
BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
10
8 G
2

Digitized by Google

REVERENDI PATRIS

ALBERTI CHANOWSKY

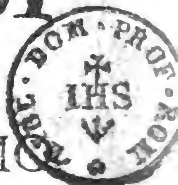
è Societate JESU

VESTIGIUM

Boëmiæ Piæ

Seu:

RES QVÆDAM MEMOratu dignæ, quæ in Boëmia præsertim in Districtu Prachensi & Pilsnensi, vel ab hominibus sunt piè erga DEUM gestæ, vel à DEO hominibus singulari favore, aut etiam in pœnam acciderunt.

Notis illustratæ & auctæ à P. JOANNE TANNER ejusdem Societatis Sacerdote SS. Theologiæ Doctore.

Primùm Coloniæ Anno 1659.

Nunc verò recusum Vetero-Pragæ in Magno Collegio Carolino Typis Georgij Labaun. 1689.

PROTESTATIO

QVod ipso vitæ P. Alberti Chanovvsky principio sum protestatus, idipsum hîc iterum iterúmque repetitum cupio, delicet me hæc omnia fide solùm hunâ historicâ proponere (exceptis ibusdam, quæ in capite 3. & 4. posita licam habent à S. Ecclesia authoriem) ut omnes intelligant à me seri, servatáque velle ea omnia, SS. Papæ Urbani 8. Constitutio, declaratio, & Confirmatio circelogia virorum à virtute comdatorum exigit, prout superiùs id ùs est declaratum; ità ut si quid secus dictum esset, id omnino non um aut scriptum esse velim. Unde nomine Sanctitatis, aut Sancti, Martyris, me uti contingit circa nas ab Ecclesia non canonizatas,

)(2 *id*

id me facere profiteor jure, quo vocabulis ejusmodi licet uti, etiã rhetoribus, ac profanis Historicis, alijsque Latinæ linguæ Scriptoribus sinè ullo præjudicio ulteriori, cùm solius sit S. Romanæ Ecclesiæ Catholicæ (cui Salvator ipse Spiritum Sanctum est in Evangelio pollicitus) infallibile ferre judicium de cujusvis Sanctitate, aut vera virtute, ac meritis coram DEO. Quare hæc omnia & singula plenè ac perfectissimè subjicio, sensui & judicio Sanctæ ejusdem Matris Ecclesiæ, cujus obediens filius esse ac vivere semper volo, auxiliante Deô itâ, ut atrocissimis malim potiùs interire tormentis, quàm ab ejus decretis & sensu dissentire. Ità me DEUS adjuvet.

JOHANNES TANNER
Societatis JESU.

PRO-

PROOEMIUM.

EXigere videbatur singularis P. ALBERTI CHANOWSKY virtus, ut quæcunque ri hujus haberi possent lucubraones, tanquam Sacra quæpiam alecta proferrentur in usum ac uctum publicum, non minimum rtè allatura etiam gloriæ divinæ Salutis animarum augmentum, m sæpè Spiritus & vis animi mas appareat in eis, quæ quis dixit, scripsit, quàm quæ de ipso scripre alij & dixêre: præsertim cùm ris sanctissimis non semper scriores obveniant paris Sanctitatis.

Paraverat quidem typo plura ter CHANOWSKY lingvâ Boëicâ: inter quæ est præclara quæm in dialogi reducta normam atecheseos, variorúmque Eccle-

ſiæ rituum explicatio; item dialogi de Nativitate & de Paſſione Domini ad plebem ruſticam varijs in locis producti. Hæc autem, quæ ſtylo & phraſi ejus ſervatâ, in lucem proferuntur Latina, affecta ſolùm ſunt à morte ejus reperta: adeóque cùm manus extrema defuerit, faciliorem apud Lectores invenient veniam, ſicubi numeris ſuis non abſoluta putabuntur.

Præfixerat ille ſuis hiſce collectaneis Titutum *Boëmiæ piæ*, cujus tituli Majeſtas, cùm opuſculi hujus conditionem excedere longè videretur, illi Epigraphen *Veſtigij Boëmiæ piæ* præfixi, quia P. CHANOWSKY Boëmiæ piæ Tomum, quaſi quoddam ædificium ingens molitus, in his collectaneis ſuis, velut in quodam futuræ ſtructuræ veſtigio, cogitationes ſuas incepit delineare. Nec

Nec mirum id videri debet, cùm
m ante Wenceslai Pigri tempora
gnum hoc maximò pietatis cul-
præ reliquis Evropæ provincijs
eſtibus Ænea Sylvio, Cochleo.
c.) floruerit, deindéque Huſſita-
m oppreſſum armis, innumeros
ælo dederit Martyres, ac tandem
uper ingenti DEI beneficio, rur-
s Auguſtiſſimorum Auſtriaco-
m Cæſarum ſtudiô Sanctæ reſti-
tum Eccleſiæ, multis viris Apo-
olicis ingentium laborum pariter
virtutum, præbuerit ampliſſi-
am occaſionem.

Habet etiam Natio Boëmica id
eculiare, ut, cùm pietatem ſuam
DEUM vult conteſtari, quam
entes aliæ pijs peregrinationi-
us, arctis jejunijs, acribus cor-
oris diverberationibus, prolixis
recibus, publicis inſpectante po-

pulô, pænitentiæ & ardoris indicijs, magnificis ſupplicationibus, perſonalibus erga ægrotos in Noſocomijs obſequijs, ab hominum conſortio ſeceſſibus, aliíſque modis ſanctiſſimis, declarant; ipſa ſe non putet id præſtare poſſe excellentiùs, quâm ſi liberali munificentiâ opes ſuas in cultum DEI promovendum, in Religioſorum ordines ſuſtentandos, in Templorum donaria, atque in alia ejuſmodi inſumat.

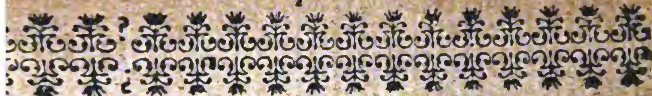
Hinc tanta vetuſtiſſimarum Fundationum multitudo, tantus olim in Boëmia Cænobiorum, Xenodochiorum & Noſocomiorum numerus, tanta Templorum amplitudo & Majeſtas, tantæ Eccleſiarum opes. Hinc etiam tanta iterum à glorioſa Ferdinandi II. Imperatoris in Albo monte adversùs hereti-

ereticos Anno 1620. Victoria, in-
a tam breve annorum ſpatium,
onaſteriorum Religioſorúmque
equentia, ut cùm ante illam vi-
oriam prope nulli cenſerentur,
nc eorum millia poſſint iterum
imerari.
Quare, quæ in his Auctarijs bre-
ter nunc adijciam, boni Lector
nſulat: in quibus ipſis cùm plu-
nùm adjutus ſim operâ Reveren-
rum è Societate noſtra PP. Geor-
Crugerij viri veterũ & abſtruſio-
m patriæ monumentorum peri-
ſimi, & Bohuslai Balbini omni
litori eruditione excultiſſimi,
riptis ſuis de patria pietate benè
eritorum, eorum etiam honori-
am memoriam grati animi ergò
c oportuit collocari.
Quæcunque autem hîc ſeu de-
arationis, ſeu complementi, cau-

sâ addidi, ea, ut Lector à genuino P. Alberti partu, & ab eis, quæ religiosæ venerationis caussâ ubiq; retinui, verbis proprijs secernat, seorsim aut charactere diverso aut præfixo speciali titulo, distincta excudi feci.

VES-

VESTIGIUM BOEMIÆ PIÆ

Autore P. Alberto Chanovvsky Societatis Jesu.

CAPUT I.

Evcharistica.

N ea, quæ ex Boëmia ducit in Bavariam semita, non procul à Templo peregrinationibus celebri Deiparæ dicato, *ad S. Cruorem* dicto, lapis visitur non modicus uno ex latere à summo ad humum quasi absectus. Cùm enim reliquos inter è Boëmia peregrinos quondam Ancilla Rustica è tugurio, propè Templum

S. Catharinæ Virginis ad limitem Boëmiæ sito, ubi vulgò na Králowſtwy / id eſt, in Regno, nuncupatur, ſacratiſſimo Domini corpore apud S. Cruorem ſumpto, domum reverteretur, accidit, ut ex nimia potûs cibíque ingluvie, quà ſe ſe illo die immodicè ad ebrietatem ingurgitaverat, excitatum vomitum in eum lapidẽ ejecerit: qui ſtatim, quaſi petras in Domini morte quondam ſciſſas imitaturus, ita medius diſſilijt, ut nullius manu artificis melius findi potuiſſet: ſimulque hoc, quod etiamnum eò loci ſupereſt, fruſto immoto, ſegmentum alterum ad ſpatium ſex ulnarum occultâ vi fuit inde revolutum: quod poſtea Don Martinus de Huerta in arcem ſuam Welharticz miraculi memoriam, curavit inferri.

Nepomuci habetur ciſta, in qua ſacræ veſtes in prætorio illius oppidi aſſervabantur. Exorto autem aliquando illic Incendiô, totum ferè prætorium conflagravit. Arſerant ſub ciſta pavimentum & trabes; ſupra fuit igne coöperta; a partibus tota in igne, & cùm conſtaret ex li-

gnis

piceis, tamen ignem non concepit,
ue sacræ vestes, quas continebat, mi-
ium quid detrimenti passæ fuerunt.
ic ibi piè servant, propter prædictæ
memoriam.

Ibidem circa Annum Domini 1580.
es V. Sacramentum unà cum Ciborio
eperunt, & ejectis sacris hostijs in
iem lignorum, cum sacro vasculo ab-
int. Manè autem facto, Pastor mina-
pecora ad pascua versus prædicta li-
ı: quo cùm venissent, rugitu & mugi-
& genu flexionibus honorabant Cre-
rum suum. Neque abigere illa indè
tor potuit priùs, quàm sacerdos cum
pulo venisset, & inde V. Sacramentum
ıestè detulisset in Ecclesiam. In eo au-
n loco est nunc sacellum Corporis
ıristi.

Cùm monasterium Milivvsko, Ordinis
æmonstratensis tempore hæreticæ ad-
rsus Cæsarem in Boëmia rebellionis,
cupâsset quidam Dominus Hodiegovv-
y inclusissétque in Templum oves suas
rciter trecentas, omnes illæ eâdem
octe illâ sunt extinctæ.

Horazdovvicij Festo Corporis Christi tempore processionis, quædam Materfamilias dixit, *claudite nostram domum, nè forsitan iste DEUS apus*, (seu carens pedibus) *ad nos ingrediatur*. Volens eâ blasphemiâ Christo benedicto exprobrare quòd cùm, alienis sacerdotum manibus circumferatur, ipse ambulare non posse videatur. Sed omnino suâ potentiâ ingressus fuit. Nam procax illa Mulier Filium, quem utero gestavit, peperit sine pedibus, & educavit usque ad Adolescentiæ, aut ferè virilis ætatis annos, ut esset exemplum omnibus. Ipsa miserabiliter perijt. Maritus ejus seipsum interemit. Testes hujus rei tota civitas Horazdovvicensis.

Strakonicij in Templo arcis est foramen seu vorago in terra, ubi absorpta dicitur quædam Domina, eò, quòd præ superbia sibi curaverit pinsi crepidas ex simila, seu triticeo candido pane, id quod videbatur redundare in contumeliam V. Sacramenti à Christo Domino sub specie candidi panis instituti. Supra hoc foramen

men eſt altare, in quo propter evaporationem aquæ ex illo foramine omnia madent.

Budwicij habitabant plurimi Judæi, & olim ſynagogam habebant propè ad Templum Chriſtianorum. Contigit autem aliquando, ut V. Sacramentum cum Monſtrantia ex Templo furtim auferetur. Et dum ſacerdos Catholicus ſollicitè inquireret de amiſſis, Sol reſplenduit in pariete ſynagogæ Judæorum, in quo ſplendore viſa fuit Monſtrantia; quare eo indicio amiſſa invenerunt. Judæos maturos omnes occiderunt, cum junioribus matrimonia junxerunt.

Non longè à civitate Kutenbergenſi in pago dicto Priow, V. Sacramentum in quodam pomario ſub arbore inventum fuit; fures enim direpto quodam Templo, id illuc projecerunt. Quidam autem vir & mulier valdè adverſa valetudine colluctantes eò advenerunt, Chriſtum adoraverunt & ſanati ſunt.

Olomucij in Moravia eo loco, quo nunc eſt ſacellum nobilium convictorum, fuit

fuit quondam synagoga, in qua Judæi V. Sacramentum confixerunt: Et hinc origo illius sacelli: nec ab eo tempore quisquam Judæorum in ea urbe habitat.

AUCTARIUM.

Gitzinij, civitate olim Pikartitarum hæreticorum nido, Fides Catholica cœpit post Anni 1620. Victoriam à Ferdinando Secundo Cæsare in Albo Monte obtentam reflorescere hâc occasione. P. Joannes Flaxius è Societate JESU ibi fæminam quandam ægrotam cognomine Holubianam sacrâ synaxi refecturus accesserat. Dúmque sacratissimam hostiam super patenam elevatam jam porrigere pararet, repentè ex hostia illa cœpit sanguis guttatim stillare, nemine tamen id ipsum, præter solam ægrotam advertente. Quæ cùm paulò antè hæreticis adhæsisset, negassétque sub specie panis, etiam sanguinem Christi Domini contineri, hoc prodigio admonita, cæpit & ipsa tantò firmiùs Catholicam amplecti veritatem; & ad alirum

orum conversionem maximum attulit momentum, cùm hoc suum visum plurimis evulgâsset, idque constantissimè testaretur ad mortem usque, quæ paulò pòst fuerat consecuta.

Cùm Anno Domini 1618. Hæretici, qui civitatem Pilsnam duce Mansfeldio obsidebant, Templum omnium Sanctorum in colle civitati vicino locatum convertissent in ovile, eorum quidam super aram maximam petulanti protervià jacere, & dormire ausus, inventus est à socijs suis exanimis, & ex ara translatus ad sepulchrum.

CAPUT II.

Mariana.

ANno 1620. cùm Maximilianus Bavariæ Dux & Comes Bugwoi exercitus Catholicos contra Pragam ducerent, invenerunt civitate Strakonicensi imaginem beatæ Virginis Deiparæ sculptam, à militibus

bus hæreticis pessimè tractatam ac vulneratam. Hanc Pater Dominicus Ordinis Carmelitani, vir sanctitatis celeberrimæ, tunc exercitum Catholicum comitatus, secum ad Album montem abstulit ad locum victoriæ, quam ipse clarissimè prius (haud dubiè ex Reginæ cælorum patrocinio ac revelatione) palàm prænunciavit. Indè imaginem illam Romam secum detulit, Templumque in quo locaretur fecit erigi, dictum: *Beatissimæ Virginis de victoria Boëmica.*

Ad civitatem Przibram est Templum beatissimæ Virginis in colle, qui vocatur *Mons Sanctus*, cujus denominationis caussa dicitur esse, quòd cùm olim in illo colle patibulum, & in alio remotiori à civitate Templum ædificare disponerent, materia futuri ædificij Templi transferretur ad propinquiorem collem civitatis; id quod occulto quodam & miro modo fiebat: & indè dicitur appellatus *Mons Sanctus*, quòd sibi eum DEUS elegerit, & sanctificaverit. Alij autem referunt equitem quendam cum adversarijs congressum,

greſſum, & ad certam mortem petitum, vix fugâ vitam ſalvâſſe, & curſu velociſſimo equi, tandem in prædicto monte conſtitiſſe & indè vocaſſe eum Sanctum montem; & pro gratiarum actione illic DEO & beatiſſimæ Virgini ſacellum exſtruxiſſe. Imago ipſius non ita pridem fuerat depicta in ipſa æde ſacra, & literæ tantùm initiales nominis & cognominis ipſius. In renovatione autem Templi hæc deleta ſunt. Illic igitur noſtro tempore erat vetus Imago Beatiſſimæ virginis, quæ fortè, dum hæc civitas aliquando Catholica erat, miracula, faciebat, ſed tempore hæreticorum ſinè dubio ceſſârunt. Quo tempore etiam quidam eremita hæreticus ſacris imaginibus in pariete templi depictis oculos eruit.

Contigit autem Anno 1629. circa diem 20. Julij parocho Přibramij exiſtente D. Joanne Welwarsky (cujus maximè operâ Senatus prædictam imaginem unà cum altera ſtatua S. Eliſabethæ curavit renovari) ſequens hiſtoria.

Pictor hæreticus ridicula quædam de his

his imaginibus loquens à Domino Parocho monitus fuit, tales jocos relinqueret; ſed is cùm renovaſſet imagínem ſanctiſſimæ virginis Matris & Filij, inhoneſtè illas appellabat, in domo Primatis, ubi pingebat. Et ecce ultio divina in illum. Paulò poſt fulmen ter ſubitò conſequenter intonuit cum maximo boatu; & pictorem proſtravit, manúmque dextram aduſſit. Erat tota ſicut pannus, vel carbo, nigra. Interim ignis ille diſcurrebat per hypocauſtum, & atrium domûs: ſed neque imaginibus, neque ulli rei in domo quidquam nocuit, quia tantùm ad ultionem de blaſphemo pictore ſumendam miſſus erat. At ille animadvertens manifeſtam pœnam ſui ſceleris, vitæ emendationem promittebat: & factus Catholicus ad huc hodie vixit.

Eodem Anno 1629. fuit quidam Pragæ textor, nomine Joannes Swoboda Nimburgo oriundus, qui eliſo aliquando uno oculo, altero tantùm ad videndum utebatur, ſed illo etiam obtenebrato omnino cæcus multo tempore extitit: cujus

rei

rei teſtimonium habet ſcriptum à Senatu Pragenſi. Hic varia noctu ſomnia, & de die internas motiones habuit, ut adiret ſanctum Montem, illic Eremita fieret, ut viſum reciperet. Huic divinæ monitioni non ſtatim locum dedit, partim, quòd dubitaret, num verè id voluntas DEI eſſet; partim quòd neſciret, qui & ubi Mons Sanctus diceretur, & cæcus eò ire non poſſet; partim quòd uxor ejus Pragâ abire, & ſolitariam cum illo vitam agere nollet. Diſtulit hoc itaque duobus annis. Tertio tandem anno, qui fuit Chriſti 1632. ita hujuſmodi cogitationibus agitatus, & fatigatus fuit, ut ferè amens efficeretur. Et tunc tandem de loco inquirere cœpit, & conducto puero Přibramium adductus Anno 1632. decimâ Junij. Viſum autem illius oculi recepit eo Anno die 14. Junij: nam alter oculus pridem omnino excuſſus fuerat.

Hîc plurima DEUS in honorem Matris ſuæ operatur miracula, licet ea ex mera negligentia non conſcribantur. Hæc tamen quaſi in communi præcipua

his

his 6. Annis ab Anno 1632. adusque Annum 1638. notata fuerunt.

Imprimis, diversis hominibus eò venientibus, aliquando imago nihil mutatur, aliàs autem fit cærulea, uti cæruleus pannus; aliàs pallida, sicut alba tela; aliquando erubescit; aliàs unum vel utrumque oculum claudit: & subinde uberes lacrymas fundit. Forsitan prout sunt gravia alicujus adstantis delicta. Terribilis autem mutatio contigit Anno 1638. die 19. Martij pluribus præsentibus, quando manifestè tota imago se avertit à Domina Dorothea Miesicžkowa, & cùm violentè eam vertissent vultu ad eam Dominam, iterum tota statua magnâ vi, se ab illa avertit. Et licet hoc quidam conati sint obscurare, & supprimere: tamen illa ipsa Domina, hoc idem multis retulit, & multi, qui huic miraculo aderant, testantur.

R. Dominus Sallerus Parochus Pržibramensis sæpius conabatur montem illum equo vectus conscendere; equus aliàs mansvetus tulit Dominum usque ad radi-

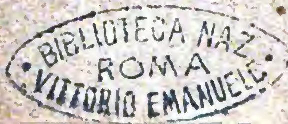
cem

cem montis, ſed ulterius nullâ ratione progredi voluit; quod multi pro miraculo habent, quaſi beſtia non auderet Montem Sanctum contingere.

Anno Domini 1637. die 20. Junij noctu utraque campana, quæ ſupra Templum ſunt, pulſabantur. Exterritus eremita conſurrexit, Templum clauſum reperit, aperuit, & nihil amplius audivit, neque vidit motus funium campanarum. Quare conterritus exiſtimabat illuſionem; donec manè ex civitate ad illum quidam miſerunt, rogantes, quis pulſus illâ nocte fuerit, & quid ſignificaverit. Quibus reſpondit ſe etiam audiviſſe, ſed cauſam facti ignorare: totus tamen fuit turbatus, neſciens quidnam hoc portenderet.

Anno 1638. die 1. Junij lumen quaſi fulguris coruſcantis totum Templum exteriùs circumdedit. Quod ſubinde dicitur fieri, maximè verò circa feſta Beatiſſimæ Virginis.

Catharina filia Joannes Tubicinis Brʒeſniczenſis continuâ febri divexata nullis

nullis medicinis curari potuit. Voto autem concepto, & peregrinatione ſuſceptâ ad S. Montem Pržibramenſem ſanata fuit.

Hæc de Monte Sancto hactenus.

Notandum, quòd dum hæc de S. Monte ſcriberet P. Chanovvsky, tunc necdum fuerit Sacellum illud curæ Societatis commiſſum, nec adhuc in magna publica veneratione; ſed ſolitarium ſtabat clauſum, aperiebatúrque dum D. Curatus ab advenis fortè rogatus aſcenderet, aut etiam ſacrum celebraret.

Proſequitur ſua Mariana P. Chanovvsky.

Illuſtriſſima Herula Euphroſyna de Sternberg filia Domini Adami ſupremi Burgravij Boëmiæ, compluribus annis adversâ veletudine laborabat, ut vix oſſibus hæreret. Vidi frequenter illam jam nubilem ab ancilla vel famulo tanquam infantem in ulnis geſtari. Hanc ſubijt aliquando vehemens deſiderium, ut peregrinati-

nationem pedes susciperet ad sacram ædem S. Jacobi Ordinis Conventualium S. Francisci, Vetero-Pragæ; quod Mater Comitissa ab Hohenzollern prohibebat, eò quòd prædicta virgo ne hypocaustum quidem commodè transire posset. Tandem victa Mater Filiæ importunis precibus cessit, & concessit dictam peregrinationem. Est illic celebris Imago beatissimæ Virginis, quæ frequentibus miraculis exornatur. Eundum erat per arcem Pragensem, per Pontem, per minorum ac veterem Urbem: comitabantur sorores, & plures pedisequæ, ut deficientem roborarent; non est tamen passa, ut earum obsequium admitteret in via, quamvis sæpius ipsa substiterit, & respiraverit. Donec tandem feliciter ad optatam imaginem Beatissimæ Virginis perveniret; ubi cùm vota exolveret, & dona offerret, statim sensit, se sanatam. Quare gratias agens Christo, & Beatissimæ Matri domum jam facilè sine ullo humano auxilio repedavit. Et tandem salutari consilio cum eodem Christo, & B. Vir-

gine facto ad ordinem Carmelitarum Discalceatarum Viennæ est adscripta, ubi in vitæ austeritate, maximè verò humilitate & obedientia, etiam modò vivit.

Nezamislicz est pagus sub Dominio Žichowicensi Illustrissimi Domini Francisci Libsteinsky de Kolowrat, ubi Templum Beatissimæ Virginis egregium visitur, olim à Puta Barone Swihowio ibi erectum. Magnæ & solemnes eò fiunt peregrinationes, præcipuè Festo Annunciationis & Assumptionis B. Virginis. Plura sinè dubio olim facta, sed nulla notata miracula, excepto uno, quod nostrâ ætate contigit, & ibidem depictum & descriptum cernitur: cujus exscriptionem hîc expono. Sic ferè se habet. Anno 1626. venerunt aliquot milites ad prædictum Templum, & in summa æstate ac messe mense Julio illic sub dio in campo pernoctârunt. Erat autem inter illos unus cum uxore valde prægnante, quem reliqui notârunt nummos asservare. Quare conspiratione factâ ipsum interemerunt: Uxorem illius etiam novem vulneribus infli-

inflictis in ventrem punctim, & totidem alijs cæsim vulnerârunt, & aliàs multum contuderunt, & mortuam (uti existimabant) manipulis contexerunt, atque distributâ inter se pecuniâ, abierunt. Illa autem fœmina preces & vota ad DEUM & Beatissimam Virginem fundebat. Manè facto, rusticus quidam suos dissipatos manipulos colligens mulierem vivam reperit & aquâ turbidâ potavit, & vulnera lavit. Illa recreata ad vicinum Templo Xenodochium perrexit, sed indè repulsa, & extrusa ad pagum sub quodam tectô ventis pervio duobus diebus jacuit. Tertiâ autem die peperit infantem mortuum, atque tunc ad exilem rusticanam domunculam est recepta, cibo sustentata octodecim diebus à Domina Lucia de Martinitz Fundatrice deinde Collegij Clattoviensis. Miraculosè auxilio Beatissimæ Virginis sanata; demum in Bavariam septemdecim milliaria, duce quodam nuncio confecit, promittens se quotannis Nezamislicium pro gratiarum actione visitaturam; quod etiam pluribus annis fecit.

Illuſtriſſimus D. Henricus Baro de Kolowrat Dominus in Žichowitz cum conjuge Eliſabetha de Lobkowicz vixerat jam annis 8. neque ullam prolem ſuſceperat. Quodam tempore inceſſit utrumque conjugem deſiderium peregrinationis ad B. Virginem in Bavaria, dictam *ad Sanctum Cruorem.* Habuerunt eo tempore apud ſe in miſſione noſtrum Religioſum Patrem Gregorium Kaminsky, qui longitudine morbi ſemper ingraveſcentis, deſperatâ jam valetudine, Domini & Dominæ precibus ſe commendabat, & ut pro ipſo ſive vivo, ſive defuncto Sacrificium Miſſæ in prædicto ſacro loco offerri curarent, exorabat. Petierunt pariter ab iiſdem Dominis pia in eodem loco ſuffragia, duo conjuges illorum ſubditi pro filio ſuo, quem infantem diſtortâ facie, manibus & pedibus deformiter divaricatis habebant. Poſtquam igitur prædicti Domini locum ſacrum attigiſſent, & ſequenti die ſanctam ædem adiiſſent, Domina viſis tot Sacerdotibus, quaſi divinitùs mota, ſingulos rogare cæpit, ut in Miſſa

Deo

Deo offerrent desiderium ipsius, quod il- inibi occurrerat ex repentina quadam ne, se nimirum certo concepturam Fili- m, si pro ea ad Deum illi Sacerdotes ex- rarent. Factum est, & Mulier conce- it, & suo tempore peperit Filium Fran- iscum nomine qui nunc utilissimus ser- it suæ Majestati, Ferdinando III. Con- iliarius intimus, Camerarius, Præses Ca- meræ Boëmicæ & Aulicæ, semper præsens suæ Majestati. Et pro grati animi signo imaginem Filij depictam in eo loco sacro appenderunt, quæ etiam hodie inibi visi- tur. Appromiserunt etiam DEO, & Divæ Virgini, se quotannis semel, dum viverent, eam ædem adituros, & gratias acturos. Accidit autem, dum illic mo- rarentur, curârunt Sacrum fieri pro dicto Patre Kaminsky, & infante deformi, ut dictum est, Sacrum, inquam, in Bavaria, & ecce in Boëmia illâ ipsâ horâ Sacri, Pater propè moribundus surrexit, indutus de- ambulavit, cibum sumpsit, integrè de- nique sanatus fuit, mirantibus & stupen- tibus omnibus. Infanti quoque defor-

 miter

miter informi eâdem horâ divinitus omnia membra directa, & decenter ſuo ordine & loco compoſita ſubitò ſunt. Hinc DEUS & Regina cæli ſummè laudati fuerunt. Vidi hunc puerum jam juvenem barbatum in aula prædicti Domini, qui jam uxoratus vivit.

Reperta fuiſſe aliquando narratur imago Divæ Virginis in agro Cajovienſi, quæ in Templo collocata inibi plura edidit miracula, quæ notata non fuerunt. Celeberrimæ tamen eò proceſſiones, & accurſus populi habentur. Majoribus etiam ſolennitatibus Beatiſſimæ Virginis, vigiliæ, veteri more Eccleſiæ celebrantur. Maximè verò ad initium autumni collectis jam frugibus, tria, ut vocant, aurea Sabbata, maximâ populi frequentiâ, vigilijs, & devotione tranſiguntur. Unum tamen occurrit, quod contigit noſtrâ ætate cum Reverendo Patre Marco Mariano Societatis JESU. Natus is fuerat Budvicij honeſtis parentibus, membris tamen quibuſdam diſtortis. Quare ſolliciti & afflicti parentes ad Chriſtum

Do-

Dominum & Reginam cæli humillimè confugerunt rogantes, ut illum rectitudine membrorum donarent: quin etiam infantem Cajoviam deferentes Divæ Virgini obtulerunt. Nec frustra, neque morâ; citò membra omnia suis locis directa fuerunt, puérque ob id *Marianus* appellatus; quamvis, ne fortè esset aliquando beneficij immemor, vestigium mali in altero pedum supersit, quo aliquantum claudicare cogitur.

Quodam tempore, ut homines fide digni, qui etiam nunc supersunt, testantur, Buccinator hæreticus ex oppido Milin, concionatus in pago Pecžicz, & post concionem promulgaturus Festum B. Virginis Assumptæ dixit: Utrum sit assumpta nescio, sed hoc scio, fuisse peccatricem, uti aliam quamlibet fœminam. Post hæc cum æditio & puero revertebatur domum; & cùm gravis somnus illi obreperet, in quodam prato decubuit, & somnũ mortis somno naturæ sociavit. Et multij pij dixerunt ipsũ à Christo Domino, ob injuriam S S. Matri illatam, meritò punitum fuisse.

Anno 1160. Sub Rege Boëmiæ Wladislao, rustico quodam, apud veterem Boleslaviam arante agrum suum, cùm ad eum locum venisset, ubi nunc majus altare in sacello B. Virginis visitur, (*quando enim hæc scribebat P. Chanovvsky, tunc necdum erat erecta grandis illa, quæ nunc stat, Basilica pro imagine B. Virginis*) equi substiterunt, & nullâ ratione ulterius progredi voluerunt. Suspicatus ruricula, id quod erat, aliquid mirabile eò loci latere, scrutando profundiùs in terra, imaginem D. Virginis cum puerulo JESU reperit. Bis & tertio ad viciñã Sacram ædem S. Wenceslai reposita, ter in prædictum locum, ubi priùs reperta fuerat, rediit. Adverterunt Canonici Boleslavienses eam colendam in eo loco. Quare exiguam priùs ædiculam inibi exstruxerunt, quæ deinde piorum hominum Eleëmosynis dilatata fuit. Hoc gratum fuisse Numini testantur miracula divina, piorum vota, peregrinationes, & dona. Hæc autem Imago putatur fuisse D. Wenceslai Martyris, cui occiso aliquis

uis de collo detractam in terram abjece-
t, & humo profundiùs ſepeliverit; ex
odem enim metallo, ſcyphus ejuſdem S.
artyris conflatus viſitur (*Quando hæc
ribebat P. Chanovvsky, tunc ſcyphus
e adhuc viſebatur, ſed nunc amiſſus eſt,
tatúrque in Galliam ablatus per quoſdam
ligioſos, apud quos tempore belli Sve-
ci Pragæ depoſitus fuerat*) Jam autem
iracula ſinè dubio plurima, quæ fre-
enter illic contingebant, non ſunt con-
ipta, niſi hæc pauca, qvæ noſtro tem-
re contigerunt.

Anno 1588. Carolus Campagnion
dem fregit, ſed conceptô votó ad D.
rginem Boleslawienſem, ſtatim ſana-
fuit.

Anno 1609. Eliſabeth Baroniſſa Ber-
na, aliàs oriunda è familia Baronum
Zierotin, in partu moribunda, votô
tô per maritum, feliciter enixa, cum
le & Marito votum læta perſolvit.

Anno eodem 1609. Anna Feldkyr-
rin ex gravi in pede vulnere, poſt vo-
n ſubitò ſanata.

Illustiissimi Domini Comitis Jaroslai Martinitz duo Filij diversô tempore, graviter usque ad mortem decumbentes, votis conceptis à Parentibus, sanati sunt. Idem aliàs & Parentes, & filij, in varijs necessitatibus magna beneficia per eandem Reginam cæli experti.

Anno 1610. Georgius Ludovicus Landgravius de Leychtenburg cum filia, quæ postea nupsit Duci Bavariæ Alberto, in gravissimis morbis per votum subitò sanati.

Eodem Anno Joannes Besch Silesius Boleslawiæ existens duabus filiabus in Silesia commorantibus sanitatem impetravit.

Eodem Anno 1610. Bartholomæus Tyksler ex nova civitate Pragensi manum fregerat, eodem modô sanatus est.

Sic Anno 1611. Illustrissimi D. D. Christophorus Albertus de Raupowa & Christophorus Comes de Fürstenberg ex morbo sanati.

Anno 1612. Margaretha Comitissa de Donin sanata.

Sic

Sic quidam Silesius Hæreticus, quam-
is in Beatissimam Virginem blasphe-
ius, tamen patrociniô ejus ad Catholi-
im fidem sincerè & ardenter est conver-
is.
Anno 1613. Illustrissima Domina Lu-
a Slawatina ultima Familiæ de Nova-
mo, & Sabina Zeidlicowa, eandem Vir-
nem benignam erga se expertæ.
Anno 1626. Quidam Civis è minori
vitate Pragensi seu parva parte, letha-
er æger, invocatâ hac Sanctâ Patronâ
nitatem recepit.
Anno 1626. Eodem modô Wilhel-
us Wirtenhorst ferè stultus sanatus fuit.
Anno 1627. Quædam Mulier dolores
lli, tactu veli, quod Sacram Imaginem
tigerat, sanavit.
Eodem modô R. P. Wenceslaus Rau-
ar Societatis JESU Religiosus, e-
rvatæ unius manûs sanitatem impe-
vit.
Anno 1628. Quædam Virgo Barbara
parva parte Pragensi sanata est.
Anno 1629. Elisabetha Tanneriana

Civis Pilſnenſis, Jacobo filiolo ex calculo graviſſimè ægro ſanitatem impetravit.

Et hæc ipſa Eliſabetha eſt Mater, Jacobus verò eſt frater meus Joannis Tanner, qui vitam P. Alberti Chanovvsky conſcripſi, & hæc collectanea auxi, teſtórque miraculum illud omnino ſic ſe habere.

Hactenus de veteri Boleslavvia.

Illuſtriſſimus Dominus Florianus Theodoricus Ždiarsky, cùm in Italia Loreti exiſteret, ingens ipſum deſiderium inceſſit, ut ſi incolumis in Patriam revertiſſet, tempellum Beatiſſimæ Virginis ad modũ Lauretani in ſuis bonis ædificaret. Acceſſit pôſt etiam altera cauſa, quæ ipſum ad ædificandum prædictum Sacellum vehementiùs perurſit.

Cùm enim Uxorem duxiſſet Illuſtriſſimam Dominam Eliſabetham Coronam Comitiſſam de Martinicz & nullam prolem ex ea ſuſcepiſſet, idem deſiderium votô firmavit. Poſt felicem itaque victoriam illam, quam Divina Majeſtas largita eſt Ferdinando II. Imperatori, receptâ Pragâ & totâ Boëmiâ, prædictus Illuſtriſſimus

rissimus Ȥdiarsky, ubi Passaviô do-
m revertisset, locum aptum pro Sacel-
rigendo elegit. Est campus undique
è patens, in quo Silvula quadrata, qua-
r leucis Pragâ, in cujus medio funda-
n est Sacellum ad longitudinem & la-
udinem Sacelli Lauretani in Italia,
nno 1623. Primum lapidem Illustrissi-
is Dominus cum uno Patre Societatis
suit. Indictæ sunt deinceps peregri-
tiones magnâ populi pietate, & Spiri-
ali fructu quotannis celebratæ, ubi non
lla etiam miracula evenerunt.

Lapidem illum fundamentalem posuit m, D. Comite, ipsemet P. Chanovvsky pro- etiam in Vita ejus dictum est. Postea D. anciscus Filius prædicti D. Comitis erexit illam sacram ædem Monasterium Patri- s Bernardinis S. Francisci.

CAPUT III.

Sancti Boëmi.

Patro-

PAtronos Boëmia habet multos. Domeſtici ſunt S. Wenceſlaus, S. Adalbertus, S. Gaudentius (Boëmis dictus S. Radim) S. Adalberti carne & Religione Frater, ejuſdem in Archi-Epiſcopatu Gneſnenſi Succeſſor, ex Polonia Pragam cum S. Adalberto translatus à Duce Brzetislao Anno 1039. S. Procopius, S. Ludmilla, Joannes Nepomucenus, Agnes Przimislai Ottocari, filia, Hroznata à Kuttenſtein & Woyslawa Soror ejus; Zdislava Stemmate Berkowna, Mlada filia Boleslai crudelis, Przibislawa Soror S. Wenceslai, Podiwin aulicus S. Wenceslai, Amabilia ſtem̃ate Sſwihowskiana: Erneſtus Archiepiſcopus Pragenſis, Wenceslaus Secundus Rex Ottocarus, Kunhuta vidua Monialis filia Ottocari, Soror Wenceslai Regis.

Plurimi Martyres Sacerdotes & Laici clàm & palàm ſub Principatu Drahomiræ & deinceps uſque ad principatum Boleslai Pij occiſi.

Quinque

Quinque Martyres fratres germani S, Adalberti, quorum nomina sunt: Sobiebor, Spitimir, Bohuslaw, Borʒeg, Cziaslaw ab Ethnicis in civitate Libice, vivente S. Adalberto occisi.

Catechismus historicus Dauroultij scribit, quod Eurosia Filia Regis Boëmiæ in Hispania à Mauris ob fidem & Virginitatem servatam occisa, in civitate Laca, multa ediderit miracula, promiseritque illi DEUS, quòd qui illam invocaret pro pluvia, vel contra pestem, per intercessionem ejus exaudiendus esset.

Adjacet Nepomuko Arx, (ubi olìm fuit monasterium) nomine Zelena Hora, id est viridis mons. Cùm igitur olim Boëmi suo Sancto Episcopo Adalberto inobedientes fuissent, ipse desertis illis Romam petijt, & expetijt à Summo Pontifice in illos excommunicationem: unde non pluit in terram illam duobus circiter annis, sed cùm postea repeteret Boëmiam, ascendit in prædictum montem, & absolvit, jussu Papæ, Boëmos ab excommunicatione. Et ecce subitò Cælum pluere

cæpit,

cæpit, & montis prædicti herba arida statim reviruit, unde nomen accepit, Montis viridis. In illa arce est lapis durissimus, in quo aliquoties sedit Sanctus Episcopus Adalbertus, & manent vestigia illius sessionis.

Medio milliari à Nepomuco, est in Silva sacellum S. Adalberti, & in eo lapis valdè durus, in quem impressum est signum totius corporis S. Adalberti jacentis, quia Sanctus jacuerat in illo. Multa DEUS ibi sanitatum operatus miracula; ego bis jacui in eo lapide, & bis fui sanatus à febribus.

In Sacello Arcis Zwikow scriptum est: *Mi Sancte Gerlace, ora pro me.* Fuit hic vir valde pius ex ordine Præmonstratensi, cujus corpus in Zwikow fuit aliquot annis, postea translatum in oppidum Miliwsko.

Cajoviæ ostendebatur capitis humani calvaria, quæ in altari reperta, ad ossarium deportata non semel iterum priorem locum repetijt. Forsitan alicujus Sancti viri fuit.

NOTÆ

NOTÆ ET AUCTARIA.

§. 1. *De Sanctis domesticis Patronis Boëmiæ.*

QUæ P. Albertus hoc capite indigesta congregavit, explicatione indigent, præsertim, cùm non paucæ ab eo hîc memoratæ personæ nec à S. R. Ecclesia in Sanctorum sint catalogum relatæ, nec vulgo nunc notæ, multò minùs publico aliquo cultu his temporibus afficiantur. Ut ergo constet, qua de causa Pater Chanowsky eas in numerum Cælitum Boëmiæ Patronorum reponendas judicârit, res hæc est prolixiùs deducenda, non quòd de Sanctitate cujusquam putemus esse alterius, quàm S. Universalis Romanæ Ecclesiæ, certum & infallibile ferre judicium, sed ut salvô, & inviolabiliter observatô decreto Sanctissimi Urbani Octavi Papæ, humanâ historicâ fide P. Alberti mentem illustremus. Quare quos hîc Beatos exemplo Patris Chanowsky appellabo, id solùm faciam

juxta consvetudinem, quà video in Boëmia has à Sanctitate laudatas personas, passim Beatorum titulo affici; neque id volo ullum facere præjudicium, ad earundem Canonizationem, cùm nec eâ mente hæc scribam, nec mihi constet de omnibus fundamentis, ex quibus hæ appellationes sunt exortæ, adeóque totum hoc omniáque alia in hoc opere non tantùm S. Ecclesiæ Romanæ judicio submitto, sed etíam insuper constitutionem Urbani 8. plenè observatam cupio, siquidem solâ nudâ fide humanâ hæc à me proponuntur.

De sancto autem Joanne Nepomuceno satis relatum est in vita P. Alberti Chanowsky cap. 1.

Sanctus Wenceslaus ac Avia ejus S. Ludmilla, & S. Adalbertus, ac S. Prokopius in Boëmia solennes per annum habent ferias, cultui suo, Catholico ritu dicatas, & à Regno Boëmiæ universo tanquam Patroni Cælites publicè coluntur. Sciendum enim est gentem Boëmam fuisse cultui SS. suorumPatronorum

magnâ

magnâ pietate ſemper addictam: Unde hodiéque per Archidiæceſim Pragenſem univerſam clerus Sacrum Officium feriâ quintâ nullo feſto 9. Lectionem impedita recitat, ſub ritu Semiduplicis de SS. Patronis. Tametſi autem magnus eſt numerus horum Sanctorum Boëmiæ Patronorum, primarij tamen, notæque præcipuæ antiquitus fuêre ſolum quinque, videlicet.

S. Wenceslaus Martyr, Boëmiæ quondam Dux, Regis titulo ab Ottone 1. Cæſare decoratus, quamvis is humilitatis ſtudio nunquam titulum illum admiſerit.

S. Ludmilla ejus Avia.

S. Vitus Martyr gente Lucanus in Italia.

S. Adalbertus Martyr Pragenſis Epiſcopus.

S. Procopius Abbas Ordinis S. Benedicti.

His à Carolo 4. Cæſare additus eſt S. Sigiſmundus Martyr Burgundiæ Rex, cujus corpus tunc Pragam eſt allatum Anno 1365.

Deinde

Deinde ad Annum 1630. nutu pijſſimi Ferdinandi II. Imperatoris in numerum illum cooptatus eſt S. Norbertus Magdeburgenſis Archi epiſcopus, Ordinis Præmonſtratenſis Fundator, dum ſacræ ejus exuviæ Magdeburgo Pragam advenisſent.

Anno demum 1655. inſtante Sacratiſſimo Cæſare Ferdinando III. Sanctus Joſeph Filij DEI Nutritius Boëmiæ octavus numero Patronus acceſſit authoritate Eminentiſſimi Cardinalis ab Harach Archiepiſcopi Pragenſis.

Inter illos autem, qui in ſecundis numeranrur, Boëmiæ Sanctos Patronos ſunt SS. Cyrillus & Methudius Epiſcopi, Boëmiæ Apoſtoli. S. Benedictus cum Socijs Martyribus Benedictinis quinque comitibus S. Adalberti. S. Georgius Martyr.

Magnâ etiam jam pridem fuêre Boëmis in veneratione S. Joannes Baptiſta, SS. Catharina, & Margareta Virgines & Martyres ac SS. Coſmas & Damianus, quorum honori dicatum fuit Templum, ad cujus oſtium Boleslaviæ S. Wenceslaus à Fratre Bole. ſuo Boleslao occiſus eſt. Vita

Vita S. Wenceslai virtutum mirandarum exemplis plenissima in multis exstat codicibus, quamvis nuspiam viderim plenam, & rerum ad eum pertinentium serie perfectam. Corpus ejus Pragæ in Sacello speciali intra Templum Cathedrale colitur, quod quondam in Tumba ex puro auro jacuit, donec tumbam illam Sigismundus Cæsar indè ablatam in numos conflâsset, & inter suos adversus Hussitas stipendiarios divisisset, qui tamen postea nec Cæsari illi fidelem in bello operam præstitêre, & cladibus sunt innumeris ab Hussitis afflicti: ità DEO factum illud Sigismundi displicuit. Sic & Joannes Boëmiæ Rex Sigismundi Cæsaris Avus, quâ die ab ejusdem S. Wenceslai Sepulcro 12. justâ viri magnitudine Statuas Apostolorum argenteas abstulit, utriúsque oculi usum usque ad mortem planè amisit, atque ob id *cæcus* dictus est.

De S. Ludmilla, hoc est dignum admiratione, quòd terra illa, in qua sacrum ejus Corpus primâ vice in oppido Tetin sepultum fuit, nullum aliud, nequidem

Inno-

innocentis infantuli cadaver intra se patiatur, quin illud sequenti die extra terram ejectum manè inveniant.

De S. Adalberto illud advertendum est, eum natum in Boëmia circa oppidum Mielnik fuisse filium Slawnici Comitis Boëmiæ, Henrici Aucupis Imperatoris (qui paulò ante Boëmos bello vicerat) ex filia, aut ex sorore Nepotem, Matrem verò S. Adalberti dictam Strʒeʒislawam fuisse Sororem Sancti Wenceslai, prout id colligitur ex Christanno Fratre Boleslai Pij Ducis Boëmiæ, Religioso Ordinis Sancti Benedicti in Monasterio Brʒewniowiensi, vetustissimo Boëmiæ Historico, in ejus vetustissimo manu scripto in Bibliotheca Capituli Pragensis asservato, ubi S. Adalbertus nepos S. Wenceslai appellatur.

Fuit porrò S. Adalbertus in delicijs Ottoni 3. Imperatori, prout refertur in vita eiusdem Sancti, in antiquis lectionibus Henrici Canisij annotata, & à Baronio citata, ut proinde non sit mirum Giselam S. Henrici Cæsaris Sororem, S. Stephani

phani Ungariæ Regis uxorem S. Emerici Matrem, fuiſſe ejus filiam Spiritualem, teſte Jacobo Philippo Bergomenſi. Ungaris præterea Chriſtum prædicavit, & S. Stephanum Regem manu propriâ baptizavit, primúſque geſſit munus Archiepiſcopi Strigonienſis, prout etiam Tabulæ Archiepiſcoporum Strigonienſium ab Ungaris editæ atteſtantur: quamvis hæc Provinciæ Ungaricæ domeſtica monumenta Baronium, dum ejus temporis Annales primò ſcriberet, latuerint. Deinde verò progreſſus in Poloniam, ibidem Gneſnenſem Archiepiſcopatum (ſecundus ordine, ut fertur) adminiſtravit, cui deinde monitu juſſúque Angeli in Pruſſiam abeunti ſucceſſit Tertius Archiepiſcopus S. Gaudentius ejus ſecundùm carnem pariter, & ſecundum Benedictinam Religionem (quam in Monaſterio Břewniowienſi fuerat profeſſus) Frater: quorum amborum corpora Pragam Gneſnâ ex Polonia à Břetislao Duce delata eſſe, fruſtra negant aliqui, cùm & miracula luculenta, quæ in translatione illa contigerunt

tigerunt & documenta alia, id clarè confirment: nam & Wladislaus Boëmiæ Rex Casimiri Poloniæ Regis Filius S. Casimiri Frater, S. Adalbertum in quâdam visione è Sepulchro suo Pragæ consurgere, atque cum reliquis Sanctis ex suis itidem Sepulchris prodeuntibus vidit procedere ad sacellum & Sepulchrum S. Wenceslai, concinentem cum illis Antiphonam: *Isti sunt Sancti*: Ob quod & Rex ille Natione Polonus fundatione attributâ instituit, ut Sacerdos & Cantores ritu supplicantium quotidie in Metropolitana illa, post decantatam Primam, hoc ipsum Sacellum ac Sepulchrum D. Wenceslai etiam adirent, ac per viam, exemplo Sanctorum illorum prædictam decantarent Antiphonam: id quod hodiéque observatur.

De S. item Gandentio hoc prodigium annales Boëmiæ recensent, Anno 1070. Polono cuipiam Cracoviæ gravi carceri incluso apparuisse & eum è carcere miraculosè liberatum monuisse, ut Pragam ad suum sepulchrum peregrinaretur, ibí-

que

que gratias DEO ageret, prout habet Hagek, Bohemicæ Historiæ Scriptor primarius.

Sunt & hæc de S. Adalberto in Bohemia valde memoranda, quòd Pagus sit in districtu Pilsnensi propè Tustam nomine Milavecz, in quo quisquis cornu Pastoritium inflaverit, mox obsurdescit: quia cùm S. Adalbertus illac iter ageret, & cum suis ex via fessis in campo dormiret, pastor ex pago illo, dum manè pecora eduxit ad pascua, accessit, & cornu ad aures S. Adalberti applicatum petulanter inflavit: ob quod mox surditate percussus est: atque hujus rei memoriam vult DEUS etiamnum in illo pago superesse. Unde pastores in eo loco signum pascuorum non tubâ dant, sed frequenti & multiplici crepitu flagelli.

Est & ad Albim fluvium infra Vetero-Boleslaviam Pagus alius dictus Neratovice, cujus incolæ quondam S. Adalbertum, cùm is naulum, quem pro trajectu solveret, non haberet, calceis spoliârunt; ob quod eis Sanctus ille pænam imprecatus

apud DEUM effecit, ut ſequentibus ſeculis multis per annos ſingulos ita annona deficeret, ut nunquam (etiam ſi fruges optimè provenirent) tantum haberent panis, quin ante meſſē ſequentem proximam cogerentur emere alimenta. Nuperis bellis Svedicis pagus ille humi ſtratus, nunc omnes habet novos incolas, quos utrum pæna illa etiamnum proſequatur, non habeo dicere.

Sancti etiam Adalberti precibus adſcribitur ingens illud divinæ bonitatis erga Bohemos privilegium, quòd morbo lepræ non laborent: ille ſiquidem morbus, cùm in viciniſſimis Provincijs regnet vehementer; in Bohemia non modò eſt rariſſimus, verùm etiam ignotus; niſi fortè aliquis alienigena eo infectus huc accedat.

Quinque illi Sancti Adalberti ſecundùm carnem Fratres ſuprà nominati, ſunt illi ipſi, quorum funeri S. Adalbertus eodem tempore divinitùs adfuit, quo eodem ipſiſſimo Romæ ſimul coram Pontifice Miſſam celebravit, atque in hujus

tanti

tanti miraculi fidem chirotheca, quâ tanquam Episcopus in celebrando usus est, altera Romæ fuit in altari, quando eodem momentô temporis alteram idem S. Adalbertus in Bohemia reliquit in loco funeris; prout missis à Papa Legatis in Bohemiam, id ipsum est deprehensum, habetúrque chirotheca illa etiamnum vetero-Boleslaviæ in Bohemia. Corpora horum Fratrum sunt translata ex Arce Libice, ubi passi fuerant Anno 980. Pragam & sepulta in arce ad Sanctum Georgium sub magno Altari Anno 1216. De ijs habebant per aliquot Secula Moniales ejusdem Monasterij Breviarium, à quo orando sunt à 40. circiter annis per errorem & antiquitatis ignorantiam abductæ: ut & à quibusdam alijs Sanctorum veterum Bohemiæ commemorationibus.

S. Procopij Abbatis vita sæpius est typis edita. Vir fuit Benedictinorum Ordinis Decus, Thaumaturgus, sed præcipuè in eo enituit imperium in Dæmones, quorum erat terror, & flagellum: nec modò eos eiecit è corporibus locísque a-

lijs, sed & sub jugum missos arare & quidem etiam petras & saxa compulit, prout hodièque sulci longissimi profundíque per medias petras aratro à Dæmonibus ducti à Monasterio super flumen Sazavam versus Chrudimium visuntur. Udalrico Bohemiæ Duci aquam è fonte propinatam in poculo ligneo convertit mox in vinum. Poculum illud memoriæ causâ servabatur per annos plurimos apud Illustrissimos Dynastas Waldsteinios in Arce Komornj Hradek/ donec Illustrissimus D. Victorinus Comes à Waldstein circa Annum: D. 1670. illud PP. Benedictinis ad Monasterium Sazawense donâsset.

Cùm illi orationi vacanti pica sæpius obstreperet, eam imposterum omnésque alias picas propiùs ad Monasterium illud accedere vetuit: atque in hodiernam diem post tot jam sæcula, nulla pica intra spatium Germanici Milliaris circa Monasterium illud, nisi eò ab hominibus inferatur, comparet, sed certos habent terminos, ultra quos ulterius versùs Monasterium illud non provolant, prout eorum locorum incolis vulgò res est notissi-

ma. Monasterio illi post S. Procopij mortem intrusus erat à Duce Boëmiæ non legitimus Abbas, quem ipse per visum monuit, ut officio decederet. Sed cùm is monitionem flocci faceret, iterum ac iterum conspicuus eum tandem baculo è Cœnobio expulit.

Innocentio Papæ, à quo Abbas Sazavensis impetrare non poterat ejus canonizationem, apparuit ipse, séque canonisari imperavit.

§ 2. *Sancta Parenteta S. Wenceslai.*

Sancta Przibislava Soror S. Wenceslai miraculis ante & post obitum clara (cui etiam revelatum divinitus fuerat, quo loco S. Wenceslai sinistra auricula à Fratre ejus Boleslao amputata esset quærenda) sepulta primùm prope pagum Jablon sub monte Krutina, luminibus cælestibus, & cantibus honorata, ob quæ Gentiles non pauci Christo accesserunt. Post annos deinde complures in Templum, quod ipsius honori, ac nomini Christianus quispiam nomine Chotislaw ædificavit, est honorificè translata: postea Pragæ in

Arce prope S. Wenceslaum jacuit juxta portam templi Cathetralis, cum ossibus Podivini, sed cùm locum illum occupasset columna quæ sub Celsissimo ac Reverendissimo Archiepiscopo Matthæo, pro nova fabrica reparandi Templi Metropolitani fuit ædificata, translatum est sacrum ejus Corpus, unà cum reliquijs Podiwini, intra Sacellum S. Wenceslai.

B. Milada seu Mlada à Joanne Papa dicta Maria, S. Venceslai ex fratre Boleslao *Sævo* neptis, prima ad S. Georgium Pragæ in arce Abbatissa Monialium Ordinis S. Benedicti à Pontifice illo constituta, ab eodem impetravit Ecclesiam Pragensem (quam Ecclesiam ille jam tunc SS. Viti, ac Wenceslai Martyrum in Bulla appellat) erigi in Episcopalem. Sepulta est in eodem Monasterio in Sacello S. Annæ, ubi 8. februa. memoria ejus habetur in privato sanctimonialium illarum Breviario antiquissimo.

Hujus Frater Bohemiæ Dux Boleslaus pius, cum Sanctitatis opinione vixit & obijt. Sepultus in Templo Sancti Georgij,

gij, atque super ejus monumentum ara erecta est, in qua, provt ad Sanctorum corpora aliàs solet, Sacrificium Missæ offertur; fuítque ibi à sæculis pluribus nomen ejus cum titulo *Beati*, sepulchro inscriptum. Hic demum Boëmiam plenè Christo subjecit, verámque pietatem ubique plantavit, morísque illius imprimis auctor fuit, ut cruces ac sacræ columnæ passim juxta vias collocarentur.

Sancta Agnes Primislai Ottocari primi Regis Boëmiæ filia Ordinis S. Francisci non solùm ab Historicis Bohemicis, sed & ab alijs (inter quos Lucas Wadingus, & Franciscus Paduanus) celebratissima, & miraculis innumeris, vitæque Sanctitate clarissima, atque ob virtutem & miraculorũ famam, etiamdum in terris superstes, varijs summorum Pontificum literis ac donis honorata, nec non in vitæ perfectæ instituto à S. Clara, magna illa Sanctimonialium Matre per Epistolas confirmata, vulgo Pragæ est notissima, utpote cujus Sacrum corpus ab Augustissimæ memoriæ Ferdinando III, tanto fuit

labore in Templo S. Francisci (quod ab ea passim *S. Agnetis* nuncupatur) annis aliquot venerationis causâ inquisitum. Nata illa fuit circa Annum Domini 1225. Obijt Anno 1280. Anno verò 1253. fundavit cum Fratre suo Rege Wenceslao monoculo Monasterium & Hospitale S. Spiritûs Pragæ juxta pontem, illúdque Crucigeris cum rubea stella ex Terra Sancta tunc per Saracenos ejectis tradidit & effecit, ut ea esset Sedes supremi Ordinis illius per has Provincias Magistri. Mater ejus erat Constantia soror Andreæ Regis Ungariæ (qui fuit Pater magnæ illius S. Elisabethæ Landgraviæ Hassiæ) ædificavitque Monasterium Virginum Tissnowiense & Woslovanense in Moravia.

Hujus S. Agnetis Amita seu soror Patris ejus Premislai Ottocari, etiam ipsa nomine Agnes, Filia Wladislai secundi Bohemiæ Regis, Abbatissa ad S. Georgium Pragæ, itidem titulo *Beatæ* à nonnullis decoratur.

Hæc à fratre suo Rege quædam privilegia suo Monasterio procuravit. Sepulta

ta ibidem in ſacello S. Annæ propè corpus B. Miladæ, in quo Sacello ſæpè luminaria conſpici referuntur.

Altera præterea S. Agnetis Amita, eſſe S. Angela Carmelitana dicitur, cujus vitam in Belgio PP: Carmelitæ vulgârunt. Obijſſe illa perhibetur 26. Julij, ſepulta in templo SS: Deiparæ ad Nives, ubi tunc Monaſterium fuit Carmelitanum. Revelationibus cæleſtibu inclaruit, quarum librum unum, alterum verò de Venerabili Sacramento, præter alios plures conſcripſit. Unde & imago ejus, Monſtrantiam, ut vocant, ſuper librum tenentis, Pragæ inter alios hujus Religioſi Ordinis Sanctos extat in Templo S. Galli in dextero majoris altaris pariete ſuſpenſa apud PP. Carmelitanos. Ejus tanquam Sanctæ Virginis, honorificè meminêre Martinus Delrio lib. 4. Diſquiſitionum magicarum cap. 1. Quæſt. 3. Sect. 4. Antonius Poſſevinus in appendice Tomi primi Apparatûs Sacri, & Collectores Bibliothecæ Geſnerianæ.

Tertia ejuſdem S. Agnetis Amita fuiſ-

se putatur S. Ephrasia, seu Evrosia Virgo & Martyr illa, quæ Regi Hispaniarum nuptura, dum in Pyrenæis montibus in manus Maurorum latronum devenit, in Virginitatis suæ defensione ab illis occubuit miraculis ab obitu clara, & à populis vicinis contra tempestates apud DEUM advocata, solita implorari. Ejusdem meminit Marinæus Hispaniæ historicus, & Marchantius.

Fuit & Albertus seu Adalbertus Wladislai Secundi Bohemiæ Regis filius, adeóque S. Agnetis Patruus, primùm Mielnicensis in Bohemia Præpositus, dein Salispurgensis Archiepiscopus magnæ virtutis Heros, qui multa à Friderico Barbarossa Cæsare ob sedem Apostolicam sub Alexandro III. Papa defensam iniqua tulit, ex sede sua etiam ad tempus aliquod depulsus. Hujus Mater erat Filia Sancti Leopoldi Austriæ Ducis. Fundavit prope Straubingam Cænobium Præmonstratensibus (nam & ipse hunc ordinem in Cænobio Strahoviensi quondam Pragæ fuerat amplexus) eíque fundos in Bohemia

mia circa Sufficium applicuit, quos Monasterium illud adhuc possidet. Sepultus est Salispurgi.

De hujus Fratre Wladislao Moraviæ Marchione, Fundatore Cænobij Welehradensis Ordinis Cisterciensium refert multa Dubravius spirantia egregiam Sanctitatem.

Inter Beatos Ordinis Præmonstratensis habetur & B. Henricus Wratislai primi Regis Bohæmiæ filius, Cænobii Strahoviensis Religiosus, Olomucensis Episcopus, miræ Sanctitatis & profusæ in miseros largitatis & charitatis: cujus tempore Wenceslaus, Othonis Moraviæ Marchionis Filius, Olomucij Templum, honori D. Martyris Wenceslai in Arce sua erexit, Sedémque Episcopalem, permittente Innocentio II. illuc ex Ecclesiæ *S.* Petri transtulit, duodecim Canonicis ibidem constitutis. Beatus autem Henricus Corpus S. Christini Martyris unius ex quinque *S.* Adalberti Fratribus Benedictinis Templo illi intulit & eidem Ecclesiam *S.* Mauritij, quæ prius ad Monaste-

riumPræmonſtratenſiumGradicenſe pertinuerat, attribuit. Demum varijs pro DEI gloria, Sacerdotum Cælibatu, & pace publica perfunctus laboribus, gloriosſus Pontifex, virtutibus ac prophetico Spiritu clarus 15. Iunij Anno 1157. migravit ad Dominum, Pragæ in Monaſterio Strahovienſi honorificè tumulatus.

Sed & Henricus Bŕetislaus Pragenſis Epiſcopus, Bohemiæ ante Pŕimislaum Ottocarum Regem Interrex, Wladislai ſecundi Regis ex Henrico filio nepos, magnâ etiam virtutum laude multorum Hiſtoricorum teſtimoniô floruit.

LuſatiæHiſtorici memorant pijſſimam Heroinam Ludmillam filiam Wratislai Bohemiæ Regis, uxorem Viperti Marchionis Luſatiæ Comitis Groicenſis, cum quo fundavit, ditavítque Monaſterium Pegavienſe Ordinis S. Benedicti

Meminêre inſuper Matthias Miechovius, Revhnerus, Cromerus, pietatis Judithæ alterius ejuſdem Wratislai filiæ, uxoris Vlatislai Poloniæ Regis, à quibus ſterilibus Parentibus, S. Ægidij Abbatis

in

in Gallia patrocinio ortus est Boleslaus Křivoustus Poloniæ Rex.

Nec minùs & Abdela Ottonis Misniæ Marchionis Filia Přimislai Ottocari primi Regis Bohemiæ uxor huc pertinet, quæ à Marito repudiata sanctam scribitur vitam inter Conversas Cistercienses egisse Wassenburgi in Misnia. Hujus verò ex Primislao Filia, itidem dicta Abdela, Gerenrhodæ in Saxonia Sanctimonialium Abbatissa, eâ Sanctitate vixit, ut eam Fabricius in originibus Saxonicis asserat relatam inter Divos.

Abdelæ in matrimonio Primislai successit Constantia Andreæ Hungariæ Regis soror, S. Elisabethæ Hassiacæ Amita, S. Agnetis Virginis Franciscanæ Mater.

Felix ergo Wladislaus Bohemiæ Rex secundus tot sanctis prolibus propriáque etiam pietate in DEUM eximius, Nobilissimum montis Sion, vulgo in Strahow Monasterium Præmonstratensium Pragæ ædificavit, Conradum Cæsarem in bello Sacro Hierosolymam est comitatus Anno 1147. demúmque victorijs in Italia adversùs

versùs Mediolanenſes clariſſimns, primus Bohemiæ ex dono Friderici Barbaroſſæ Cæſaris intulit bicaudem candidum Leonem pro Inſigni.

Hujus autem Regis ſoror fuit B. Amabilia filia Wladislai hujus nominis primi Ducis Bohemiæ, quæ quia Fratri ſuo Theobaldo, à quo originem ducit ſtemma Dominorum Ssvihovvsky, adhæſit, & in ejus territorijs habitavit, ſolet annumerari illi ſtemmati & à Dominis Ssvihovvsky ſpecialiter, tanquam Cognata colitur. Sepulta eſt Clattoviæ apud Patres Dominicanos in Monaſterio S. Laurentij, quod olim Benedictinis Virginibus ipſa erexerat, & in eo prima munus Abbatiſſæ geſſerat. Suis apud DEUM meritis effeciſſe perhibetur, ut etiam in vita miraculis divinitu illuſtraretur.

Non deſunt, qui eam putant Pilſnæ in Templo S. Spiritûs, ubi olim erant ſanctimoniales Dominicanæ, eſſe ſepultam.

Hujus ſoror Eliſabetha à quibuſdam titulo *Beatæ* decoratur, quæ fuit in Cænobio Dogſanenſi Ordinis Præmonſtratenſis

ſtratenſis Priorissa ordine ſecunda, magnis virtutibus illuſtris, & cum opinione ſanctitatis defuncta.

Ejusdem S. Agnetis Franciſcanæ ex Fratre Wenceslao, dicto *Monoculo* Rege Proneptis, filia Primislai Ottocari Secundi fuit, B. Cunegundis ſeu Kunhuta, quæ jam deſponſata filio Rudolphi I. Cæſaris, nihilominus orta inter Cæſarem diſcordiâ ex voluntate ſui Patris eſt S. Franciſci Ordinem, & Monaſterium ingreſſa cum quatuordecim alijs Virginibus, ſub diſciplina Proamitæ ſuæ S. Agnetis; ſed parente occiſô, juſſa eſt nubere Filio Rudolphi itidem Rudolpho Sveviæ Principi, poſt cujus obitum vidua redijt Pragam ad Monaſterium S. Georgij, ubi inter Sacras Virgines Ordinis S. Benedicti vitam egit ſanctiſſimam multis de Dæmone victorijs, donóque Orationis illuſtris. Sepulta ibidem in ſacello S. Annæ. Hanc tamen Cunegundem alij dicunt manſiſſe Virginem, ſed ſororem ejus Agnetem fuiſſe datam Cæſaris Filio; poſt cujus obitum illa vidua piè obierit in Monaſterio S. Georgij. Hujus

Hujus Beatæ Cunegundit Frater & S. Aguetis Pronepos ex Fratre fuit Weuceslaus II. Ottocarus filius Primislai Ottocari à Rudolpho Cæſare occiſi cognomento Bonus, vir miræ in DEUM pietatis, raræque prorſus virtutis, qui etiam ſingulari DEI favore tribus Bohemiæ Hungariæ ac Poloniæ Regnis imperavit, divitijs & gloriâ ad mortem uſque inſignis. Tanto SS. Evchariſtiam proſequebatnr affectu, ut ſæpe duodecim, qnin & quandoque quatuordecim Miſſæ ſacrificijs, flexis genibus publicè ſumma cum pietate & reverentia, nec minore cum ſtupore Procerum, totiúſque Populi admiratione intereſſet. Fundaturus in Beatiſſimæ Virginis honorem Monaſterium Ciſtercienſibus, liberam eis optionem permiſit, ubi ubi in tota Bohemia id locari vellent. Qui cùm locum Bohemiæ Regum delicijs, & voluptati deſtinatum, atque ob id *Aulam Regiam* dictum deſignâſſent, obſtantibus licet, & frementibus Proceribus, locum illum DEO ac DEIparæ donavit, dirutáque ibi Aulâ ſuâ Regiâ, magnificentiſſimum,

& inter præcipua dignum computari Monasterium erexit, miréque ditavit. Anno deinde 1420. cùm Monasterium illud à rabidis Hussitis esset die S. Laurentij redactum in cineres, ejus ac filij itidem Wenceslai cognomento *Juvenis*, coram Crucifixo constitutorum effigies, atque alia præterea divæ Virginis imago inter flammas permansisse dicuntur illæsæ, quæ duæ Imagines solæ ex amplissimo illo Cænobio supersunt, & à Religiosis inter ruinas illas nunc degentibus servantur: qui etiam ad dicti Wenceslai Boni ossa lampadem perpetuam alunt.

His adjungi possent Wratislavv, S. Wenceslai Pater, Templi ad S. Georgium in Arce Pragensi Fundator ibidem sepultus, cujus nomen cum titulo Beati est ibidem sepulchro ejus jam à sæculis inscriptum, ob virtutis ac fidei Christianæ Zelum, quam in Bohemia, Authore, ac Hortatore S. Methudio propagavit: appositúmque est ad monumentum ejus altare, ut fieri solet ad corpora Sanctorum, & in eo Missæ sacrificium DEO offerri consvevit.

Magnæ

Magnæ etiam fuiſſe pietatis pronum eſt ſuſpicari Dumbravvkam Boleslai ſævi filiam Miecislao Poloniæ Principi nuptam, quarum nuptiarum occaſione Polonia eſt ad Chriſtum converſa.

Atque ex hac tot virtute illuſtrium Perſonarum cognatione apparet, quam veridicè olim magnam S. Wenceslai, ac S. Adalberti Sanctitatis Gloriam ſpiritu Sybillino prænunciârit Bohemiæ Dux Lybuſſa, quamvis Idolorum cultrix, dum Anno 723. Urbis Pragenſis fundamenta locatura, vaticinata eſt in hac Urbe plantatum iri duas oleas, quarum odor ſeptimum penetraturus eſſet cælum, glorioſáque facinorum eorum fama totum orbem terrarum impletura: Et alteri quidem earum fore Nomen *Major Gloria*, alteri verò, *Conſolatio bellica*: id quod in Sanctos hoſce quadrat optimè, Sanctus ſiquidem Wenceslaus Bohemis Waclaw / dicitur, quod Latinis ſonat *Major Gloria*, Sanctus verò Adalbertus ab eiſdem Bohemis vocatur Wogtěch / quod Romanâ linqua *Belli ſolatium* interpretamur.

Ut

Ut verò Personarum harum omnium Sanctitate illustrium etiam stirpis conjunctio, & sangvinis affinitas appareat, brevem subjeci Tabulam Genealogicam, in qua uno aspectu series Sanctorum Divis Wenceslao & Adalberto cognatorum tota simul occurrat.

Prosapia S. WENCESLAI

Borzivog ex Libussa oriundus I. Dux Bohemiæ Christianus Fundator Basilicæ Teinensis Pragæ.
S. Ludmilla Uxor ejus.

Wratislaus Fundator Templi S. Georgij in Arce Pragensi.

S. Wenceslaus.

S. Przibislavva Vidua. (a) Boleslaus Fratricida	Strzezislavva Uxor Slavvnici Comitis Nepotis Henrici Aucupis Cæsaris

c, Adalbertus Martyr S. Gaudentius Archi-

chi-Episcopus SS. Sobiebor, Spitimir Bohuslavv, Borzeg & Cžaslavv, Martyres. Et octavus Frater qui in Poloniā fugiens, ibi Heroibus de Rozdrazovv originem dedit.

(a) Boleslaus Fratricida.

Boleslaus Pius Fundator Episcopat' Pragensis & Monasterij Brzevvnoviensis.	Dubravvka, Uxor Miecžislai Poloniæ Regis primi Christiani.	Christann', B. Religiosus Benedictinus in Brzevvnovv.	Milada, Benedicta na Abbatissa.

Boleslaus cæcus.

Udalricus.

Brzetislaus, qui corpus S. Adalberti retulit ex Polonia.

Spitigneus ædificator Magnificæ Basilicæ S. Viti Pragæ.	(b) Wratislaus Rex Fundat: Exemptæ Ecclesiæ Wissegradensis.	Otto Marchio Moraviæ *fig.* *

sig. * Wenceslaus Fundator Olomucensis Episcopalis Ecclesiæ S. Wenceslai.

(b) Wratislaus Rex.

Ludmila Viperti Marchionis Lusatiæ Uxor Fundatrix Cænobij Pegavensis Benedictini	Wladislaus Dux Fundator Cænobij Kladrubiensis Benedictini.	B. Henricus Episcopus Olomucensis.	Juditha Wladislai Poloniæ Regis Uxor.

B. Amabilia V. Benedictina Clatoviæ. Elisabetha V. Præmonstratensis Doksanij.	Wladislaus Rex Fundator Cænobij Strahovicensis Præmonstratensis. Ultima Uxorum ejus fuit Filia S. Leopoldi Marchionis Austriæ. *sig.* ☉	Theobaldus Baronum Schvihovsky origo. — Henricus. — Henricus Brzetislaus Episcopus Bohemiæ Interrex. B. Ange-

ſig. O

B. Angela V. Carmelitana. Wladislaus Marchio Moraviæ. B. Euphraſia V. & M. B. Agnes Benedictina.	Przimislaus Ottocarus Rex Fundator Cænobij S. Jacobi Pragæ. Uxores ejus Abdela & Conſtantia Amita S. Eliſabethæ.	S. Albertus ſeu Adalbertus Salisburgen: Archiepiſcobus nepos S. Leopoldi ex Matre Funda: Cænobij Præmonſtra: ad ſtraubingam.

B. Abdela ciſtercienſis ex Abdela genita. S. Agnes Franciſcana Confundatrix Cænobij S. Franciſci & Hoſpitalis ad pontem, genita ex Conſtantia.	Wenceslaus Ottocarus Rex Fundator Hoſpitalis Crucigerorum ad pontem genitus ex Conſtantia.

Przimislaus Ottocarus Rex

B. Kunhuta Benedictina.	Wenceslaus Ottocarus bonus Rex Fundator Cænobij Ciſtercienſis Aulæ Regiæ.

Elisabetha Uxor Joannis Luxenburgici Boëmiæ Regis.	Wenceslaus Ottocarus ultimus Regum è linea Masculina Boëmiæ

Carolus IV. Cæsar

SigismundusCæsar.

Elisabeth Uxor Alberti Austriaci Cæsaris.

Elisabeth Uxor Casimiri Regis Poloniæ.

Wladislaus Bohemiæ Rex.	S. Casimirus.

Elisabeth (aliàs Anna) Uxor Ferdinandi I. Cæsaris.

Carolus Archidux Austriæ, Dux Styriæ.

Ferdinandus II. Cæsar.

Ferdinandus III. Cæsar.

Leopoldus I. Cæsar.

Josephus Ungariæ Rex.

Podi-

§. 3. *Religui Boëmi cum Opinione Sanctitatis honorati.*

Podivvin Nobilis Aulicus S. Wenceslai, secretis quę ab eo adhiberi solitus, à pluribus Scriptoribus *Beatus* appellatur. Hic cædi S. Wenceslai præsens postea à factione fradricidæ Boleslai in silva proxima suspensus ex arbore triennio incorruptus pependit. Sepultus Pragæ in Arce propè S. Wenceslaum in eodem cum S. Přzibislavva monumento, ut supra explicatum est.

Ernestus I. Bohemiæ Archiepiscopus ex familia Malovvecziana oriundus, satis notus ob elegantissimum illum librum, de B. Virgine conscriptum, *Mariale* nuncupatum nuper Aug: Ferdinandi III. mandato typis Pragæ editum; Glacij in Templo nunc Societatis IESU sepultus est, ibique ut Sanctus cultus, nam & nostrâ ætate vota sua per eum DEO homines offerunt, & eidem anathemata, ac donaria dicant: quin & in pariete vetusto superest Scriptura, in qua ei titulus *Sancti* tribuitur. Monumentum ejus medio

pro-

propè in templo Parochiali Beatissimæ Virgini dicato extat, in quo ipso templo imago DEIparæ, quæ adhuc in summa ara visitur, faciem ab eo puero quondam averterat, prout ipse de se fusiùs testatur in Marialis sui appendice. Erexerat autem ipse Glacij Templum aliud, ad quod & Canonicos Regulares Sancti Augustini collocârat, sed nè in Templo illo sepeliretur, ante mortem cavit, eò quòd in Templo illo quondam equi essent stabulaturi. Et verò præsagium firmavit eventus, illa siquidem Ecclesia, cùm dominante hæresi, Societatis JESU usibus cessisset, fuit à rebellibus hæreticis, Anno 1618. occupata, expulsísque indè Societatis JESU Patribus, conversa in stabulum, ac demum unà cum Collegio penitùs diruta & solo adæquata. Unde Societati JESU postliminio redeunti, est Templum illud Parochiale attributum. Sed & mirabilis est alia ejusdem Ernesti prædictio, tunc nimirum Boëmiæ magnas calamitates superventuras, quando lapidea ejus Statua Sepulchro ipsius imposita

D rumpi

rumpi inciperet. Vidimus autes eas rumpi cæpiſſe ante nupera bella Germanica, quibus initium dedit hæreticorum in Boëmia rebellio: ruptáque eſt deinde ſæpius in fruſta permulta, ſed modo tam admirabili, ut quaſi frameæ ictu per medium ſecta aliquot in locis videatur, quo modo lapis nullus rumpi ſolet.

De vita ejus refert Hagek ad Annum 1364. quo ſcilicet obierat, eum à die, quâ in Archi-Epiſcopum electus eſt, Anno 1343. omnes ſuos defectus quotidie in libello annotâſſe, ut eos emendaret. Eleëmoſynas dabat largiſſimas, idque non ſolùm publicè, ſed & in occulto. Singulis annis in Paraſceve minimùm ex 70. Voluminibus panni veſtes pauperibus paratas diſtribuebat. Fame urgente egenis per totam Boëmiam ſuccurrebat. Ea, quæ adhuc paganos ritus ſapiebant, penitus à Tribunalibus Boëmiæ ſuſtulit. Imagines Beatiſſimæ Virginis curabat paſſim etiam in parietibus ac feneſtris, & ubique ſe coram illa, abjectis in terram omnibus Archiepiſcopalibus ornamentis,

tis, flectentem depingi. Cultum DEI & officiorum Ecclesiasticorum dignitatem miris modis promovit, librariâ suppellectile annuísque censibus plurimis comparatis.

B. Hroznata Comitis Zezemani & Dobreslavvæ Filius de stemmate Dominorum de Wrtby & Gutenstein (qui originem referunt ad stirpem S. Ludmillæ S. Wenceslai Aviæ) Fundator Monasterij Teplensis Ordinis Præmonstratensium, ejusdémque Religiosus, & ob id Martyr, in eodem Monasterio sepultus est. Habitum Religionis illius Romæ accepit ex manibus ipsiusmet Pontificis. In Boëmia est nunc non ignotus, cujus etiam chalcographica effigies, cum radio & titulo *Beati Martyris* edita à Patribus Præmonstratensibus, in manibus est. Illustrissima Domina Anna Maria nata Sternbergica primùm Domino Udalrico de Lobkovicz, tum Comiti de Rotal nupta, quâdam vice cùm nomen, laudésque Beati hujus audiret, in risum effusa cæpit eum, utpote sibi ignotum, contemnere: at ecce mox ejus, eâ formâ

quâ Sancti ſolent ſculpi, imaginem à ſe nunquam antè prorſus viſam, in ſuo libello precatorio, non ſine admiratione invenit, cùm adverteret iconem illam à nullo homine potuiſſe libello illi tam citò inſeri; unde & Beati hujus apud DEUM merita cæpit impoſterum æſtimare.

Soror ejus B. Wogslavva Ottonis Cracovienſis Ducis uxor, dein vidua, ſuſcepit ordinem Præmonſtratenſium; fundavit unà cum Fratre Cænobium Virginum ejuſdem Ordinis Chotieſſovvij, ubi ſepulta eſt. Primæ in eo Cænobio fuêre Virgines hujus ipſius Wogslavvæ ſorores tres, Beatrix, Bolislavva, & Juditha. A quibuſdam appellatur Svvogslavva ideò, ut ſuſpicor, quod ſæpè in libris præfixa ejus nomini litera S. quæ *Sanctam* ſignificabat, tandem irrepſerit in ipſum nomen, ut pro Wogslavva Svvogslavva diceretur.

Beata Zdislavva, ſtemmate Berkiana, ſeptennis fugerat in Eremum ſoli DEO vacatura, ubi vitam egit aſperrimam in cilicio, jejunio, humi cubationibus, & ſuper

per dura saxa ad sangvinis effusionem flexionibus. Coacta nubere, immitem nacta Maritum, ipsa mitissima, Czienkonem de Wartenberg (quantum ex veteribus monumentis deprehendi potuit) virum eâ tempestate potentem. In conjugio Mater pauperum, pro quibus necessaria nebat manu propriâ, pedes eorum lavabat, & ulcera lingendo miraculosè sanabat. Demum permissu asperrimi sui Mariti Religionem Prædicatorum ingressa, obedientiæ fuit studiosissima: lapides ad ædificium Monasterij, pro quo sumptum ipsa præbuit, manibus proprijs portabat aliósq; subibat labores duros. Mortis præscia, Sepulchrum sibi præparavit in Jablon, ubi post obitum miraculis inclaruit, maritóq; mæsto apparuit in veste rubra, ex qua frustum apud eum solatij causa pro Cælesti dono reliquit. Habetur Jablonæ in veneratione. Vixit circa Annũ Domini *1240.*

His adhuc annumerari possunt B. Andreas Pragensis Episcopus pro libertate Ecclesiastica plurima iniquissima sub dominatu Primislai Otto-

to-

tocari I. perpessus, atque ob id etiam exemplo S. Adalberti Romam profectus, miraculis post mortem clarus. Hujus càput Anno 1369. fuit in Sacello S. Wenceslai Pragæ impositum in murum super S. Crucis Altare in cornu, ubi Crux aurea picta est, quia propter facta ab ejus obitu miracula pro Sancto cultus fuit. De hoc, ut Sancto, meminit Paulus Zidek in suo codice pro Catholicæ fidei defensione ad Regem Georgium Podiebradium circa Annum 1460. manuscripto.

Beatus Chulmannus Ordinis Eremitarum S. Augustini in Monasterio Pivvonka seu Pivvonia in Boëmia sepultus, ponitur inter Beatos Confessores in arbore ordinis illius, refertúrque à pluribus ex Ordine Historicis. De eo habet Encomiasticum Augustinianum litera C. sequentia. *S. Chulmannus Boëmus Eremita vir singularis Sanctitatis & miraculorum famâ vigens in æde Sacra Joannis Baptistæ Monasterij nostri Piwonensis in Boëmia humiliter conditus piè colitur, & devotissimè invocatur, ubi ut Eremita ex nostris*

nostris sepultus est. Ædes illa Divo Joanni Sacra, est Sacellum ad pedem rupis adjunctum, Monasterio ipsi proximum, in quo B. Chulmani monumentum visitur jam olim ante hominum nostrorum memoriam ligneis cratibus venerationis ergò circumseptum. Memorant autem Pivvonkani B:Chulmannum in silvis illis, alijs cum duobus, (sed an sangvine, an solum Religione, non est compertum) fratribus vitam Anachoreticam duxisse, quorum nomina vetustate exciderunt.

Eorum alter jacet in fundis Tinhorsoviensibus in Sacello quodam Divæ Barbaræ; alterius verò tumulus Cælo prostat aperto, unius & dimidiæ horæ itinere à Cænobio Pivoniæ juxta Pagum quendam dictum Danavva Adsita loco illi est columna è muro erecta, ubi ruricolæ imagines varias suspendunt, totúsque locus in longum passus fortè 6. in latum 4. ligneâ sepe clâuditur, quò ferijs secundis Paschalibus & Pentecostes Populus ruralis Beatum ibi sepultum precibus alijsque modis veneraturus con-

 fluit,

fluit, atque in vicem muneris, virgam unam singuli afferunt, quas in fascem colligatas super tumulum illum erectas collocant, prioribus vetustioribus indè amotis: Tempus quo hi viri religiosi vixêre, mansit incognitum, quamvis conjectura sit eos circa Annum Domini 1000. aut non multò pòst vixisse.

Monumenta Ordinis Præmonstratensium referunt, B. Castulum Abbatem Siloënsis seu Zielivensis in Boëmia Cænobij circa Annum Domini 1200. Virtutibus & miraculis ante & post obitum clarum, cujus Sacrum Corpus eo in Cænobio magna habetur in veneratione, extátque ibidem fons accurrentium hominum frequentiâ clarus, qui, Sancti hujus viri meritis mira in Salutem Mortalium operatur.

CAPUT IV.

Sancti Patroni Boëmiæ externi:

SS. Vitus, Sigismundus, Norbertus, Juanus,

nus, Guntherus, Gerlacus, Quinque religione fratres S. Adalberti, Monachi Itali, quorum nomina Benedictus, Matthæus, Isaac, Joannes, Christinus occisi secundùm Hagek Historicum Boëmiæ Anno 1004. translati verò ex Polonia in Boëmiam Anno 1039.

Huc spectant omnes alij quorum reliquias habet Boëmia.

S. Guntherus auream, ut vocant viam, id est angustã semitam, ex Bavaria in Boëmiam primus invenit, ut testis est noster Raderus. Illic hoc Anno 1639. in æstate quidam sanatus est ex gravi morbo. Vocabatur is Joannes Kacirek famulus Domini Joannis Thomek fuítque per podagram officio & usu pedum & manuum omninò privatus, sed spe & voto ad S. Guntherum conceptô, alienis manibus desperatâ jam valetudine ad aquas Guntherianas deportatus cum summa fiducia corpus lavit, & sanitatem integrè recepit. Circa Civitatem Sutticensem, eundo ad fines Boëmiæ & Bavariæ propè oppidum Hartmanicz, est memoria ejusdem

S. Guutheri, celebribus frequentata peregrinationibus. Is Sanctus vir in Seculo Nobilis cùm esset, Sæculum deseruit, & in sancta paupertate, pauperem Christum secutus, primùm Monachi vitam egit: deinde in densas Boëmiæ silvas cum licentia & benedictione superiorum suorum penetravit, & vitam eremiticam instituit. Est lapis in loco speluncæ, quam sibi exstruxerat, ubi vestigia manuum & genuum, eò quod in eo flectere solitus fuerit, expressa sunt. Post multos autem annos Břetislaus Dux Boëmiæ, cervum venatu insecutus, hunc sanctum reperit. Corpus ejus jam defuncti duo feri equi placidè ad Monasterium Brevvnovviense devexerunt, ubi sepultus est. Obijt Anno 1046. die 9. Octobris, cujus sanctitatem DEUS multis miraculis declaravit. In vita ejus nuper Boëmicè edita non nulla referuntur. Fiebant illa miracula in prædicto Monasterio à temporibus Břetislai Ducis, adusquè Gubernationem Boëmiæ, Wenceslai Filij Caroli IV. Sed in eo loco ubi duxit vitam

vitam eremiticam, etiam noſtris temporibus fiebant ſanitates per aquam effluentem per locum ſpeluncæ; ubi nunc extat ſacellum. Videtur autem S. Guntherus hanc aquam ſibi à DEO impetrâſſe. Eſt illa in monte & à ſua ſcaturigine ſat copiosè decurrit: ſed ubi aliquantulum profluxit, in terram mox abſorbetur. Conati ſunt oppidani Hartmanicenſes illam aquam in Oppidum deducere, quod vix diſtat indè medio quadrante milliaris; ſed hoc nunquam efficere potuerant. Dicitur autem aliquando cujusdam viri equus cæcus circa prædictam aquam gramen carpſiſſe, & cùm hauſiſſet aquam, illuminatus fuit: quâ famâ ſparsâ aliquot cæci ibidem oculos laverunt, & lumen receperunt; unde etiam nunc plures infirmi eò confluunt, atquè per merita & interceſſionem S. Guntheri, loti corpus illâ aquâ ſanitatem recipiunt, & locum olim dictum Brʒeznicz nunc vocant *apud bonam aquam*.

NOTÆ.

§. 1. *Sancti exteri Boëmiæ aut Patroni aut Incolæ.*

S. Vitus puer ſub Diocletiano in Italia Martyr depingi ſolet, cum Pomo Imperatorio in manu, quia illud circa ſacrum ejus corpus eſt adverſum, & ab Hiſtoricis, atque etiam à Baronio notatum, quòd quamcunque id in Provinciam deferatur, mox & Dignitas Imperatoria, in Provinciæ illius Principes tranſmigret; adeò, ut quàm diu Sacræ hæ Reliquiæ erant in Italia, Cæſarea dignitas ibidem remanſerit; eis verò translatis in Galliam, Reges Galliæ facti ſint per Carolum Magnum Cæſares: eiſdem verò rurſum ex Gallia (quod deplorat Spondanus in Annalibus Eccleſiaſticis) ex Monaſterio Corbeia translatis in Germaniam itidem in Monaſterium Corbeiam, ſic pro honore S. Viti appellatum, Honor Imperij tranſiverit quoque in Germanos; ac demum indè ex dono Bodonis Abbatis ad Carolum

rolum 4. missis (prout refertur à Reverendissimo D. Thoma Joanne Pessina Pragensi Decano in Phosphoro septicorni, Radio quarto, pagina 477.) & in Boëmiam illatis, (quò idem Carolus 4. etiam sacrum Caput ac residuum corpus Papiâ ex Italia transtulit) Augusti Nominis Majestas in Reges Boëmiæ sit delata, apud quos hodiéque perseverat.

Solet præterea S. Vito Gallus Gallinaceus appingi, cujus rei origo à Sancto Wenceslao profluxit, qui Boëmos suos à cultu Martis (quem suo Idiomate Witek appellabant) aversurus, impetravit ab Ottone I. (vel Henrico Aucupe) Cæsare brachium S. Viti, ut honores Witkoni impiè exhiberi solitos, plebs Boëma tantò faciliùs ad sanctum Idolo illi propè cognominem assvesceret transferre. Magnificâ ergo Divo Vito Basilicâ Pragæ erectâ, fecit ad ejus corpus die eidem festâ, quæ est 15. Junij, ab omnibus offerri gallos gallinaceos colore atros, quos priùs Marti suo offerebant.

Quia verò eidem Idolo Witko ejus-

modi Gallum atrum appingebant, factum quoque est, ut imposterum Gallus ille ad S. Viti effigiem addi inciperet.

S. Sigismundi Burgundiæ Regis Martyris patrocinium solebat quondam specialiter à febricitantibus implorari.

S. Norbertus, quamprimum Magdeburgo Pragam fuit translatus, mox gravissima illa Magdeburgicæ Urbis ruina est consecuta, ut Civitatis illius hæresi infectæ Salutem apud DEUM hactenus in solo adhuc Sancti hujus Archi-Episcopi patrocinio constitisse apparuerit.

De Sancto Ivvano Regis Croatiæ Filio Eremita in Boëmia peregrinationibus ad Sacrum ejus corpus celeberrimo, illud tamen passim ignoratur, illum priùs, quàm in eo loco, in quo obijt, habitâsset, alium quendam specum trans Misam flumen uno milliari ab hoc dissitum prope Arcem Carlstein incoluisse, ex quo eum petulantia nautarum per Misam ligna vectantium exturbavit, quorum, ut pote tunc adhuc gentilium blasphemias in DEUM ultra tolerare indignatus, domicilium mutavit.

tavit. Antrum illud Carlssteinensibus est notissimum.

De S. Gerlaco alij sentiunt priùs ejus corpus fuisse in Monasterio Milivvsko, ubi is per annos 28. vixit Præpositus, Spiritu Prophetico & miraculis ante & post obitom illustris: ac indè translatum in Zvvikovv. Postea dicitur fuisse apud Celsissimum Principem Wencesiaum à Lobkovicz. Obijt 7. Maij. Anno incerto.

Sancti illi quinq; Fratres Marryres Benedictini Româ usque in Poloniam Comites S. Adalberti aliquandiu in Boëmiâ in Monasterio Brževvnoviensi habitârunt.

Fuit & in Boëmia Eremita exterus P. Guilielmus Peregrinus famâ Sanctitatis clarus, quem, ait Raderus, trans Danubium in Sclavonum seu Boëmorum monte dicto Vimburgum habitasse.

Habet præterea Raderus consignatos plures Sanctos, qui olim Boëmiam præsentiâ suâ decorârunt, inter quos (prout etiam ex historijs Boëmiæ constat) fuit Sanctus Wolffgangus Ratisbonensis Episco-

ſcopus, à quo Raderus dicit auſpicijs S. Bilgrini, ſeu Peregrini Batavorum, ſeu in Bathaus in Bavaria Epiſcopi totam Boëmiam ad Chriſtum Dominum converſam ante Annum Domini 972.

Sanctus ergo Pilgrinus miſit S. Wolffgangum in Boëmiam, quem eundem etjam advocaverant in Ungariam ad fidem Chriſti ibidem prædicandam:

Supereſt memoria S. Wolffgangi in Boëmia ſupra pagum & Caſtellum Chudenicz Illuſtriſſimorum Dominorum Cžerniniorum Stemmatis Titulare, ubi in nemore colli impoſito ad Sacellum prædicto Sancto dedicatum, hodiéque in petra apparent veſtigia utriúsque pedis Sancti illius Epiſcopi, quæ is, dum per Boëmiam in ſuo munere Apoſtolico peregrinaretur, dicitur ibi impreſſiſſe. Magnus ſolet ad illud ferijs ſecundis Paſchatis ac Pentecoſtes fieri hominum piorum concurſus, narrantúrque inibi nonnulla ſupra naturam fieri ſolita. Etenim Sanctus Wolffgangus, ut olim, cùm eſſet Epiſcopus Ratisbonenſium, Boëmiáque

care-

careret Episcopo, curam gessit Boëmiæ, ita adhuc Boëmiam suam è Cælo videtur respectare. Nam & circa annum Domini 1600. Domino Humprechto Czernio, loci illius Domino, tum Regni Boëmiæ Subcamerario, vegeto ac valenti, nihílque de morbo, nedum de morte suspicanti, vox vigilanti insonuit: *Humprechte dispone domui tuæ, morieris post triduum: prius tamen peregrinare ad S. Wolffgangum, ibique peccata confitere & SS. Eucharistiam sume.* Paruit ille monito, tametsi nullum periculi signum in se adverteret, summóque manè res suas cum familia, & cum Parocho Chudenicensi, aliísque, quorum intererat, composuit, S. Wolffgangum, ut jussus erat, adijt, & quartâ die, diem suum piè obijt.

Idem Raderus in Bavaria pia refert Posonem, seu Bosonem Episcopum Merceburgensem (qui obijt Anno 967.) Sclavis, seu Boëmis, Lusatijs, Ungaris, qui ad orientem vergunt, Idololatris, vel saltem adhuc moribus paganis cælestem Christi legem ingenti cum labore promulgâsse, dicit-

dicítque eum natum Bavarum in Bavaria obijsse.

Nihilominus præcipui primíque Boëmiæ Apostoli sunt, SS. Cyrillus & Methudius Episcopi, qui è Græcia egressi, corpus S. Clementis Papæ & Martyris è Chersoneso sublatum, secum detulêre varias per Provincias, in quibus Christum Dominum paganis annuntiavêre, donec tandem Moravos ac demum Boëmos Ecclesiæ subdidissent.

Primus quem Borzivvogio Boëmiæ Duci in Moravia ad Christum converso domum redeunti, Sancti Episcopi adjunxêre comitem Sacerdotem, vocabatur nomine Kaich, qui primam in Boëmia missam Reginæ Hradecij celebravit in Templo S. Clementi dicato.

Venerabilis autem ille Paulus Sacerdos, si is fuit alius & distinctus ab illo Sacerdote Kaich, qui postea Borzivogio & S. Ludmillæ fuit à confessionibus, & qui S. Wenceslaum intra sinum suum educavit, ac ad omnem Sanctitatem instituit, putatur ab eisdem Sanctis in Boëmiam fuisse adductus. Sed

Sed & temporibus reliquis viri Sancti concionibus suis Boëmiam illustrârunt, inter quos B. Joannes Capistranus Franciscanus qui Pilsnæ, Glacij, aliísque Boëmiæ locis Apostolicis suis sermonibus mira in hominum pectoribus est operatus, multáque Hussitarum millia reduxit ad Ecclesiam, multa millia excitavit in militiam adversus hæreticum, & ab Ecclesia repudiatum fædifragum Regem Boëmiæ Georgium Podiebradium, contra quem à summo Pontifice Paullo secundo declaratus est Catholicæ militiæ Dux, Zdenko de Sternberg Baro Boëmus. Adversus Turcas etiam è Boëmia multos in Ungariam excitavit, inter quos & ille Boëmus est, qui cum Albam Græcam reliquos inter Præsidiarios tueretur, & Turcarum non nemo tempore acerrimæ oppugnationis vexillum Turcicum jam mænibus infigeret, prosilijt, Barbarum illum in præceps daturus. *Sed* Turca ille Boëmum medium ita complexus est, ut is se eripere & à Barbaro expedire non posset. Quare ad B. Joannem Capistra-

num

num ponè cum Crucifixi effigie adſtantem & Chriſtianorum animos accendentem converſus, petijt, num; ſi unà cum cane iſto (ita Turcam appellavit) ſe ſe daret è mænibus præcipitem, anima ejus eſſet futura Salutis æternæ compos; cúmque id B. Joannes pollicirus eſſet, ſeſe unà cum Barbaro vexillum manu tenente, nullâ morâ abjecit in Arcis foſſam, & lapſu illo vitam ſibi pariter eripuit & Barbaro.

Exſtant manu ſcriptæ variæ B. Joannis Capiſtrani Epiſtolæ, quas is ad Georgium Podiebradium ſcripſit ardenter, pro Hæreſum in Boëmia exſtirpatione.

Ex eodem S. Franciſci Ordine B. Jacobus de Marchia fortiter in Boëmia adverſus Huſſitas decertavit, veneno ab illis ſæpius tentatus.

Sed & S. Henricus Imperator in bello, quo ope S. Laurentij Boëmos vicit, terram Boëmicam ſacris ſuis pedibus aliquando calcavit, eáque victoriâ ad Boëmos nondum omnes Chriſtianos, Eccleſiæ plenè adjungendos eſt uſus.

Nec

Nec dubitari debet Sanctum quoque Ottonem Bambergensem Episcopum, dum per Boëmiam, ad Barbaros convertendos sæpius, Wladislai, Sobeslaíque temporibus est peregrinatus, occasione illâ bene usum ad Boëmorum animas pietatis amore imbuendas, adeóque Sanctitatis Zelique sui radijs etiam hanc Provinciam illustrâsse.

Refertur in ejus Vita ab Andrea Abbate conscripta, & studio P. Jacobi Gretseri Soctis JESU in lucem prolata & notis illustrata, libro 2. c. 42. quòd postquam iste Sanctus Pomeranorum Apostolus Gentem illam barbaram lingvâ & idiomate Slavvonicam universam ad Christũ D. convertisset, in Metropoli illorum dictâ Julin Ecclesiam ædificaverit *sub honore SS. Adalberti & Wenceslai, qui (ait) magnæ apud Barbaros Opinionis erant, in loco, ubi profani dæmonum ritus agi solebant: ut ubi spurca pridem commercia, Christi deinceps frequentarentur mysteria.* Ex quo etiam apparet necesse esse, ut maximis fuerint in honoribus apud omnes Slavvicas

cas Gentes duo Sancti Boëmi Martyres Wenceslaus & Adalbertus, cùm eorum veneratio etiam ad paganos adhuc Pomeranos penetraverit.

§. 2. *VITA S. GUNTHERI.*

DE S. Gunthero habet Raderus præclara: sed & Vita ejus exstat apud Henricum Canisium in antiquis Lectionibus, quam quia vulgo ignota est hîc appono.

VITA S. GUNTHERI

Thuringi,

S. STEPHANI Regis Ungarorum cognati, Monachi Altensis, demum Eremitæ in Sylva Boëmica in Rinchnach, ubi 37. annis exactis mortuus est præsente Bretislao duce Boëmiæ, quem S. Guntherus è fonte Baptismi susceperat.

Auctore Anonymo, qui S. Gunthero perquam familiariter notus fuit.

REgnante pijssimo Imperatore S. Henrico hujus nominis Secundo cum B. Godehardus Althanense cænobium regeret, fuit in Turingiæ partibus quidam vir Nobi-

Nobilis, dignitate & meritis illustris, nomine Guntherus, qui pro delictis Juventutis ingemiscens, & consideratâ diligentiùs actuum suorum qualitate, faciem Domini in confessione præveniens, Hersveldiam, ad eundem Godehardum Abbatem noviter eidem Ecclesiæ ab ipso Imperatore præstitutum, dignè, ut postea patuit, pænitendo accessit, eique omne secretum cordis ac voluntatis suæ funditus aperuit. Quem Abbas justè in DEO immoratus, blandâ consolatione, & condignâ etiam provisione pænitentem suscepit, & ad Monachicam usque professionem saluberrimâ sui commonitione, Domino cooperante convertit. Qui propriæ diffidens imbecillitati corporis & animi ad penitus abdicanda quæcunque sunt sæculi; multiplicem suæ hæreditatis proprietatem, quam acceperat à Progenitoribus, S. Wigberto, cum consensu hæredum suorum, firmâ traditione totam delegavit, sub testibus tamen primitus testamentô pactus, ut Monachus factus, Monasterium, quod Gelinge dicitur,

tur, victûs & vestitûs gratiâ ipse possideret, ac fratribus Christo illic servientibus secum indè necessaria provideret. Sanctus Abbas prudenti pertractans consilio hujusmodi noviter converso talem pactionem in via mandatorum DEI maximo futuram esse periculo, & plus indè per dies animæ nasci dispendium, quàm corporis, ut putabat, subsidium; interim illum providâ mente ab incepto suspendit, & laico habitu adhuc usum ad Althanense Monasterium secum perduxit. Ibidem vir prudens prædictus Guntherus cordetenus compunctus, petijt ab Abbate, ut ante professionem liceret sibi Romam petere, & Apostolorum Christi, & aliorum Sanctorum intercessionem pro transactæ vitæ devijs, & pro novæ ingressu quærere. Quo permittente & redijt, tandémque ante altare S. Mauritij cingulum deponens, caput & barbam totondit, & factâ de more petitione susceptus ac aliquamdiu regulariter probatus ab eodem Pastore Monasticæ vitæ habitum est adeptus. Verùm post votum pro-

professionis, non immemor suæ, quam præscripsimus, pactionis, adiens Abbatem Godechardum, petijt licentiam Patriam repetendi, & locum, quem pepigerat, juxta conditionem incolendi. Quod pius Pater Godehardus interim consensit, nolens eum obstinatâ contradictione ab affectu, quamvis iniquo, prohibere, donec ratione dictante, illicita cupientem animum paulatim posset mitigare. Venienti igitur ad locum Gelinge dictum & disponenti necessitates ibidem commanentium, ex occultis tentationibus tentatoris, & insidijs, DEO, ut certè credimus, ad exemplum B. Job, permittente, multa & varia ei occurrerunt incommoda, pro quibus dum ipse, scilicet antea paupertatis ac laboris insolens, ad Abbatem sæpius queritando confugeret, ejúsque pro talibus, consilium & auxilium anxiè perquireret, sollicitus Pater fluctuationem mentis ejus profundè prospiciens, & subsecuturam forte cordis mutabilitatem vehementer pertimescens, blandâ interdum consolatio-

ne & ſvaviloquâ commonitione mæſtitiam cordis ejus mitigabat: interdum verò, juxta Apoſtolum, arguendo, obſecrando, increpando opportunè & importunè nutantem animum ejus caſtigans, ad viam ſalutis eum reducere ſtuduit; qui tamen adhuc modicum profecit.

Sed cùm in hac altercatione ſæpius luctaretur, & in hujuſmodi moleſtia ambo crebriùs fatigarentur, illi iterum quandam ſuæ ſollicitudinis querelam ſuggerenti, Vir DEI debitô juſtitiæ Zelô permotus, turgente, ut ajunt, pulmone reſpondit, ut aut in promiſſa obedientiæ ſtabilitate DEO devotus ſerviret, aut certè ad ſolitam ſæculi vanitatem laqueis iterum Sathanæ irretitus abjecto habitu rediret. Ad quam vocem ſtupefactus auditor intremuit, & erroris ſui nimietatem ſerò tandem perhorreſcens ingemuit; ſed & hanc cauſam pio Imperatori Henrico per ordinem Abbas totam ſecretiùs inſinuavit, ipsúmque Adjutorem ad corrigendum talem hominem corrogavit. Quem confeſtim Princeps ad colloquendum

dum clementer evocans, per ſemetipſum convertit, & ex Evangelicis vel Apoſtolicis regularibus præceptis inſtruere cæpit, nullum poſſe duobus Dominis ſervire, nec Monachum, Matthæ: 6. ut canem ad vomitum, reverti debere. His, & alijs hujuſmodi 2.Pet. 2. præcautionibus, tandem in Chriſto verè compunctus Vir memoratus, omni prædictâ pactione cordetenus oblitâ, & totâ cujuſcunque incommodi querimoniâ abolitâ, ad Althanenſe Monaſterium, ubi tunc ſub ejuſdem Patris cura (ut in gratia omnium loquar) ſingulare Divini cultûs fervebat ſtudium, ſe contulit, & illic Fratribus humillimè ſubjectus, & in Sacræ Religionis diſtrictione pleniter in brevi tempore, divini roris infuſione inſtructus, ultra regulare præceptum ſemet, Prælatis admirantibus, afflixit. Cúmque in auſteritate vitæ perſeveraret, & exemplô ſuô quamplures ad viam veritatis incitaret, veluti lucerna ſuper candelabrum poſita, fama ejus bono odore reſperſa, ad aures B. Stephani Regis Ungarorum, ipſius Venera-

bilis Viri Cognati emanavit, cujus animum magno dilectionis incitavit amore, ut hunc facie ad faciem videret, quem sic de virtute in virtutem proficere frequens fama prædicaret. Unde factum est, ut ad ipsum nuncios dirigeret, & ut ad eum venire non recusaret, omni studio postularet. Vir autem Domini conversationis suæ non immemor, hæc sibi minimè licere respondebat, quæ Rex pius postulabat. His Rex auditis majoris inflammatur charitatis amore, & velut antea, nuncios direxit. Sed ille se venire etiam secundò denegavit. Tertiò itaque post illum veluti primò & secundò transmittebat, & ut ipsius petitioni assensum præberet, humiliter postulabat. Igitur S.Guntherus. Regis tandem victus precibus, ejus petitioni licet invitus annuit, & acceptâ Abbatis, & Fratrum benedictione, cum transmissis legatis, pariter & ipse ad Regem pervenit. Rex autem viso S.Gunthero, gavisus est, & quomodo hunc arctiùs veluti justum & Sanctum diligebat, circa ipsum majorem diligen-

ligentiam habere satagebat. Factum est autem, dum horâ prandij S. Guntherus mensæ Regis pariter consedisset, Rex sibi pavonem assatum apposuit, & ut carnibus vesceretur, intimè flagitare cœpit.

Sancto autem Viro sub regulari conversatione degente, & hujusmodi cibis abstinente, penitus contradicebat, & illicitis cibis se contaminari nolle asserebat; cujus voluntati Rex non minùs resistebat, ut apposita manducaret, non solùm rogando, verùm etiam præcipiendo laborabat. Quidnam facere poterat? Præcepto Regis se obtemperare promittebat, sed in divino adjutorio fiduciam retinebat. Quapropter factum est, ut inter prandentes hic solito more orationi insisteret, caput manibus inclinaret, profusis lacrymis, nè illicitis cibarijs pollueretur, divinam clementiam implorabat. Mira res atque stupenda! completâ DEI famulus oratione, caput de manibus elevabat, avis assata mensæque superposita reddita vitæ pristinæ devolabat, & ab ejus usu gratia divina virum liberabat.

Quo visô cuncti miraculô inauditô, DEO gratias referebant, nec amplius Sancti viri voluntati resistebant. Sed DEI famulus plùs appetens mala mundi perpeti, quàm laudes; pro DEO laboribus fatigari, quàm vitæ hujus favoribus extolli; deserti loci secessum, cum aliquantis sibi de Altach cohærentibus, in quodam saltu Boëmico, de permissione sui Abbatis Domini Godehardi petijt, ibíque cellulam in honore S, Joannis Baptistæ construxit, & ipsum locum Rinchnach propriô nomine appellavit, in qua ad 37. annos in studio Sanctæ Religionis, & in summa discretione paupertatis spontaneæ, cum sibi remanentibus vixit. Annona denique erat vària, ubi de potu & deliciosis cibis nihil erat, & ubi non nisi sola aqua habebatur, & ipsa etiam hospitibus ad sufficientiam, Fratribus verò ad mensuram dabatur. Literas omninò, nisi tantum Psalmos aliquos. non didicit, & tamen omnem rationem & intellectum Evangeliorum, Regis, & Prophetarum, historiarúmque ex crebra Fratrum

rela-

relatione & avidiore verbi DEI auditione, mirabiliter percepit, adeò ut sæpissime obscuriora mystica intelligentiæ, interdum subridendo, interdum verò admonendo, stupentibus auditoribus proferret. Quod nos quidem, qui eum familiariùs cognovimus, frequenter audivimus, præcipuè tamen cùm in summa sua festivitate adesset in cella, quam ipse honori B. Joannis Baptistæ construxerat, specialis sui Patroni, sermonibus ejus affuimus, quo in Capitulari collatione eodem die Fratres suos admonebat, dum eos de ejusdem Patris, Beati videlicet Joannis Vita & moribus, victu & etiam vestitu ac operibus ad paupertatis suæ DEO placitam tolerantiam instruebat. Verum enim dico, & coram DEO non mentior, quia omnes penè, qui aderant eidem Sermoni, ad uberrimam lacrymarum effusionem dono DEI sunt compuncti.

Assedit & ibidem Venerabilis Ratmundus Abbas cum plurimis sui cænobij Fratribus, & alijs insuper multis hospitibus,

præter nos, quos in canonico habitu illuc ingredi Religio vetuit; quos tamen familiaritas, & maximè Abbatis licentia, circumquaque ad fenestras, ignorante concionatore clanculò collocavit. Erat enim, ut de S. Benedicto dicitur, quem post Dominum vitâ & moribus sequebatur, scienter nescius, & sapienter indoctus.

Hæc itaque breviter diximus de honestate morum, & conversatione, nobilis viri Guntheri, quantúmque per pænitentiæ satisfactionem Domino complacuerit; quæ nobis ad imitationem boni exempli sufficiant. Ecce enim camelus depositâ gibbi sarcinâ angustum foramen acûs penetravit, ipsum ducente, cui omnia possibilia sunt, & nihil difficile, quíque est mirabilis in operibus suis, maximè in misericordijs, neminem propter enormitatem scelerum deserens, omnia dissimulat, propter pænitentiam, peccata. Unâ horâ convertens impium, Sanctum facit, cujus virtute caput antiqui hostis pugnando contrivit Christicola Guntherus.

rus. De virtutibus verò hujus Venerabilis Viri, quibus adversarium superavit, vel quas ejus insidias pertulit, nulli compertum habetur, eò quòd multo tempore hominibus incognitus mansit; qui tamen licet locum mutaverit, hostem non mutavit, nullíque dubium, quin quantò in spiritualibus profecit, tantò plus acriora certamina toleravit. Igitur quanti meriti Vir iste sit, per lapidem indicatur, in quo dum in vasta eremo solitarius Christo militaret, post laborem quievisse, quantiras membrorum ipsius veluti in molli strato quiescentis nunc usque apparet impressa. Et quid dicimus? nam sicut ad roborandum fidem credentium Petri Apostoli vestigijs fluenta maris Christi pietas solidavit, Matt. 14. sic ad declaranda famuli sui Guntheri merita, duritiam silicis in mollitiem ipsius membri stravit, ut ex hoc clareat, quantâ svavitate in Cælis animam ejus pius Judex remunerat, quem ad sectanda sua præcepta misericorditer inflammavit.

Cùm verò omnipotens DEUS beatum

Virum vellet à labore quiescere,& æternâ mercede remunerare, ejúsque vitam in exemplum hominibus demonstrare,ut (posita super candelabrum lucerna clarescceret, quatenus omnibus, qui in domo DEI sunt, luceret, contigit út inclitus Tiro, Dux videlicet Brětislaus, cùm Poloniam gloriosè sibi subjugâsset; victórque cum pace ad sua redijsset, cujusdam urbis, quæ Pracheu dicitur, confinium causâ venationis cum suis adijt, ubi quâdam die,ut solebat,venatumexivit. Cúmque sui omnes huc illúcque discurrerent, nec in aliquo proficerent, subitò apparuit eis cervus miræ magnitudinis,quem ipse Dux cum magna alacritate subsecutus, & tunc cervus quasi fugam simulans, in quendam locum ipsius silvæ quàm celeriter devenit, & veluti nullo sequente securè stare cæpit. Hoc Dux intuitus ac solo cliente parvo contentus, cervum aggreditur, & ejus formam & magnitudinem diligenter scrutatur, denique cum fidei armis munitus hæsitaret animo, subitò de Cæli fastigio audivit claram

ſibi vocem taliter inſonantem. *O Bře-tislaë, non ſemper, quæ alta ſunt DEI conſilia, tuo fragili deſiderio quæras, ſed cum humilibus humilia, tibi tuisquè poſteris profutura nè pigriteris attendere. Hoc enim in loco latet DEI theſaurus, tibi quondam valde amabilis, nunc verò & in futura tempora cunctis quærentibus piè deſiderabilis.*

Hæc talia dum Dux tacitus audiret, & ut amens ſtupefactus, de loco quo ſtratus jacebat, vix reſumpto ſpiritu, ſurgit, ac circumquaque aſpiciens, illico in ipſa vaſta ſolitudine rivulum parvulum à longe videt, pulchróque gramine circumdatum, quaſi quibuſdam odoribus abundare; quo in loco lapidem miræ magnitudinis, & ſuper eum cellulam vilibus de lignis conſtructam, miro odore redundantem invenit, & ſolus cum ſolo cliente de ſupercilio montis deſcendens, licet pavidus, cruce tamen ſanctâ in fronte ſignatus, quid ibi lateret cogniturus, celeriter intrat. Et ecce ſenem pulchrâ canitie ſedentem, & albeſcentem ac veluti

Angelum DEI in vultu relucentem, le-ctóque ceu in oratione prostratum aspicit, nimio quoque horrore pervasus cæpit stare. Quem senex pio vultu intuitus, nè ad talia trepidaret, sed ut DEUM omnipotentem in omnibus laudaret monuit; & quod ipse Guntherus esset, qui eundem de sacro fonte suscepisset, diversis indicijs, licet admiranti Duci, assignavit. Tunc Dux his verbis Spiritum ad plenum resumit, & constantiâ animi receptâ pium virum interrogavit, quomodo vel quando ad tam insolitam solitudinem devenisset, vel cur tam duram vitam monachorũ attigisset; ac satis amicabili & multùm lacrymabili affatu precatur, nè ulterius tam nobilis Vir hominibus lateret incognitus, sed ad terram sui Ducatûs meliùs fovendus perduceretur, quàm plurimùm rogabat. Quod Vir DEI prorsus renuit, & ne DEI voluntati in aliquo contrairet sollicitè DEUM rogans. Unde Dux valde miratus, & in ejus pijs admonitionibus, & diversis verbis consolationis, orationibus se Sancti Viri commendavit,

& ut in reliquò de apparatu proprio nullà necessaria ei deessent, se daturum promisit. Quæ omnia Guntherus à præfatò Duce benignè suscipiens, & multa prædixit futura, & veluti quodam præsagiô inter reliqua pij affaminis verba proloquens dixit: *Meæ dilectionis causâ si venisti, Fili, meæ petitioni esse contrarius noli. Nam corpusculi mei jam dissolutio instat, & quamvis de sepultura mei, diversi diversa sentiant, ego, ut in spiritu loquar, corpusculi mei Brzewnoviæ depositionem locandam testor, & quod in spiritu loquor, id ab omnipotente, ut fiat, exopto. Proinde, charissime Fili, memoriæ causâ prædicto loco Brzewnoviæ aliquid solatij apta, ut & mei in Domino, & tui tuorúmque omnium imposterum in DEO memoria habeatur, & in meæ requiei, quæ futuri inibi diem judicij exspectabit, dignum memoriæ fructum tuis licet postea, vel tuorum Successorum in temporibus confirmanda, prudenti consilio adapta. Super hæc autem omnia, si meæ discessionis vel migrationis terminus delectat, crastinæ diei, ter-*

tia hora, quid de meo transitu divina operatio sentiat, meæ fragilis vitæ terminus declarabit. His Dux auditis turbatus est animô, & in oscula ruens, amarissimis circumfusus lacrymis magnô rugitu talia proclamabat. *O! charissime Pater, cur me, ad te licet tardè venisse detestaris? ô canities veneranda, quem veluti Angelum DEI, licet indignus amplector? cùr me filium, ut dicis, tuum spiritualem tam citò, ceu orphanum reliquis? tuæ enim puræ orationes, tua crebra, ut spero, jejunia, meæ pravitatis deberent esse, & fuerunt tuta præsidia, ut apud DEUM omnipotentem pro meis criminibus, quibus humana fragilitas sæpius convincitur, hostisque mille fraudum dolis atteritur, fierent assidua suffragia.* His clamoribus motus pius Guntherus dixit flenti nimiúmque gementi: *Desine fili, desine talia agere, & sperans in Domino noli metuere, meæq; petitionis effectum libenter excipe, veraciter perfice. Jamjam ad tuos redi meiq; secretum prodere noli, sed crastino non tardè redeas, & meæ migrationi.*

ni, si Dominus DEUS voluerit, interesse poteris. Tunc Dux valde tristis & gemebundus benedictione tamen acceptâ, cum suo cliente discessit, & ne cui talia secreta prodat, sub interminatione interdixit. Igitur sequenti die Brĕtislaus Dux, assumptô venerabili Episcopo Severô, qui sibi speciali familiaritate adunabatur, summô diluculo ad Viri DEI cellulam pervenerunt, ipsúmque orationi instantem, laudésque DEO omnipotenti psallentem invenerunt. Completâ verò oratione post longa futuræ vitæ colloquia, peractísque à Severo Episcopo Missarum solennijs, Vir, Domini corporis & sangvinis perceptione se muniens, horâ diei tertiâ, canentibus, qui aderant, & flentibus, inter orationis verba immaculatum DEO Spiritum reddidit. De carnis igitur ergastulo tam felici recedente animâ, tanta de eo svavissimi odoris redundavit fragrantia, ut cunctorũ ibi assistentium perfunderet nares & pectora. Cujus odoris svavitas, tam diu stabilis permanebat, quoúsque viri DEI corpus ad locum Sepulturæ perveniebat. Post

Post hæc peractis omnibus ad exequias attinentibus, Corpus illud sanctissimum indomitis equis est superpositum, quod cum tanta mansvetudine ad locum Sepulturæ ab eisdem delatum, ut profectò claresceret quanti meriti exstiterit in Cælis, cujus corpus bruta animalia postpositâ ferocitate venerabantur in terris.

Obijt autem Christi famulus Eremita Guntherus Anno incarnations Domini M X L V: Septimo idus seu 9. Octobris sepultúsque est, in Monasterio Brževnoviensi, quod à Civitate Pragensi distat X. Stadijs, ubi ipse, dum adhuc viveret, se se sepeliendum esse in spiritu prædicebat; in quo loco per ejus merita fiunt assiduè miracula, multa infirmis præstantur beneficia, donante Christi gratiâ, qui cum DEO Patre vivit & regnat DEUS per infinita Seculorum Secula, amen.

§. 3. *Reliqua notabilia circa S. GUNTHERUM.*

MArtyrologium Ecclesiæ Pragensis 9. Octobris dicit, S. Guntherum fuisse

fuisse Landgravium Thuringiæ. Fuerit haud dubiè Filius aut Nepos regnantis Landgravij.

Jacent porrò S. Guntheri Exuviæ in Sacello S. Benedicti sub ruderibus apud Cænobium S. Margaritæ, dictum Brzewnoviense, Ordinis S. Benedicti, propè Pragam, fundatum à Boleslao Pio Boëmiæ Duce & S. Adalberto Episcopo Boëmiæ. Ætate nostrâ, Reverendissimus loci Vice-Abbas D. Zdislaus Berka de Duba & Lippa, hortatu cujusdam è Societate JESU Patris, accinctus jam ferè erat operi, ut sacrum ejus corpus è ruderibus Cænobij ac Templi illius ab Hussitis diruti, in lucem, ac pristinam populi venerationem produceret: sed mors cogitationes illas abrupit.

Est & alia ejusdem Sancti prope Arcem Raby in Boëmia memoria in colliculo, ubi vetus exstat Ecclesia Sanctorum omnium nomini sacrata: juxta quam, quà oppidum Raby respicit, vestigia Asini aut muli, petræ altè impressa apparent, quorum origo hæc celebratur. Repertum fuisse

fuisse Sanctum Guntherum quondam eo in loco à Monachis Benedictinis Monasterij Brzevvnoviensis, multisque ac importunis fatigatum precibus in Cœnobium illorum migrare voluisse, atque adeò itineri jam accinctum, jumentum conscendisse. At ecce, ut testatum esset migrationem illam non fieri è DEI placito, vestigia bestiæ profundè in petram, idque iterum ac repetitis vicibus descendisse, ut his moti Religiosi illi, Sancto viro esse molesti desierint, illéque ad suum Tuguriolum, ubi nunc Ecclesia illa est, fuerit reversus.

Ex plurimis, quæ apud Sepulchrum ejus facta sunt miraculis, pauca hîc subjiciam ex Boëmico hac de re impresso libro excerpta.

1. In Ungaria Procerum nonnemo, nomine Laurentius, membris omnibus captus, cum diu à DEO per merita S. Stephani Ungariæ Regis sanari oraret, apparuit ei Sanctus Stephanus Rex, monuítque, ut in Boëmiam profectus ad Sepulchrum Sancti Guntheri precaretur. Obscu-

ſecutus ille mox Sanitatem obtinuit; & Monachi Cænobij illius ſonantibus omnibus campanis, DEO hymnum: Te DEUM laudamus, magno jubilo concinuerunt. Gratitudinis ergô, Sepulchrum Sancti Guntheri eleganti tegumento veſtivit, cum gaudio reverſus in Ungariam.

2. In Bavaria in Monaſterio Altenſi nonnemo dictus Landfridus, etiam ipſe membris captus omnibus, monitu SS. Virginis Deiparæ, die S. Dionyſij Areopagitæ (qui ipſe etiam dies eſt S. Guntheri) in Brževvnovium venit, ubi cùm vir quiſpiam Religiosâ veſte indutus eum erexiſſet, momentóque perſanâſſet, mox ab oculis ejus evanuit. Ob quòd more ſolito Campanæ Cænobij ejus omnes in lætitiæ, gratíque erga DEUM animi ſignum ſunt pulſatæ.

3. Nobilis quidam Boëmus ex familia Racžinorum, à Dæmone obſeſſus, è veſtigio ad Sepulchrum S. Guntheri eſt liberatus, campanis, ut poſt ſingula miracula fieri ſolebat, jucundè reſonantibus.

4. Ci-

4. Civium Pragensium unus nomine Martinus, filium cæcum, & mutum natum ad Sepulchrum S:Guntheri delatum, sine mora, sanum præsenti maximâ Pragensium turbâ, recepit, statimque dimidium bonorum suorum Cœnobio illi donavit. Illo visô miraculo quidam Bavarus domum reversus, amico suo author fuit, ut filium suum cæcum etiam deferret ad S.Guntherum, sed is filiô domi relictô peregrinatus ad S.Guntherum, cùm hîc jejunio & orationi vacaret, cælitus intellexit, filium in Bavaria illâ ipsâ horâ visum recipere; id quod verissimum fuisse postea deprehendit.

5. In Thuringia Petrus quispiam præcipuæ nobilitatis Vir, triennali morbo prostratus, à medicis relictus, amicis jam gravis, famâ horum miraculorum excitatus, se S.Gunthero commendavit, sanatúsq; Brzevvnovium gratitudinis causâ advenit.

6. A tumore colli alius, alius à morbo caduco, duo à lepra, alius à periculosis Dæmonum tentationibus, fœmina quæpiam

Anno

Anno 1256. die S. Magdalenæ à rabie, alia à fluxu sangvinis, alia Anno 1258. die S. Valentini, alijque aliàs à cæcitate, atque à morbis alijs sunt liberati; multis manus aridæ sunt restitutæ sanitati.

7. Lampas apud S. Guntheri corpus suspensa aliquando nullô hominum cooperante ignem concepit.

8. Anno 1248. 2. Septembris Gertrudis quædam in morbo jam deposita, svasu cujusdam ex ordine Prædicatorum, semimortua ad S. Guntheri monumentum delata, revaluit.

6. Quidam à duobus Dæmonibus sub viri ac fæminæ figura conspicuis vexatus, cùm ad opem S. Guntheri confugisset, ab eo sibi etiam conspicuo vehementer baculô percussus hæc verba audivit: *Fili, hac plagâ liberaberis*: & mox verè liberatus est.

10. Anno 1256. 4. Augusti Udalrici Pragensis civis filius à gravi morbo, filiola ab Hydrope apud monumentum S. Guntheri sunt sanati: deindéque ejusdem alius filius ab equo graviter percussus, itidem

itidem ſanatus, cauſam dedêre, ut Parens eâ die annuè in pane & aqua jejunaret.

11. Alius Pragenſis civis dictus Putna, cùm filiolam ſuam jam depoſitam Brževvnovium deveheret, illa prope Cœnobium exſpiravit. Quare mortuam ad Sepulchrum S. Guntheri detulit, & mox vivam recepit.

12. Ex pago Bubenecž Virgo dicta Dauchavva, cùm uſum manuum pedúmque ac inſuper lingvæ amiſiſſet, die S. Matthiæ apud S. Guntherum valetudinem recuperavit.

§. 4. *Reliquiæ ſacræ in Eccleſia Metropolitana Pragenſi.*

SUnt in Boëmia, ac præſertim in Metropolitana Pragenſi Eccleſia præclariſſimæ Sacræ Reliquiæ, ex quibus aliquæ aſſervantur in Sacrario, ſeu Sacriſtia, aliquæ verò in Sacello Sancti Wenceslai Martyris. Inter eas quidem quæ in Sacriſtia ſunt, inveniuntur aliquot Sanctæ Cru-

Crucis partes in quarum una est foramen clavi, Sangvine Christi D. purpureum.

De eodem Filij DEI Sangvine varijs in linteorum partibus ibidem habetur multum, præsertim in uno frusto aureæ Cruci magnæ incluso quod Urbanus V. Papa Carolo IV. Cæsari donavit.

Frusta item flagellorum, Spongiæ, & clavi.

Frustum item Sudarij, quo Caput Salvatoris nostri in Sepuchro fuit obvolutum.

Frustum lintei quo Christus D. fuit præcinctus.

Grandis aliquot ulnarum pars lintei illius mensalis, seu mappæ, quâ tecta fuit mensa, dum Christus Dominus ultimam cænam manducaret, adeóque super quam Venerabile Sacramentum instituit.

Est hæc pars mappæ pretiosæ grandi crystallinæ amphoræ inclusa, quæ singulis diebus Feriæ quintæ in Cæna Domini populo monstratur, & quidem ita, ut cui-

cunque manibus, roſarijs, cruculis attingenda permitteretur, uſq; ad pauculos abhinc annos (quando juſtis de cauſis non amplius cujuslibet manibus porrigitur) & tamen poſt tot ſecula adhuc perdurat integra & ſolida, quando per ſola hæc tria ſecula, quibus à Carolo 4. Cæſare Pragæ viſitur, quæcunque alia ſeu ſericea, ſeu linea, ſeu bombycina tela in flocculos putridos concidiſſet pridem.

Pars menſæ, in qua eandem ultimam cænam ſumpſit.

Aculei duo ex ſpinea Corona, quâ Chriſtus Dominus coronatus fuit.

Crines Beatiſſimæ Virginis.

Mamillæ S. Annæ, Aviæ Chriſti Domini Matris Beatiſſimæ Virginis in argentea Statua, ſub grandi cryſtallo incluſæ.

Dimidium ferè Evangelij S. Marci autographum Latinum, ejuſdem Sancti Evangeliſtæ manu propriâ ſcriptum, ſedecim folijs membraneis, magnitudine foliium ordinariæ chartæ paulùm excedentibus comprehenſum, incipiendo ab eis capitis 12. verſus 21. verbis: *Et ſecundus*

dus accepit eam, & mortuus est; & nec iste reliquit semen &c. usque ad finem totius Evangelij.

Capita S. Bartholomæi Apostoli. S. Barnabæ Ap. S. Lucæ Evangelistæ.

Manus unius ex SS. Innocentibus ab Herode occisis.

Os S. Stephani ProtoMartyris.

Os S. Sebastiani Martyris.

Brachium S. Georgij Martyris.

Brachium S. Evphemiæ.

Galea, Gladius, & Lorica S. Wenceslai Martyris Bohemiæ Regis.

Casula seu Planeta, Infula, duo annuli, duæ Cruces, unum granum ex Rosario, Reliquiaria Theca, & pecten ligneus S. Adalberti Episcopi Pragensis & Martyris.

Habet variam earumdem Sacrarum Reliquiarum consignationem D. Thomas Pessina in suo septicorni Phosphoro, radio 4. præsertim à pagina 490. inter quas ibi enumerantur etiam

Sudarium Christi Domini.

De veste Christi Domini.

De linteo Christi Domini.

De fascijs Christi Domini.

De vestitu B. Virginis.

De peplo B. Virginis.

Portio de Palma, quam S. Joannes Evangelista portabat ante funus B. Virginis.

Reliquiæ SS. Patriarcharum Abraham, Isaac & Jacob.

De ossibus S. Petri Apostoli.

Dens S. Andreæ, S. Jacobi Majoris, S. Bartholomæi, S. Matthæi, S. Philippi, S. Mathiæ.

Notabilis pars S. Andreæ Apostoli.

Brachium S. Matthæi.

Reliquiæ SS. trium Regum. S. Jacobi & S. Stephani.

Reliquiæ S. Laurentij. S. Augustini.

De Capite S. Ananiæ. S. Lazari de Bethania ossa & pulveres,

De Cruce S. Andreæ.

De vestitu S. Augustini & Adalberti.

Rosa S. Dorotheæ.

Pars de Virga Moysis.

De Ossibus S. Eleutherij, qui fuit Sponsus S. Ursulæ. Illa-

Illarum verò, quæ in Sacello Sancti Wenceslai asservantur, catalogus nuper impressus passim habetur, ex quo aliqua referam.

Crux de ligno S. Crucis.

Peplum B. Virginis tribus guttis Sangvinis Christi sub Cruce tinctum.

De lacte Beatissimæ Virginis.

S. Joannis Baptistæ aliquot partes.

S. Petri Apostoli pars Maxillæ.

Reliquiæ S. Pauli, & omnium Apostolorum & Evangelistarum.

S. Philippi caput integrum.

S. Stephani Protom:

S. Clementis Papæ & M. mandibula.

SS. Fab. & Sebast: MM pars capitis.

SS. Cosmæ & Damiani pars capitis.

S. Dionysij Episc. & M. caput.

S. Timothei Episc. & M. caput.

S. Christophori pollex.

SS. Trium Regum.

S. Gregorij P. & Eccl. Doct:

S. Ambrosij Episc. & Eccl. Doct:

S. Augustini Episc. & Eccl. Doct

S. Hieronymi Eccl. Doct.

S. Leonis Papæ & Conf.
S. Joannis Chrysost: Epis.
S. Basilij Magni caput.
S. Martini Episcopi.
S. Nicolai Epis. digitus & partes.
S. Lazari Epis. & fratris S. Magdalenæ.
S. Hermagoræ 1. Patriarchæ Aquileiensis.
S. Benedicti Abbatis.
S. Caroli magni os grande.
S. Antonij Eremitæ.
S. Mariæ Magdalenæ.
S. Sapientiæ Virginis & M. caput & totum corpus.
S. Justinæ Virginis & M. caput & totum corpus.
S. Barbaræ Virginis & M.
S. Dorotheæ Virginis & M.
S. Afræ M. caput & alia lipsana.
S. Elisabethæ aliquot magnæ partes.
S. Brigittæ.
Facies Christi Domini, jussu Caroli quarti transpicta ex peplo Sanctæ Veronicæ.
Peplum B.V.

2. De

De vestibus B. V.

Aliquot fila de cingulo B. V.

Pars cerei, qui arsit ad obitum B. V.

Pars virgæ Moysis.

Pars Virgæ Aaronis, quæ floruit.

Crux ex ligno Arcæ fæderis.

Sancti Wenceslai poculum ligneum, pars loricæ cum argenteis bullis, collare, & vestes.

S. Georgij vexillum.

Nemini autem incredibile videatur tot Pragæ asservari reliquias ex antiquo etiam Testamento, quia cùm res ejusmodi sacras magnóque in pretio à Judæis habitas, Títus post eversam Jerosolymam transtulisset Romam, inde postea nonnullæ delatæ sunt Constantinopolim ad Cæsarei thesauri ornamentum; indè aliò sparsæ, unde tandem etiam Carolus IV. eas partim pretio, partim precibus, magno labore & industriâ & interdum vi ac armis Pragam acquisivit.

In eadem autem Metropolitana Pragensi, super Sepulchrum B. Joannis Nepomuceni, stat basis unius candelabri ex

templo Salomonis, quam cum reliquis è Mediolano occupato ſpolijs huc tranſtulit Wladislaus Boëmiæ ſecundus Rex, quando etiam imaginem DEIparæ à Sancto Luca depictam (quæ Mediolanum quondam Conſtantinopoli fuerat advecta) attulit, quæ nunc Brunæ ſervatur in Moravia in Monaſterio Sancti Thomæ Ordinis Sancti Auguſtini. Alia ab eodem Sancto picta Pragæ in Sacriſtia etiam aſſervatur.

§. 5. *Reliquiæ ſacræ in Boëmia reliqua.*

Ex his, quæ in Sancta Metropolitana Pragenſi, adhuc habentur, ſacris Reliquijs, facilis conjectura eſt, quantis olim fuerit tota Boëmia exornata ſacris Theſauris, præſertim per incomparabilem in pietate Zelum Caroli 4. Cæſaris, a quo illata huc Sanctorum multorum corpora Tartareus Žiſsko-Huſſitarum furor abiecit, exuſſit, peſſumdedit.

In his fuit & corpus S. Longini Militis, & Martyris, qui Domini latus lanceâ aperuiſ-

aperuisse putatur. Hoc Sacrum corpus ex Ecclesia Wissegradensi Pragenses raptum de rupe præcipitârunt in præterfluentem Moldawam, unà cum lapideo, in quo depositum erat, sarcophago: sed utrumque mirabiliter aquis supernabat: ut prodigio hoc moti senatores Neo-Pragenses illud Curiæ suæ intulerint. Sed cùm ob id Curia aliquoties passa esset divinitùs incendium, graviora hæretici veriti sacras has exuvias Religiosis quibusdam donaverunt, qui illas secum in Moraviam asportârunt (teste horum omnium tunc oculato Paulo Židek S. Theologiæ Doctore in suis manu scriptis) indè verò, quò delatum sit hactenus ignoratur. Sacrophagus ille lapideus à plebe hæretica adhibitus est, ut pisces in eo venales proponerentur. Sed cùm pisces omnes, quotquot impositi essent, statim emorerentur, in Wissegrad restitutus est, atque in ea, quæ nunc ibi diminuta est Ecclesia, hodiéque asservatur sub Choro Cantorum adornatus permodum Altaris, ubi & Missæ quandoq; celebrantur.

Corpus Sancti Clementis Papæ à S. Cyrillo huc allatum toto anno Pragæ requievit.

Corpus S. Callixti Papæ Imperatrix Anna, Matthiæ Cæsaris Uxor è Boëmia in Tirolim abstulit, quòd tam pretioso thesauro Boëmos hæreticos (quos ad Ecclesiam redituros desperaverat) putaret indignos.

S. Ignatij Episcopi & Martyris Caput Societati JESU ab Illustrissima Krumlovij Domina de Rosis, donatum ex Boëmia Romam translatum. ibi nunc colitur in Templo Domûs Professorum Societatis JESU.

Plurimæ etiam & præclaræ à Sigismundo Cæsare Norimbergensibus oppignoratæ Reliquiæ, ibi non pio quidem, sed reverentiali metu servantur, utpote in Civitate a catholica.

Habuit inclyta familia Rosensium crucem grandiusculam è ligno S. Crucis concinnatam cuipiam Heroum Rosensium quondam à Rege Galliæ ob ejus in Gallia merita donatam, quæ nunc apud familiam

miliam Lobkoviciam aſſervatur; apud quam etiam habetur pars rami unius è ſpinea Chriſti Domini Corona.

Superſunt adhuc ſacra Divorum corpora in Boëmia non pauca, ut in arce Karlſtein corpora S. Palmatij M. Trevirenſium Conſulis & S. Euphemiæ V. & M.

Budvicij S. Aurentij M.

Micro-Pragæ ad S. Nicolaum Domûs Profeſſorum Societatis JESU, S. Criſpi Præsbyteri & M.

Ibidem in antiqua Urbe in templo Salvatoris Collegij Societatis JESU, SS. Nominati & Juſtæ ac Valerij M.M.

Item caput S. Urſulæ V. & M. Ducis undecim millium Virginum, quod Carolus IV. Cæſar quondam donaverat Monaſterio Oibinenſi in Luſatia, prout literæ autenticæ teſtabantur, quæ apud Sacrum illud Caput ſunt repertæ, quando ex Monaſterio illo fuit Pragam translatum.

Præterea in templis Soc. JESU. Novæ domi corpus S. Hyppoliti M. Gicžinij corpus S. Secundinæ V. & M. Kuttenber-

gæ corpus S. Basilæi Martyris & S. Cæsareæ V. & M.

Corpus S. Benignæ unius, ut putatur, ex Virginibus Martyribus S. Ursulæ comitibus (quam Boëmi vocant Dobrôtiwa) in Boëmiam afferri fecit Anno 1326. Udalricus Ecclesiæ Pragensis Decanus Guilielmi de Waldek filius: sed unde allatum sit nescitur. Depositum est in Monasterium B. V. dictum in Verder sub castro Valdek. Pars præcipua est Pilsnæ in superiorem magni altaris tholum honorificè reposita.

In Monasterio Osek digisus index S. Joannis Baptistæ.

CAPUT V.

Pij homines.

EST locus uno milliari Brẑeznicio inter silvas Bastinenses in loco Styadraze, sub antiqua desolata Arce, nomine Tremssim, ubi modò sunt quædam prata bonorum Brẑeznicensium. Illic fuit quoddam Sacellum, & juxta illud tuguriolum

riolum, in quo 46. annis Eremiticam vitam egit Benedictus de Dlužina, vir Equestris ordinis, sepultus in Hwoždian, in Ecclesia S. Procopij. Imago & Epitaphium ejus Anno 1637. deleta fuit in dealbatione templi. Dicitur fuisse tantæ innocentiæ, ut cum leporibus subinde luderet; sed & quando illi in hortulo damnum in caulibus faciebant, vocabat illos ad se, & virgâ correctis documenta dabat, nè amplius ad damna redirent. Sunt quidam in vivis, qui hæc à majoribus suis acceperunt. Sacellum autem non ita pridem, idest, annô circiter 1620. destructum est à quodam Capitaneo Brženznicensi Hæretico.

Ad Civitatem Strakonicensem est Arx, vel potiùs Conventus Equitum Melitensium, S. Joannis Hierosolymitani. Erant olim inibi duodecim Sacerdotes ejusdem Ordinis, qui etiam vicinas Parochias administrabant. In templo ejus Arcis est sepulta quædam puella, quæ à Matre Judæis vendita ab illis occisa fuit. Et cùm hoc rescissent Christiani, cor-

pus acceperunt, & in templo arcis ſepeliverunt, ubi in lapide Sepulchri Cruce ſignato hæc ſcripta ſunt: *Puella anni-cula Dorothea à Judæis occiditur die Martij prima 1503.* Unde Judæi non habitant ab eo tempore in illo Dominio. Mater verò illa eſt combuſta.

Auctaria.

DE Sanctitate Martini Strakonicky Parochi in Straſſinie, ſepulti in Bližiw dictum eſt in vita P. Alberti Chanowsky toto cap. 3.

§. PRIMUS.

Pij Homines ante Huſſij hæreſim.

ANno 979. refert Wenceslaus Hagek Bohumilum primum Oſtrovienſem à S. Adalberto conſtitutum Abbatem Ordinis S. Benedicti ab omnibus vulgò habitum pro viro Sancto.

Bonfinius in ſua hiſtoria Ungariæ refert Anaſtaſium Colocienſem in Ungaria Archi-Epiſcopum ad illam dignitatem ex munere Abbatis Monaſterij

Bržew-

Brzewnoviensis in Boëmia (ubi à S. Adalberto primus Abbas constitutus fuerat) translatum tantorum apud DEUM fuisse meritorum, ut mortuos ad vitam revocaret.

Sacerdos quidam Prostivvog Anno 992. cùm paganos Boëmos quàm ardentissimè in Christiana fide institueret, est à Hrabodog Wrssovicensi Ethnico interemptus.

Anno 1079. Judæi passim per Boëmiam Sacerdotes Christianos in vijs occidebant, eisque viscera extrahebant, donec deprehensi pœnas dederunt.

Memoratur ad annum 1220. eximia pietas clarissimi Herois Jaroslai Domini de Sternberg, qui à Wenceslao Ottocaro Monoculo Boëmiæ Rege adversus Tartaros post Russiam, Poloniam, Silesiam vastatam in reliquas Europæ Provincias impetum parantes missus, Olomucij Metropoli Moraviæ octo Christianorum millia congregavit, quibus, ducenta Tartarorum millia aggressus, profligavit, Ducis eorum Petæ nomi-

ne, manu propriâ dextram amputavit. Priusquam in Barbaros movisset, in foro Olomucensi cum copijs suis omnibus flexit genua, opem DEIparæ apud DEUM implorans, voto addito, templum se DEO sub titulo DEIparæ erecturum, si victoriâ potiretur. Multis deinde à Rege Boëmiæ (congratulante etiam summo Pontifice) ornatus est dignitatibus, ejúsque honori institutus supremi Moraviæ Capitanei Magistratus, quem is primus omnino gessit, ac deinde posteri ejus longâ serie obtinuerunt; quorum etiam multorum effigies ac Epitaphia supersunt in illo ipso templo B. Virginis Olomucij (nunc Collegij Societatis JESU) quod ipse victoriâ obtentâ voti reus ædificaverat. Sepultus est Pragæ in Sacello S. Barbaræ apud Moniales *S.* Claræ in Monasterio *S.* Francisci, vulgò *S.* Agnetis, ubi super marmoreum monumentum exstat ejus effigies mitrâ & palliô ducali, exornata.

Refert Wenceslaus Hagek An. 1271. objisse pijssimum virum Vitum Ecclesiæ

Pra-

Pragensis Decanum, cujus eximium in concionando Zelum, in templis decorè ornandis divinísque officijs ac DEI cultu extollendo ac propagando mirum fervorem refert, quem, ait, relictis omnibus, totum se se obsequijs divinis mancipâsse. Quotidie suæ mensæ tres mendicos, die verò Dominicâ quatuor adhibebat, aliásque eleemosynas plurimas secretò largiebatur. Instituit in Ecclesia Pragensi Viros, qui diu noctúque sinè ulla intermissione Psalterium decantarent: quam Ecclesiam tunc ante tempora Caroli IV. necdum tam magnificam, donarijs, ædificijs, alijsque modis mirè exornavit. Multáque alia per Boëmiam templa erexit ac plenus meritis obijt in Domino.

Est & tenuis quædam adhuc memoria cujuspiam alterius sanctæ vitæ Canonici Ecclesiæ Pragensis Metropolitanæ, qui Monialium Benedictinarũ ad S. Georgium in Arce Pragensi Spiritûs Director, magnâ eis dicitur sanctitate præluxisse; apud quas sepeliri etiam voluit, cùm

priùs

priùs ante mortem suam ad eas ſcripſiſſet epiſtolam pijſſimo ſpiritu plenam, quæ nuper admodùm adhuc extabat. Ad ſepulchrum ejus dicuntur etiam quædam cælitùs accidiſſe.

P. Raderus *S*ocietatis JESU etiam refert B. Bertholdum Franciſcanum Ratisbonenſem, qui circa A. 1270. Boëmiam concionibus ſuis ſanctiſſimis animavit, in qua habuit ad populum *S*lavicum lingvæ Germanicæ ignarum interpretem F. Petrum cognomento Odozincium, qui ſepultus eſt Glacij, ubi etiam F. Bertholdus prædicavit in campo ſub tilia, quæ uſque hodie dicitur BERTHOLDI. Fuit autem hic B. Bertholdus Prædicator tam glorioſus, ut aliquando centum millia Auditorum haberet, atque in quadam ejus Concione fæmina vi contritionis mortua, vidit 60. millia tunc mortuorum ire ad inferos, tres ad Purgatorium, unum quendam Franciſcanum in cælum, qui tamen duas alias è Purgatorio animas ſecum duxerat. Obijt Ratisbonæ 1272. 14. Octobris.

Circa

Circa annum 1360. Margaretha Vartembergica à morte Mariti ſui Hinconis Haſenburgij inter Crumlovienſes Clariſſas Converſa virtutibus & miraculis claruit.

Meretur etiam à virtutis gloria celebrandis viris accenſeri jure optimo clariſſimus Imperator Carolus IV. cujus quidem vita obiter conſcripta Typis aliàs excuſa eſt; ſed virtutes ejus, ac etiam Revelationes ei cælitus conceſſæ aliáque ab eo pijſſimè geſta, dicta, ſcripta, volumen mererentur. Mirumque valdè eſt, quòd tantus virorum doctorum & ſtudioſorum amator nullum habuerit hactenus ſpecialem hiſtoricum Encomiaſten.

Petrus Baro à Roſis, cùm jam Subdiaconus eſſet inter Ciſtercienſes Cænobij Altovadenſis; quia familia illa inter Boëmicas princeps ad eum unum redacta fuerat, maritus factus, ac ſupremus Regni Camerarius, poſtquam liberos genuiſſet, ad Monaſterium, conſentiente Uxore, redijt, in eoque Vitam ſanctè exegit, cùm 17. circiter templa prius erexiſſet, ac inter

ter illa etiam Basilicam S. Viti Crumlovij.

Ejus filius itidem Petrus dictus Pragæ ad Omnes Sanctos in Arce Præpositus ob laudatissimam virtutem ab Urbano VI. decoratus est Galero Cardinalitio, quem tamen ipse humilitatis studio non admisit.

Habet Hagekus ad annum 1393. memoriam Doctoris Joannek Suffraganei apud Archiepiscopum Pragensem, à Wenceslao pigro è ponte Pragensi in Moldavam ob defensionem (ut apparet) jurium Ecclesiasticorum, præcipitati; cùm idem Rex 10. annis ante B. Joannem Nepomucenum priùs crudeliter excarnificatum, eodem mortis genere affecisset.

Ibidem refert Jaroslaum de Klinstein (quem Rex ille cum alio Canonico incarceratum morti pariter destinaverat) Wenceslao pigro prædixisse eum, quia duos Canonicos injustè carceri mancipâsset, bis carceri mancipandum, in eoque 40. hebdomadis detentum iri, eò quòd illos 40. horis in carcere detinuisset: quæ omnia eventus comprobavit. No-

Novædomi celebris est Fabianus seu Favianus Mařzan Dominorum Novodomensium de Rosis quondam cocus, qui relictâ Aulâ se contulit in eremum quinque horarum itinere inde distantem, ubi cùm vitam sanctè finivisset, omnes Novædomi campanæ ultrò nemine impellente sunt pulsatæ: quo indicio mors ejus prodita & corpus allatum honorificè sepultum in templo *S.* Joannis propè medium, circa annum D. 1400. Vestigia ejus in lapide durissimo, in quo olim sedebat & cubabat, supersunt.

Pater Kogalowicz *Soc.* Jesu in sua Lithuaniæ historia, parte j: lib. 9. ad annum 1386. refert Sacerdotem quendam Camaldulensem, Boëmum Pragensem nomine Hieronymum (qui etiam Constantiæ tempore Concilij adfuit) in Lithuanis ab Idolatria ad Christum Dominum adducendis sub Jagellone Rege Apostolicè desudantem, dum simulachrum Idoli dicti Percun securi demoliretur, incauto ictu pedem sibi graviter sauciâsse: itáque populum Numinis sui violati irâ hoc

acci-

accidisse vociferatum, religiones suas profanatas ploravisse. At cùm idem Hieronymus, ductâ super vulnus manu Crucis sacræ effigiem designâsset, veriq́ue DEI nomine implorato sanum momento pedem repentè circumstantibus ostendisset, tum verò insolentis prodigij spectaculo attonitos novæ Religionis dignitatem suspexisse, antiquæ vanitatẽ omnes derisisse.

§. Secundus.

Episcopi & Archi-Episcopi Pragenses.

MAgna laus est Sanctæ Pragensis Metropolitanæ Ecclesiæ, quòd Episcoporum ejus plerique virtutibus & specialis pietatis opinione floruerint, prout apud historicos Boëmiæ invenire est, adeoq́ue rem tam vulgatam non opus est hìc recensere.

Ultimus ordine vigesimus septimus Boëmiæ Episcopus Joannes hujus nominis IV. (cui primus Archi-Episcoporum Pragensium Ernestus successit) Canoni-

cos

cos Regulares *S.* Augustini induxit in Boëmiam, eisque Raudnicij Cænobium sub titulo B. Virginis instituit: ubi & Hospitale pro pauperibus munificè erexit ad pedem pontis, quo ipse curavit sterni Moldavam in gratiam pauperum itinerantium, nè trajectoribus ultrà naulum pendere cogerentur. *S.* Marthæ fuit cultor singularis, cujus festum voluit in sua Diæcesi etiam in foro celebrari. Pragæ templum *S.* Ægydij fundavit & quoad vixit ædificavit. *S*epulchrum *S.* Adalberti laminis argenteis vestivit. Obijt A. 1343.

*S*uccessoris ejus primi Archi-Episcopi Ernesti Encomium jam etiam superius attigi, à P. Balbino typis vulgatum.

Huic successit II. Archi-Episcopus Joannes cognomento Ocellus priùs Episcopus Olomucensis, primus inter Archi-Episcopos Boëmiæ dignitate Legati Nati ab Urbano V. *S*ummo Pontifice ornatus. Magnis effulsit virtutibus, atque imprimis studio humilitatis, quâ munus Archi-Episcopale vehementer subterfugit, ità

piè conſtitutis obijt A. 1379. eo ipſo anno, quo Wenceslaus Piger gubernatula Boëmiæ poſt obitum Patris ſui Caroli IV. ſuſcepit.

Vulgatiſſimum illum de S. Wenceslao Hymnum Boëmicum: Swaty Waczlawe (qui alioquin Erneſto I. Archi-Epiſcopo autori aſſignatur) ſunt qui huic adſcribant, qui canentibus conceſſerit Indulgentias 50. dierum.

Tertium Archi-Epiſcopum Pragenſem itidem Joannem (cujus ſuper Caroli IV. Cæſaris obitum extat Oratio funebris) magnorum apud DEUM neceſſe eſt fuiſſe meritorum, utpote cui DEUS revelaverat Huſſiticam illam hæreſim in Boëmia propediem exorituram, tantámque ſubſecuturam proborum internecionem & omnem Cleri gloriam interituram, bonáque Eccleſiaſtica in manus & poſſeſſionem Laicorum deventura. Quorum futurorum triſtiſſimo nuncio exterritus, Archi-Epiſcopatum ceſſit Volbramo ſucceſſori ſuo, ipſeque ſe Romam contulit DEUM Sanctóſque Apoſtolos

pro

pro Boëmiæ salute deprecaturus, ubi ad S. Praxedis ingressus ordinem Benedictinum diem obijt circa annum 1396.

Volbramo successit in Archi-Episcopatu Nicolaus Pruchnicus. Huic Zbinko de Hazmburg sub prima initia Hussij, quo per venenum medio in conatu opprimendæ hæresis ab Hussitis sublato, constituit Archi-Episcopum Wenceslaus Piger Medicum suum Albicum: qui Archi-Episcopatu cessit Conrado Vestfalo, sub quo Hussitismus latè omnia occupavit, & ipse ob inertiam &c. à Summo Pontifice proscriptus reliquit post mortem suam sedem Archi-Episcopalem vacuam circiter per 140. annos.

Post ejus tamen mortem gubernator Archi-Episcopatûs Pragensis rebus turbatissimis fuit Joannes de Praga Episcopus Litomisliensis. Postea Administrator Ecclesiæ Pragensis constitutus Philibertus Constantiensis Episcopus Barbaram Imperatricem coronavit.

Reliquo tempore solùm Venerabile Capitulum Canonicorum Pragensium curam

curam Archi-Episcopatûs Pragensis gessit usque ad Antonium Archi-Episcopum à Ferdinando I. Rege & Cæsare procuratum.

§. Tertius.

Antagonistæ Hussij.

QUàm multi, quantáque constantiâ sese pro Fide Catholica Hussitis opposuerint, patet vel solùm ex numero occisorum in Boêmia Catholicorum Boêmorum, qui ad ducenta millia ascendisse creditur, ut patet ex Historicis. Certè solus Joannes Ziska eorum Dux manu propriâ (ut impij Hussitæ gloriabantur) mille Sacerdotes interemisse jactabatur.

Urbium Pragensium Senatores etiam multi crudelissimè sunt à furiosis hæreticis trucidati sæpius. Animæ 60. Religiosorum Servitarum B. Virginis ab Hussitis combustorum è medijs flammis spectabiles instar stellarum in Cænobio B. Virginis sub Wissegrad in Cælum volâsse sunt visæ.

Anno 1419. cùm Pragenses Hussitæ Cænobio Carthusianorum sub titulo B. V. post portam Augezdensem trans Moldavam 31. Julij diruto, undecim Ordinis illius Religiosos per pontem ignominiosè, furioso cum tumultu deductos intra Curiam veteris Urbis carceri inclusissent, die sequenti non sunt in eo reperti nisi decem. Quare carcerem illum seris ac vectibus jusserunt Senatores quàm diligentissimè muniri: sed tamen die tertiâ inventi sunt solùm novem. Vocatos ergo examinârunt, quò socij eorum devenerint; qui nescire se aliud testati sunt, nisi quòd cùm se se omnes pariter in oratione prostravissent, finitâ oratione semper unus defuerit. Rursus ergo inclusos vesperi accuratè numerârunt, & carceris fores, fenestras, serásque sigillis suis omni diligentiâ muniverunt: & ecce manè salvis sigillis omnibus, non nisi octo repererunt. Quod admirati Senatores, hos reliquos octo salvos in Moraviam dimiserunt.

In Academia Pragensi Doctores plurimi

mi fortiter adversus Hussij hæresim decertavêre, quorum nomina apud Cochlæum Historiæ Hussiticæ pag. 50. ipse Hæresiarcha Joannes Hus cum indignatione recenset, nempe Stephanúm Palecz, Stanislaum de Znogma, Petrum de Ikoyma, Joannem Heliæ, Andream de Broda, Joannem Hildesen, Matthæum Monachum, Hermannum Heremitam, Georgium Botam, Simonem Wendam.

Quos inter præcipuè eminuit Zelus Stephani Palecz & Andreæ de Broda. Certè Stephanum appellat Cochlæus virum Christiano Zelo vehementer succensum, & ardentem, atque in medio periculorum, Spiritûs libertate intrêpidum & securum. Multa Vir ille, sine intermissione scripsit, adversus Hussium, nullóque modo adduci potuit, ut à tuenda Sancta Matre Ecclesia quiesceret, quamvis id nequissimus Hussius modis varijs ab eo conaretur impetrare, prout habetur apud Cochlæum libro 1. pag. 20. 27. 35. &c.

Andreas verò de Broda, quem Coch-

læus vocat, vitâ & eruditione venerabilem Theologum, quanto intra pectus arserit divinæ gloriæ Zelo, apparet ex sanctissima ejus epistola, quam dedit ad Zbinkonem Archi-Episcopum, quando eum in hæresis Hussiticæ primordijs suffocandis cessare advertit. Extat epistola illa apud Cochlæum pag. 16. in hæc verba.

Magister Andreas de Broda Boëmus, Artium Magister, ac Sacræ Theologiæ Baccalaureus formatus ad Archi-Episcopum Pragensem Dominum Zbinkonem, cognomento Leporem ex nobilissima Baronum de Leporibus familia prognatum, Raudnicij in Arce sua Archi-Episcopali habitantem.

Ac deinde inter cætera sic scribit.

Valde tremendum existimo illud horribile Domini nostri, quod Ezechiel scribit. Ecce ego ipse super Pastores requiram gregem meum de manu eorum. Formidabile & pavendum, nè Sangvinem ovium de manu Pastorum quandoque rêquirat. Auscultet Reverenda vestra Paternitas. Si quis has brutas oviculas prædaretur, & abigeret,

bigeret hominibus vestris, nónne vestri milites, nónne famosi clientes, nónne validi festinarent armigeri? immo, quod plus est, vestræ Paternitatis tota consurgeret Parentela, quatenus abigere gregem pauperum non finerent, sed ut prædam abactam recuperarent, etiam cum nobilium corporum dispendio, veluti Tigrides currerent, se seq; conflictui ingererent, quoadusque recuperarent prædam cum effectu. Re verâ pluris est unica anima hominis, quàm talia mille millia gregum. Igitur plùs invigilandum est, nè hostis noster adversarius Diabolus suis venenatis decipulis captivans, & illaqueans animas, ipsas abigat & secum in interitum ducat. Labor hic, vigilia hæc vobis incumbit ex officio Pastorali, cujus est errantes corrigere, & ad viã reducere, imò compellere, veritatis. Ut autem res, quam intendo, V. Paternitati pateat. Ecce palàm dico, quod varij libri illius pestilentis hæretici Wicleph Anglici, in vestra multiplicantur Diœcesi: qui non paucos, imò complures erroneos articulos, immo damnatos, ac meritò damnan-

damnandos continent. Quales sunt Dialogus & Trialogus & Tractatus de corpore Christi, & plures alij, ut audio. Ex quibus & eorum venenatis propositionibus timendum est, ne oves lethaliter, & insanabiliter saucientur. In quibus præcipuè damnabilis ponitur articulus, quòd in Sacramento altaris maneat panis post consecrationem: contra quem Articulum scribere cogor, quia priùs cavenda sunt vulnera, quàm veniant. Et chirurgi priùs varia præparant antidota, quàm ad se vulneratos, & saucios videant properare. Et ideo R.P. vestram propter JESU CHRISTI Sanguinem pretiosum & roseum & propter Salutem vestram, quam desidero, & propter tutelam Christi fidelium, quos omnes cupio, si DEO placuerit, fieri salvos, peto, & humiliter peto, immo poplite flexo devotiùs rogo: quatenus invigiletis, ne multiplicatis libris pestilenticis fideles vestri virus infidelitatis pestiferum hauriant, per quod animarum periculum & honoris excidium paterentur. Nulla enim pestilentia, nulla fames, nullus gladius

dius tanta mala possunt ingerere, quantum fuerit ex hæreticorum perfida pravitate. &c.

In alia quadam Epistola idem hic Andreas scripsit se priùs fuisse Hussio tam familiarem, ut in eodem cum illo lecto jaceret. At ubi primùm eum advertit esse hæreticum, ita eum vitavit, ut ab eo tempore nunquam viderit, nec se ei vidmethod dendum præbuerit.

Conatus est impijssimus Hus Virum hunc ad suas attrahere partes, cui ille acerrimâ epistolâ respondit, multisque deindè ejus hæresim refutavit, quamvis, ut ait Cochlæus; liber ejus typis excusus non sit, quemadmodum alij plerique ejus tempestatis Boëmorum adversus Hussium tractatus.

Postquam autem Concilium Constantiense congregari cæpit, mox hic Andreas de Broda cum Stephano Palecz & alijs, se illuc contulit, ut Hussium accusarent: quem etiam postea ibidem præsentem sunt acerrimè persecuti, donec tandem Hæresiarcha ille flammis traderetur.

Præter supra ex Cochlæo nominatos Hussij Antagonistas numerat etiam Wenceslaus Hagek alios ex Academia Pragensi, qui nascenti illi immanissimæ Hussitarum hæresi se se acerrimè opposuerunt, ut Magistrum Marcum eo tempore Universitatis Rectorem, Doctorem Lunam, qui Joannem Hus, ut à cæptis desisteret, est publicè cum lacrymis deprecatus. Doctorem Wlk, Doctorem Gbel, Doctorem Lew quem ob publicè ab eo adversus perfidum Hussium acriter dicta, rabida plebs in ipso Academiæ magno Atrio lapidare, & interficere parabat.

Refert Cochlæus l. 3. Hieronymum Pragensem Hussij in hæresi socium, in Magistros & Clericos Boëmos Hussio contrarios vi, incarceratione, bonorum direptione, alijsque modis grassatum esse. Quendam honestum virum (verba sunt Cochlæi) cultellificem Pragensem, fecit capi, incarcerari, in mediastino verberari atque illic ligatum crudeliter vexari, putridis ovis, peponibus, luto, lapidibusque

busque immiſſis, & in eum projectis tantâ ſanè projectorum vi, ac multitudine, ut ille projectionibus illis obrutus interjerit, ac mortuus ſit.

Fratrem Nicolaum Ordinis Carmelitarum, Concionatorem Monaſterij S. MARIÆ in Arena (aliàs ad Nives) ob eandem cauſam manu violentâ fecit extrahi, ſimul cum duobus alijs è Monaſterio & captivos abduci ad Judicem Novæ Civitatis Pragenſis, qui duos illos haud ſecus ac fures in publico detinuit carcere. Nicolaum verò domi in privato carcere tenens diverſis tormentis excruciavit. Cùm non poſſet Nicolaum illum ad revocandum ea, quæ contra doctrinam Wikleffi dixerat, compellere, fecit eum adduci ad flumen, ut ſubmergeretur. Projectus itaque ille è navi in Moldavam ſubmerſus utique perijſſet, niſi cujuſdam auxilio ereptus fuiſſet.

Anno D. 1411. poſt Octavas Pentecoſtes, idem Hieronymus Huſſij ſocius quendam Indulgentiarum prædicatorem captum currui cum Meretricibus (ad

G 5 qua-

quarum Mammas Indulgentiarum literas suspendit) imposuit Pragæ, eumque toti Civitati illudendum circumvexit, ac tandem illius literas publicè combussit, annitentibus armatis Wikleis plurimis & currum stipantibus, nè quis suppetias ferret.

De Carmelitis illis apud eundem Cochlæum, lib. 3. Jacobus Episcopus Laudensis in Sermone ad prædictum Hieronymum coram universo Concilio Constantiensi Anno 1416. 30. Maij sequentia dixit: *Non pigeat te meminisse illorum Sanctorum Virorum de Praga Carmelitarum, quorum Prædicatores capi & Monasterium spoliari vos in animarum vestrarum perniciem procurâstis.*

Tantâ rabie suo statim initio Hæresis Hussitica est grassata!

Quamvis autem turpissima hæc hæresis dominatum postea obtinuerit in Boëmia, Capitulum tamen Canonicorum Ecclesiæ Pragensis Metropolitanæ mansit semper DEO & Ecclesiæ fidele, semperque hæreticis, ut potuit, restitit, prout appa-

apparet etiam ex acerrima illa disputatione apud Henricum Canisium in antiquis lectionibus typis vulgata, habita in Aula Regia Pragæ A. 1465. à 2. Februarij per dies aliquot, ubi coram Georgio Rege Proceribusque Boëmiæ fortissimè, doctissimeque Joannem Rokyczanam, & Wenceslaum de Krumnau, Hæreticorum Antesignanos refutaverè Doctor Hilarius de Litomierzicz Capituli Pragensis Decanus, & Doctor Wenceslaus Krži-žanowsky, præclari veritatis Catholicæ propugnatores.

Fuerat autem hic ipse Kržižanowsky priùs Anno D. 1456. in Academia Carolina Pragæ Decanus Philosophiæ, quando post bella Hussitica videbatur Spes affulgere Academiam illam ad Ecclesiam reducendi: ad quod & ipse diligenter est cooperatus, adeoque ingeniosè quædam ad id excogitata cautè & secretò ordinationibus Academicis inseruit, & secretò inscripsit, quæ tamen à quibusdam oculatioribus hæreticis tandem deprehensa fuerunt, & authoritate

publicâ Anno D. 1458. 26. Junij deleta & expuncta. Mansit ille nihilominus in Academia illa rem Catholicam quocunque modo promoturus, donec ad Annum 1460. quando Academia illa literis publicis evulgavit, sacram Communionem dandam esse plebi promiscuè sub utraque, idque esse de necessitate Salutis; tunc enim literis illis assentiri cum multis alijs viris doctis noluit, seque ab ea Academa penitus segregavit; quem secuti sunt Joannes de Krczin Medicinæ Doctor, Magistri Stanislaus de Welvara, Nicolaus de Horzepnik, Valentinus de Rakowicz, Georgius de Antiqua Praga, qui omnes ab ea Academia penitus recesserunt, cùm viderent se adversùs torrentem nihil proficere, siquidem etiam Rex Georgius Hæreticis adhærebat.

Anno deinde 1466. Paulus Papa Secundus Georgium Regem excommunicavit, agentibus præcipuè Doctoribus supradictis: atque tunc ad arma à Catholicis concursum est, suppetias mittente Cæsare Friderico, Matthia rege Ungariæ, alijs-

alijsque multis Principibus, quarum omnium copiarum Generalis adverſus Hæreſin Dux ab eodem Papa eſt declaratus Zdenko Baro de Sternberg, quem in Boëmia præcipuè adjuvêre Barones Roſenſes, Hazmburgici, Kolowrat. &c. ac Civitates, Pilſna, Budwicium, Iglawia &c. duravítque graviſſimum hoc bellum totô ſeptenniô.

Quamquam & naſcenti ſtatim hæreſi illi, multi Magnates Boëmiæ armis occurrere ſint conati, quorum multi non ſolùm magnas ob id ærumnas ſubiêre, verùm etiam bonorum, quin & vitæ ac ſangvinis fecêre jacturam, ſiquidem ex ſolo ſtemmate Sternbergico quatuor omninò Heroës in una illa Sigiſmundi Cæſaris ab Huſſitis ad Wiſſegrad clade pro DEO, Eccleſia, & Cæſare ſuo fortiter pugnantes occubuêre.

Primus autem qui rabidæ Huſſitarum ſectæ armis auſus eſt occurrere, fuit Petrus Baro de Srernberg, Ordinis Melitenſium in Boëmia Prior, qui (ut habet Cochlæus) primo quidem æquo Marte

cum eis conflixit, altero verò prælio (teste Wenceslao Hageko) eos graviter afflictos cecidit tantâ clade, ut Dux eorum Joannes Žiſska vix ſolus, & ab alijs omnibus avulſus fugâ fuerit, relicto equo, pedes per denſa ſylvarum elapſus. Deinde verò hic ipſe Heros Sternbergicus in clade Wiſſegradenſi pro Catholicæ fidei defenſione glorioſus occubuit.

Sed & conſequentibus deinde temporibus Hæreſi illi ſe ſe varij oppoſuêre ſæpius, ut & Paulus Židek Theologiæ Doctor, qui maximas perpeſſus ob fidem Catholicam perſecutiones, extremam redactus ad inopiam, nunquam tamen ceſſavit adversùs Huſſiticam hæreſim depugnare, Georgiumq́ue Podiebradium Hæreticum Boëmiæ Regem, in cujus aula multùm verſabatur, conatus eſt omni ſtudio ad obedientiam S. Romanæ Eccleſiæ reducere, ſcripto etiam ob id grandi ad eum volumine, in quo, tametſi manifeſtum ob id vitæ adiret diſcrimen, non tamen dubitavit perfidiam, hæreſimq́ue Regi illi palàm exprobrare, & Salutis

æternæ

æternæ certum naufragium, nî resipisceret declarare adeò, ut ibidem palàm professus sit se à Catholica fide non recessurum, etsi à Rege illo, alijsque Hussitis esset in plateis Pragensibus publicè diris flammis assandus.

§. Quartus.

Qui consequentibus temporibus hæresi se opposuerunt.

PRæcipua laus repressæ in Boëmia hæresis debetur haud dubiè Regibus Boëmiæ eorúmque Consiliarijs, ut non immeritò Successor Hussij Joannes Rokiczana hæresiarcha ad adventum Ladislai Regis Filij Alberti II. Cæsaris exhorruerit Zelum ejus veritus. Sed mors sanctas cogitationes abrupit, qui moribundus auream suam Cæsariem Beatissimæ Virginis honori dicavit: quamvìs huic ejus pietati post obitum non sit satìsfactum, siquidem etiamnum Pragæ in Mausolæo Regum, Cæsariem illam suam elegantem retinet integro corpore mirabilis,

lis, prout narrant qui eum ibi aſpexêre.

Primus cæpit lethales ictus infligere hæreſi Ferdinandus I. Rex reſtituto Archi-Epiſcopatu Boëmiæ, inductâ in Boêmiam Societate JESU, Univerſitate Ferdinandeâ Pragæ oppoſitâ Carolinæ tunc hæreticæ, alijsque modis.

Rudolphus II. præter alia conamina induxit in Monaſterium quondam Carmetitanum B. V. ad Nives Neo-Pragæ Franciſcanos diſcalceatos, ut Nova illa Civitas hæreſibus obruta ſcintillam ſaltèm aliquam Catholicæ pietatis haberet. Sed uno anno ante ejus obitum nempe 1611. quâ die LEOPOLDI Archiducis Auſtriæ Epiſcopi Paſſavienſis miles minorem Pragam occupavit, plebs Huſſitica invaſit Cænobia Catholica, quam quidam Dominus Wratislaw cum ſua cohorte ab inſultu, quem in Collegium Societatis JEsu ad pontem per collegium Convictorum (ubi nunc ſcholæ ſunt) parabat, repulit; ſed impediri non potuit, quin in Cænobio B. Virginis in Carlow Canoni-

nicos S. Augustini Neo-Pragæ crudeliter occideret. Præcipuè tamen bacchata est in Monasterium B. Virginis ad Nives, ubi rebus omnibus direptis, templóque spoliato 14. Franciscanos Discalceatos immaniter trucidavit, nonnullis etiam ex turricula templi per tectum datis in præceps.

Nomina eorum sunt:

P. Fridericus Bachstein Pomeranus.

P. Joannes Martinecz Hispanus.

P. Simon Gallus.

P. Bartholomæus Italus Bergomensis.

F. Hieronymus, Clericus Italus.

F. Casparus à Varesio Clericus Italus.

F. Jacobus de Augusta, Clericus Germanus.

F. Clemens, Clericus Germanus.

F. Christophorus Grandæus Laicus Germanus.

F. Joannes Clericus Novitius, Germanus.

F. Antonius Laicus Novitius.

F. Joannes à monte piano Italus Laicus.

F. Di-

F. Didacus Laicus Germanus.

F. Joannes, Clericus Germanus.

Ferdinandus II. à DEO in Salutem Boëmiæ electus, hæresim profligavit, conculcavit, expulit, cujus sanctos labores prosecutus Ferdinandus III. effecit, ut nec vestigium hæreseos palàm compareret; cujus infelices reliquias Augustissimus LEOPOLDUS I. etiam è latebris protractas evellit.

ArchiEpiscopi Pragenses pro viribus hæresim oppugnârunt, contra cujus progressus Zbigneus Berka etiã Synodũ celebravit. Joannis verò Lohelij ex Præmonstratensibus Archi-Episcopi virtutum laus ingens in libro cui Titulus, Calendarium B. Virginis, est Typis vulgata.

Ad annum 1540. P. Joannes Rauch Ordinis Fratrum Minorum Conventualium Provincialis sese eo temporé, mundo ad Luherum ruente, pro domo DEI fortissimus Athleta opposuit.

Zdenko de Lobkowicz postea Princeps & supremus Cancellarius in Boëmia in vera Religione tam solidus, ut ad sub-

ſubſcribendum literis Majeſtatis, quibus à Cæſare Rudolpho ad id ferè adacto hæreticis magna privilegia damno Catholicorum dabantur, nullis prorſus minis adigi potuerit, diſſecandum in fruſta potiùs corpus generoſiſſimè offerens. DEus Optimus Uxorem illius natam ex Illuſtriſſima ſtirpe Pernſteinia annis jam 50. gravem, poſt deſperatam ferè ſucceſſionem, prole maſculâ Wenceslao Principe adauxit, qui poſtea ab Auguſtiſſimis Cæſaribus ad munia ſplendidiſſima adhibitus uſque ad dignitatem Præfecti Aulæ Cæſareæ ac primi Miniſtri aſcendit. Ipſe Zdenko ad mortem uſque ſemper Catholicæ Religionis præſidium, Medicis inevitabile fatum nunciantibus reſpondit. *Lætatus ſum in his, quæ dicta ſunt mihi, in domum Domini ibimus*, & præſente Nuncio Apoſtolico Regisque Catholici ac aliorum Principum Legatis tanti viri fortitudinem & pietatem admirantibus, pijſſimè in Domino obivit.

Huic gemellus Guilielmus Comes Sla-

Slawata, qui ultimam è Novo-domensi familia Luciam Uxorem habuit, è fenestra Cancellariæ in Arce Pragensi à rebellibus hæreticis, utpote acerrimus Orthodoxæ Religionis propugnator, ejectus, altiùs ascendit, Domûs Novodomensis Gubernator, Sac. Cæs. Maj. intimus Consiliarius, Eques aurei Velleris, supremus in Boëmia Cancellarius, successione fæcundâ à DEO benedictus, Augustissimis ad mortem usque gratiosus, Austriacum Catholicæ Religionis Zelum suo fervore proficuè promovit.

Ex stemmate Comitum de Martinicz, D. Georgius (qui Arcem Smečnensem, ac in ea Sacellum S. Annæ Christi Domini Aviæ renovavit) ob doctrinam & Zelum Religionis Catholicæ requisitus fuit, etiam per Breve Apostolicum, ut vacantem in Regno Boëmiæ supremū Cancellariatum à Cæsare sibi oblatum acceptaret: quod & fecit, relicto tunc majori, quod habebat, supremi Judicis munere, utpote, qui Cancellarius plùs posset prodesse Religionis indemnitati.

Hujus

Hujus Georgii ex filio Jaroslao, Nepos Jaroslaus posthumus, Matre, dum Maritus peste correptus esset, uterum gerente, mirè servatus, unicus tunc ex familia illa superstes, sub tutela Domini Adami de Sternberg supremi Burgravij educatus, ejus filiam Mariam Eusebiam Matrimonio sibi junxit, postquam Romæ Clementi VIII. Pontifici Maximo promisisset hæc tria: 1. se non nisi Catholicam Uxorem ducturum. 2. Mox à reditu in Patriam è suis bonis hæresim eliminaturum. 3. In omnibus Comitijs & Consilijs singulari Zelo bonum Religionis procuraturum. Quo facto promisit sua Sanctitas illum à DEO fæcundandum faustâ successione.

Ejectus & ipse odio fidei Catholicæ à Rebellibus hæreticis, & quidē primus ex fenestra Cancellariæ in fossam Arcis Pragæ, invocatâ Mariâ matre gratiæ incolumis evasit, & illâ die adhuc fugiens non interrupto cursu 12. leucas curru confecit, cùm eo tempore dignitatem Regij Locumtenentis obtineret, ad quem cura

Regiæ

Regiæ Coronæ, Reliquiarum ſacrarum & Privilegiorum in Arce Karlſteinenſi pertinebat. Dixerat autem unus ex Ejectoribus: *videbimus, an eum juvabit ejus MARIA.* Cúmque illum infra commodè ſe moventem ex alto deſpexiſſet, exclamavit; *per DEUM, ejus MARIA illum juvit;* ſtatimque aliquot bombardarum ictibus petitus Jaroslaus bis in veſte & ſemel leviſſimè in brachio tactus eſt. Is poſt victoriam illam Catholicorum in Albo monte è politica Regia gubernatione Vicaria unus, ardentiſſimè hæreſim juſſu pijſſimorum Cæſarum Ferdinandi II. & III. ex Patria profligavit, adjunctâ Capiti Eccleſiaſtico ope brachij ſæcularis. Mortuus eſt in ſenectute pia & bona ſupremus Burgravius omnibus Eccleſiæ Sacramentis munitus. Sic divina providentia duos illos ejectos fecit inter politicos Regios Miniſtros, quaſi Capita Reformationis, alterum in Aula, alterum in Patria, conjunctis viribus ſtrenuè laborantes pro Deo, Rege ſeu Cæſare, & Patria.

Quan-

Quantum Societas JESU in Boëmia adverſus hæreſes deſudaverit, orbi notum eſt, ex qua multi ſanctitate ſuâ Boëmiam illuſtrârunt, inter quos P. Petrus Caniſius vir ob ſua in Eccleſia per Germaniam merita celeberrimus, primus in Boêmiam ingreſſus Præpoſitus Provincialis ſocios in Collegium Pragenſe Anno 1556. induxit, cujus Collegij ſecundus Rector fuit P. Paulus Hoffæus à virtutibus laudatiſſimus, de quibus uſurpabat Albertus Bavariæ Dux: *Petrus Caniſius, & Paulus Hoffæus docuerunt nos legē tuam, Domine.* In eodē Collegio vixit P. Edmund⁹ Campianus Anglus primus poſtea ex Societate JEsu in Anglia à Calviniſtis in odiũ fidei ſuſpenſus; cujus Sanctitatis tanta fuit æſtimatio, ut cùm de eo occiſo fama has in provincias veniſſet, Sereniſſimi Auſtriæ Archiduces LEOPOLDUS & CAROLUS Pragæ cubiculum ejus olim dũ Rhetoricam profiteretur, ingreſſi, genib⁹ flexis in pavimento poſitis locũ ſint venerati. Henricus Orton⁹ verò Cæſareus Orator ex Anglia redux ejuſdem

dem cubiculi pavimentum abjecto in terram corpore est osculatus.

P. Adalberto Bauzek (prout refertur in historia Socie:) A. 1556. id est eo ipsô, quô S. Ignatius de Loyola obijt, & quô Societas JESU Collegium Pragæ adijt, cùm circa festa Natalitia in Collegij illius templo preces ad DEUM funderet, apparuit in Sacrosancta Hostia Dominus JESUS venustissimi pueri specie, rogantíque, quid abs se vellet, *volo* (respondit puer) *ut ibi sis, ubi es*: quæ Adalbertus de ingredienda Societate interpretans in eam recipi impetravit, vitamque vocationi Divinæ consentaneam usque ad extremum peregit in Provincia Austriæ, quæ tunc etiam Boëmiam complectebatur. In Academia Vienensi Sacræ Theologiæ Professor & Decanus, tum alia fortiter ad Religionis munimentum gessit, tum obstitit, nè volumina parùm pietati congruentia, quæ magno numero offerebantur, in lucem prodirent: tum denique effecit, ut qui doctrinæ publicis donarentur insignibus, ex diplomate Pij quarti

quarti Catholicum ſymbolum profiterentur. In Moravia diœceſanæ ſynodo cum Patre Magio Provinciali, & cum Patre Henrico Blyſſemio interfuit, in qua ducentis præſentibus Sacerdotibus, Antiſtiti concionibus, privatisque colloquijs pro virili, quam DEUS dedit, tulit opem. Obijt Viennæ Anno Domini 1671. Dequo ſic habet Hiſtoria.

Dum tanta ſacrorum penuria colonorum urget, ecce tibi maximè inſignis amittitur. Viennæ Adalbertus Bauzekius Boëmus, quàm acerbô naturæ & rebus humanis, tam muturô virtuti, ſibique obitu quinto Nonas Majas cecidit, Vir mitis, innocens, candidiſſima anima, humilitatis amabiliſſimæ, paratiſſimæ ad omnia obedientiæ. Ad hæc doctus cumprimis, publicéque in Academia Viennenſi, temporéque eodem in Collegio noſtro Theologiæ interpres. Impiger idem navusq; divinæ vineæ cultor: cujus in ore ac vultu, innocentiam animi, caritatémque erga DEUM & quoscunque hominum legeres. Quibus virtutibus ita domeſticorum amores,

civiúmque rapuerat, ut ægro nullum omissum sit, certatim omnibus omnia conferentibus, divinum humanúmque remedium: & fuerint, qui vota facerent atque enixè DEUM Dominum precarentur, Vicarios se offerentes, ut detractos sibi, illi annos adjiceret, nè munimentum id Religioni, alienissimo tempore demeretur. Quæ spes ubi fefellit, quod reliquum erat, demortuo frequentiâ, dolore, lachrimis, ac lamentatione insigni justa funebria persolverunt. De eo Magius ita nunciat: Tertîo die Maÿ migravit ad Dominum Sanctulus ille, ac benedictus Pater Adalbertus, dimidium animæ meæ, propter multas ejus virtutes. Cujus mors, ut communi bono perincommoda accidit, & Academiæ & Collegio nostro, & Theologorum nostro Seminario: cùm esset ille vas omnium bonorum, & ad labores infractus; ità vulnus cordi meo tale inflixit, ut etiamnum perdoleam.

§. QVINTUS.

Reliqui posteriorum temporum pÿ homines.

Est

EST in Metropolitano templo Pragæ sepulchrum atque è marmore albo monumentum ad ipsum parietem Sacelli S. Wenceslai collocatum cum hac Epigraphe.

D. O. M.

Georgio Popelio Baroni à Lobkowitz Domino iu Duxow, & Schockenstein, Sacratissimo Imperatori Rudolpho II. à Consilijs, Judicijs Appellationum in Bohemiæ Regno Præsidi, vitâ insigni cum pietate transactâ defuncto ANNO M. D. XC. die XI. Septembris, Adamus Gallus Popelius Fratri germano mœrens posuit. Vixit annis XXXIV. Mensibus VI.

Narratur sub ejus mortem, in signum ejus Sanctitatis, campanas divinitus impulsas, nullius hominis operâ sonuisse. De ejus autem pietate hoc speciale memorant (id quod tamen alij dicunt ab alio quodam Domino itidem Lobkowicio fuisse factitatum) cum singulis ferijs sextis Crucem trabalem exemplo Christi

Dómini fuiſſe ſolitum bajulare tanto ſpatio, quanto ſuam Chriſtus D. ad mortem tulit.

Illuſtriſſimorum Dominorum Adami de Sternberg Regni Boëmiæ Burgravij & Mariæ Maximilianæ Comitiſſæ de Hohenzollern filiolus Wenceslaus, cùm ab Archi-Epiſcopo Pragenſi Joanne Lohelio, baptizaretur, manus precantium ritu complicuit. Huic Mater Cælites Patronos elegit, SS. Stephanum & Laurentium, quorum quidem nomina poſtea fuit oblita, ſed tamen eis puerulum identidem commendabat. Non explevit ille ſeptennium. In morbo ſuo lethali circa annum 1615: P. Georgio von der Boon/ è Societate JESU ter generaliter de tota vita confeſſus, ſæpius ingeminabat, oportere nos magnâ diligentiâ ad mortem præparari. Flere Matrem prohibebat, quòd ſe utique ad Cælum mox iturum ſciret; quin & jam veniſſe pro ſe SS. Stephanum & Laurentium eosque adeſſe ad illum locum, ubi Crucifixi effigies ſtabat. Et verò in pede Crucifixi illius

re-

repertæ ſunt poſtea reliquiæ dictorum duorum Sanctorum; ſed & Matri memoria rediijt, hos eſſe Sanctos, quos illa infantulo Patronos legerat. Solebat puerulus ille ad ſonum ſingularum horarum Cruce ſanctâ frontem ſignare, ac paulisper precari, quod & in illo morbo, cùm tertiam pomeridianam audiret, facturus, dexteram elevârat, debilémque etiam levâ juvabat; ſed eo ipſo momento morte abreptus duos digitos complicatos reliquit, quos ad Crucem faciendam extenderat. Sepultus Bechinæ in Monaſterio Franciſcanorum, ubi circa annum 1619. à rebellibus hæreticis à tumba dum eſſet ejectus, manus illa cum cubito apparuit integra, hodiéque incorrupta perſeverat, quam deinde Mater Sacrorum lipſanorum inſtar aſſervatam, Filiæ ſuæ Illuſtriſſimæ Mariæ Evæ de Tiffenbach poſt obitum reliquit, quam etiam Sereniſſimi Archi-Duces Auſtriæ ſæpius ſibi monſtrari juſſerunt, ac admirati ſunt, vocarique Viennæ manus illa ſolet, *manus boni pueri.*

Quin & Mater ipsa magnæ fuit Sanctitatis, cujus virtutes prolixè à P. Matthia Nenwichen è Societate JESU. qui Dominæ illi erat à Confessionibus, sunt descriptæ.

Aliud priori affine huc adjiciam exemplum ex annuis Provinciæ Boëmiæ Societatis JESU acceptum. In Toparchia Humburžiczensi, inter Gicžinium & Reginæ Hradecium sita, in cellula templo Sanctæ Mariæ Magdalenæ Geržinij, adnexa, ex quopiam rumore invenit P. Simeon Hubner Societatis JESU corpus Virgunculæ incorruptum, cujus tamen vestimenta ex nigro serico jam situ aliquid de putredine in ipsis plicis contraxêre. Rei insolentiam admiratus, dum causas & originem indagat, ex senibus fide dignis, & qui puellæ convixëre didicit sequentia. Virginem hanc Patre Georgio Wratislavv de Mitrowitz, Geržicz, & Humburžicz, Matre Magdalenâ genere Warczuviana de Rhenicz, utroque pio & Catholico, & è nobili Boëmiæ familia oriundo prognatam, Sabinæ habuisse

buisse nomen. Hanc virtutibus in tenera ætate jam adultis, præ cæteris pietate erga DEUM, misericordiâ & benignitate erga proximum floruisse. Parentum enim in alios excandescentem irâ animum flexis tam diu genibus placare consveverat, usque dum precibus ejus victi iram ponerent. Neminem mendicabulorum vacuum abire patiebatur, sed aut ære à Matre obtento, aut pane â familia impetrato recreabat. Quod si neutrum mox consequi poterat, tam diu supplicans pro paupere, domum circumibat, dum voti compos fieret. Si quos subditorum in carceres conjectos didicisset, opportunis precibus importunísque eorum liberationi patrocinari, felici plerumque eventu consuêrat. Unde Parentes, si quid ejusmodi imposterùm accidisset, Sabinæ id indicari prohibebant, nè inde fieret tristior, & solitis blanditijs dimissionem captivorum vel ab invitis Parentibus extorqueret. Tanta denique naturæ virtute corroboratæ benignitas fuit in puella, ut nec jumenta exagitari aut mo-

molestiâ affici citra necessitatem pateretur. His virtutibus Cælô jam matura tertiumdecimum ætatis annum agens, animam Conditori reddidir Anno Salutis 1597. Virgo formâ corporis, sui temporis cæteras in hoc districtu antegressa, sed animo multò formosior. Ejus integerrimæ pulchritudinis index hæc corporis sexaginta jam propè annis incorrupti integritas est, Sed & corolla, quam unà cum annulo & pretioso frontali Svedicus miles Panirio Duce Boëmiam devastans Virgini detraxerat, tam vernans tunc triginta annorum est inventa, ac si Rosmarinum illo ipso die ex horto in sertum innexum fuisset. Manet etiamnum in ejus manu lignea crucula incorrupta, uti & precatorius libellus Boëmici Idiomatis, ex quo quotidie crebras ad DEUM tenero affectu preces fundere solebat omnis corruptionis expers. Ejus corpori honorificè tumulando cellulam seu cryptam, in qua modò requiescit, Patruus Virginis Wenceslaus Wratislaw Lytomissliensis Dominij id temporis Gubernator ædifica-

ficavit. Vicini & advenæ digitum DEI in ea tam diuturna Virginei corpuſculi integritate venerantur, nec immeritò, ſiquidem nulla in ea ſunt indicia Balſami, aut aromatum, & ij quoque, qui morienti puellæ adfuêre, negant fuiſſe corpus ejus ullatenus apertum. Inſuper & Amicorum quorundam corpora ibidem multò tardiùs repoſita, jam pridem in pulveres redacta ſunt, illius autem ſolius Virginis corpus incorruptum perſeverat.

Urſula ex Illuſtriſſimo Lobkoviciorum Stemmate, Parentum noſtrorum memoriâ, magnæ virtutis & Sanctitatis fæmina nupta Domino Wenceslao Plesky Baroni Societati JESU addictiſſimo, qui præter aliam quandam piam in Collegio Pragenſi ad S. Clementem Fundationem perpetuam, præterque multa alia Societati munificâ pietate præſtitâ, etiam ædificavit ſuis ſumptibus Sacellum S. Franc: Xaverij in Templo Salvatoris, in quo Sacello ſepulturam nunc obtinent Illuſtriſſimi DD. Comites à Sternberg. Hæc ſolita ſe quotidie in certum quodpiam

Christi Domini vulnus commendare, multa à Dæmone passa fuit adversa. Quâdam nocte, cùm ei mortem minaretur, illa verò minas ejus flocci faceret, negarétque eum hujus rei habere facultatatem adversùs eam, quæ se DEO eâ die in vulnus manus dexteræ Christi Domini commendâsset, arrepto Dæmon cervicali eam suffocare conabatur. Cumque illa nihilominus spem suam totam in DEUM collocaret, victus Dæmon aufugit; ità tamen, ut priùs pestilenti aliquo halitu faciem ejus afflaverit, ex quo vultus ejus postea graviter intumuit. Eo autem ipso, quo eam Dæmon deseruit, momento, cùm illa levâsset oculos, magnâ vidit luce splendidam super se dexteram protegentis instar extensam. Aliàs cum in prædio suo deambularet, contigit, ut locum accederet, in quo effusum quidpiam humoris fuisse advertebatur, quam effusionem quotquot Gallinæ transibant aut anseres, mox in vestigio extingvebantur. Monita igitur illa ab ancillis, ut locum caveret, cùm nihilominus factô signo

iô Sanctæ Crucis transivisset, mox, non
uidem exanimis, corruit tamen, atque
ı lectulum est relata, membris nervisq;
mnibus contractis, atque hoc in morbo
:ibus annis ac mensibus sex ad obitum us-
ue mirâ patientiâ, decubuit, mamillâ
extrâ sanie, ac tabô ità corrosâ, ut inte-
ora pectoris apparerent, Cúmque ei
:r magica quædam valetudinem promit-
:rent, adduci non potuit, ut nefaria ejus-
odi medicamenta admitteret. Extra-
:bantur aurem ex illo vulnere varij ca-
illi, & pili, ac carbones, cortices, aliæq;
usmodi quisquiliæ, ut facilè appareret
orbum illum magicis incantationibus ei
isse procuratum. Sed quod in hac re
it admirabile, lignea, quam Domina il-
habebat, Crucifixi effigies, quasi dolo-
ous ejus condoleret, quoties ipsa acer-
ùs cruciaretur, agebat & ipsa in vulnere
teris pus, & saniem ostendebat, atque ex
:ratissimo illo vulnere, etiam similia
pillamenta, aliasque quisquilias emit-
bat. Sacrum missæ Sacrificium coram
moribunda celebravit P. Andreas Nei-
H 6 baur

baur Societatis JESU Pragæ ad S. Clementem Germanicus Concionator vir ab opinione Sanctitatis celebris, ubi illa postquam Sacratissimam Hostiam elevari aspexisset, mox exclamavit; *Jam D. DEUM meum vidi, nec amplius quidquam video.* Et sic cæca eâdem die obijt. A. 1590. sepulta in Sacello S. F. Xaverij in Templo Salvatoris Societ: JESU Pragæ. Crucifixum illum eidem Patri donavit, à quo ad prædictæ Dominæ privignam, Domini Plesky ex priore Conjuge Filiam pervenit, quæ Religionem ingressa, eum secum ad Monasterium Regium Viennæ Austriæ intulit, unde eum ad tempus vitæ suæ concessum habuit Excellentissima Comitissa Maria Eleonora, nata de Lobkowitz, uxor supremi Boëmiæ Cancellarij Hertwigi de Nostitz.

Memorabile est facinus Elisabethæ de Plawna natæ Korženskyanæ, quæ, dum hæreticus Electoris Saxoniæ miles Duce Hoffkirchio magnâ Boëmiæ parte ipsaq; Pragâ occupatâ, Thaumaturgam DEIparæ Imaginem Boleslaviensem in publico

Pra-

Pragæ foro ad patibulum collocatam, magno numero militari ordine armatus cinxisset, insultatoriè & illusoriè exploraturus, an demum (id, quod cum ea sæpius accidisse à Catholicis audierat) eis esset elapsura, & ex eorum potestate erepta, ad locum suum Boleslaviensem, ut aliàs solebat, miraculosè reditura: prædicta D. Elisabetha per medios illos hæreticorum militum ordines, Catholico inflammata Zelo, ad Sacram illam accurrit Imaginem, ibique flexis poplitibus eam est publicè venerata, magnáque voce exclamavit: *O Beatissima Virgo Mater DEI ulciscere te de tuis inimicis.* Et mox corpus animúmque aptavit ad mortem, quam on tantùm parata fuit in obsequium DEIparæ subire, sed & sese tunc magnô arsisse professa est desideriô, ut militum illorum aliquis ei ferrô caput amputaret.

Sequenti verò statim anno Ducis illius Hoffkirchij Frater eodem loco, quo DEIparæ Iconem sic despectui habuêre, ob alia quædam facinora plexus capi-

Supereſt etiam pijſſima memoria Illuſtriſſimi Domini Joannis Baronis Senioris Rzyczansky Kawka de Rziczan, Patris Beatricis Principiſſæ de Portia & Ludmillæ Comitiſſæ de Sternberg Matris Wenceslai, Norberti ac Ignatij Comitum de Sternberg; itemq; Annæ Mariæ, quæ in ſtatu Virginali ætatem totam ſenex abſolvit. Is DEO, ſacræque contemplationi penitus addictus, noctibus ſingulis ad orationem lectulo conſurgere, & in ea horis pluribus hærere ſolitus; ultimis vitæ ſuæ viginti annis carnem ſciens non deguſtavit, ab omnibus paſſim magnâ habitus in opinione Sanctitatis. Obijt Anno Domini 1643.

Magni etiam ex diverſis Religionibus viri Boëmiam his temporibus ornavêre, quos inter P. Laurentium à Brunduſio Cappucinum virum ſanctiſſimum Pragæ fuiſſe concionatum P. Raderus Soc. JESU in ſua Bavaria pia refert.

Ex Societate JESU P. Dominicus Valeſius Crumlovij ſepultus, cujus virtutes ſunt in victimis Charitatis typis vulgatæ à P. Joanne Nadaſy.

P. Ni-

P. Nicolaus Torrentinus, cujus (ut & uorum ibidem aliorum è Societate no-ra) corpus ab annis propè centum ja-et incorruptum Brunæ in Moravia.

P. Nicolaus Lancicius Lithvvanus à anctitatis opinione & libris editis notis-imus.

P. Martinus Stredonius Silesius, dono 'rophetiæ, atque ob defensam contra uecos precibus suis Brunam in Moravia elebris, ibidem dum Provinciam Boë-niæ secundò gubernaret Provincialis de-unctus Anno 1649.

CAPUT VI.

Catechetica.

ANno 1640. Civis quidam Sutti-cij erat, qui quotidie indulgebat haustui vini cremati, eóque con-svetudinis in bibendo progressus ierat, ut nequidem unâ die abstineret, idereturque sibi mortem oppetendam ma-

magis eligere posse, quam cousvetum haustum omittere. Accidit autem illi die quâdam visio, astitit enim quidam pucrulus candidissimus, qui illum hortari cæpit, nè unquam posthac prædictum haustum degustaret: quod ipse se facere posse negavit, eò quod abstinere ab eo diffideret. Ad quod cùm perpetuò tribus diebus & noctibus urgeretur, quasi prædictum puerulum semper conspiceret promittentem, quod facilè servaturus esset promissum, dummodo promitteret: & cùm nihilominus reluctaretur, in tantam debilitatem corporis & animi devenit, ut penè rationem amittere videretur. Quare tandem se resolvit & juramento suum votum firmare coactus fuit. Tunc apparuit Virgo cum infantulo, qui præ gaudio ex ulnis Virginis exilire videbatur. Voto & jurameuto emisso facilè abstinuit ab haustu, mirante tota Civitate, ex tanto potatore tam abstinentem à vino cremato subitò factum, qui in hodiernum diem profitetur se non accepturum totum mundum, ut unicum minimum

mum ejusmodi haustum biberet, in quo ante valdè intemperanter se gessit.

Anno aliquo post 1620. Kynssowicij in Dominio Kržiwo Klatensi quidam fictus Catholicus voluit balneare in piscina festo S. Viti Martyris; & cùm illum alij monerent, nè id faceret die Festo, contempsit festum illud, tanquam parvi momenti. Submersus ergo fuit: & multo labore tandem mortuus, totus niger, fuit inventus.

Alius eodem in Dominio volens aliquid die Dominico consuere, oculum sibi subulâ effodit.

Alius ibidem festo quodam Sanctissimæ Virginis volens laborare, ex cumulo fæni decidit ferè occisus.

Eâdem die alter ex curru onerato fæno, capite in terram cecidit, statim occisus.

Testes harum rerum sunt D. Joannes Łorn Capitaneus Dominij, & cum illo major Dominij illius pars.

Dominus Jacobus Sternbersky Parochus in Radomissly indixerat omnibus

paro-

parochianis, ut moribundi Sacramentis se munirent, aliàs carituri Sepulturâ Ecclesiasticâ. Promittebat etiam, si id facerent, experturos esse magnum quoddam bonum. Quare qui id fecerunt, sanati sunt, ob idque alij infirmi idem factitant, & paucissimi moriuntur, sed ferè omnes sanantur.

Post Boëmiam ab Anno 1625. & consequentibus annis Ecclesiæ restitui cæptam, non longè à Civitate Colinensi contigit, quod sequitur. Cùm omnes adhuc illic essent hæretici, Capitaneus Catholicus mandavit, & promulgari curavit, ut festum Assumptionis B. Virginis omnes diligentissimè celebrarent. A meridie autem diei illius festi cum nobili quodam Polono ad campos Eques prodijt visurus, num qui in agris laborarent. Et ecce tres fæminæ culmos cannabis extrahebant ex terra. Quare illi equites admotis equis calcaribus ad proximum Pagum properârunt, mandaturi Judici, ut eas ad cippum acciperet. Cælum erat serenum, lucidum sine ullo vento, & nu-

nubecula, & ecce perstrepere nihilominus cæpit: tum nobilis Polonus: *Tange tange tonitru*, clamare cæpit. Sed compescuit illum Capitaneus verbis gravibus & pijs: tum ille: *opto ego*, inquit, *hoc hæreticis festum violantibus*. Et cùm hæc loqvuntur, fulmen cum maximo strepitu cælo sereno tangit prædictas Mulieres. Adussit illas nonnihil, quæ in pænam sui peccati manipulos cannabis intra genua habebant, jacentes exanimes, signum vindictæ DEI. Et ita prædicti Nobiles in pago mandârunt, non ut eas vivas vinculis traderent, sed mortuas sepulturæ. Sic violatores festorum puniuntur. Testes hujus rei sunt Dominus Križl Capitaneus, & alij.

Colinij erat vir Senatorius, nomine Joannes Pržibramsky, qui de se ipso sequentia adhuc acatholico, nobis multis præsentibus narravit. Invitatus fuit à Prædicante hæretico ejusdem Civitatis Psevdoparocho feriâ 6. cum aliquot alijs honestis viris ad prandium. Et data est Illis primùm recens pingvis assatura, cu-

jus primum bolum cum gustare prædictus Joannes vellet, & jam ori admoveret, ecce fœtor intolerabilis nares ejus invasit, ità ut indignabundus bolum abjiceret, & causam socijs cum nausea exponeret. Sed tanquam insanus ab ijs irrisus fuit, quia sciebant carnem recentem: imò optimè alijs omnibus sapiebat, Sed ille nullam aliam causam hujus fœtoris invenire poterat, nisi quod DEUS illum moneret, nè comederet carnem, eò quòd esset feria sexta, memoria passionis Domini. Quare promisit DEO se nunquam feriâ sextâ carnes comesturum. Alio tempore idem illi accidit die Sabbati apud honestum civem, ubi cum jusculum carneum ori apponeret, similem fætorem expertus, cùm alij nihil simile sentirent; eodem modo promisit DEO, se Sabbato abstinentiam à carnibus postea servaturum.

Horaždiowicy vir Senatorius Joannes Laubsky die festo Patroni sui S. Joannis Baptistæ aliquid laborans in domo sua trabem quandam amoliri conabatur: sed

ſed ipſa mirabiliter elevata caput ipſius circa tempora ad alteram trabem ita appreſſit, ut indè graviter decubuerit, & unum oculum amiſerit. Teſtes major pars Civitatis.

Anno Domini 1634. die 15. Decembris in Nalʒow Domini Ferdinandi Sſviowsky pago, circa horam noctis tertiam una ruſticana domus incendio fuit abſumpta. Conjuncta autem illi fuit valdè altera domus & juxta ignem ferventer ardentem multum fuit ſtraminis, ſed cùm Agnus DEI cereus in id ſtramen projectus fuiſſet, ſtatim ignis ceſſavit, quaſi ſuam naturalem vim amiſiſſet. Quod factum mirati, & adhuc mirantur omnes, qui aderant, ut & ipſe Illuſtriſſimas D. Ferdinandus, P. Franciſcus Ordinis S. Franciſci Conventualis, familia Domini, & plerique ex pago Ruſtici.

Horaʒdiowicij quidam furioſus venit in Domum Capitanei D. Danielis Malowsky, & cæpit more ſuo inſanire. Capitaneus affixit occultè illi Agnum DEI, ille ſtatim pacificatus fuit.

An-

Anno Domini 1634. in Pago Dožicz in Districtu Prachensi ortum fuit incendium in domo rusticana propè Castellum, illic existente, Domino Bohuslao Chanowsky. Contigit id circa festum Conversionis S. Pauli. Non potuit statim Agnus DEI inveniri; ubi tamen inventus in ignem conjectus fuit, statim cæpit ignis minui, & paulò post cessavit.

Idem accidit eidem Domino in Pago Budieticz Anno 1645. circa festum S. Martini.

Anno 1638. 11. Aprilis, Dominica, *Quasi modo geniti*, seu in Albis, quidam operarius, cognomine Autlicky Clattoviæ, cùm haberet propositum prædictâ die confitendi, & communicandi, perrexit ad templum: & ecce bonus socius, nomine Wenceslaus Kolesa, molitor occurrit, rogatque, ut omissâ templi visitatione, confessione, & communione, secum pergat ad domum quandam in suburbio dicto Hospitalense: ubi vinum & vinum crematum potitando, suppeditante pecuniam dicto Wenceslao Kolesa, be-

›ene immaduerunt. Interea omnibus n Ecclesia peractis, Helluones illi mensæ assident, & primo bolo carnis bubulæ Autlicky strangulatur, & à mensa cadit n terram mortuus. Fuit magnus accurus populi. Multi dixerunt pœnam esse DEI, quòd ille divinis omissis, ventri potiùs servierit. R. Dominus Decanus um in loco sacro sepelire noluit. Testes hujus rei sunt, ipse D. Decanus, & najor pars Civitatis.

A.D.1634. 14. Decemb. obijt Joannes chilles Horazdiowicensis Patriâ, civis lattoviensis, qui aliquando in Monastero Horazdiowicensi, inter Picarditas oleslavienses, quasi quidam Diaconus ierat. Is cùm in illis tenebris adhuc ersaretur, (ut de se dicere solebat) mo: illorum hæreticorum sive ex consvedine, sive ex contemptu Ecclesiæ, proiscuè etiam quâvis feriâ sextâ memoæ Passionis Dominicæ dicatâ carnes coedere solebat. Accidit autem quom tempore, dum prædictâ die carnem inderet ad manducandum, ut adverteret

laret os quoddam interius in ea carne latere, quod inde exſcindens reperit oſſeam miraculoſam eſſe crucem. Agnovit monitionem Crucifixi DEI, & ab illo die feriâ ſextâ carnem nunquam comedit. Crucem autem illam multo tempore inter ſupellectilem ſuam argenteam habuit, quæ tandem unà cum argento accepta illi fuit à militibus.

R. Dominus Andreas Winter Parochus in Civitate Pergreichſtein, vir pius, narravit, cùm in illa Civitate per varia maleficia quædam Matresfamilias, neque lac à ſuis vaccis habere, neque vitulos educare poſſent, conſilio ſui Parochi ſale ſacro, & aquâ luſtrali uti cæpiſſe. & ſentire etiamnum optimum & præſentiſſimum remedium. Quare illæ, & aliæ, ad eadem Sacra in omnibus ſuis adverſitatibus frequenter recurrunt.

Idem Parochus adminiſtrabat alteram Parochiam in oppido Hertmanicz, ubi oppidani diebus feſtis, neglectis divinis & templo, potationibus & ludo operam dare ſolebant. Quodam die Dominico cum

cùm nullus virorum illius oppidi in tem-
plo comparuisset, sed haustibus & ludis
vaçarent, Parochus cum admiratione in
illos invectus, severè denunciavit illos
brevi scelerum suorum pœnas laturos.
Et contigit non multò post, ut maxima
pars oppidi flammis ultricibus conflagra-
ret, & ita planè omnia usque ad terram
exusta sunt. Eóque major divina ultio
fuit, quod propter occupationes in agris,
non nisi ferè pueri domi erant, & quam-
vis parentes statim ad exortum incendi-
um velociter Domum properâssent, ta-
men quasi intra quadrantem unius horæ,
mediam partem oppidi vorax flamma
absumpsit. Ità DEUS Sacrorum suo-
rum contemptum, & contemptores vin-
dicare solet.

In Civitate Ziatecensi erat vidua an-
nosa, valdè dives, nomine Anna Grilo-
va, quæ cùm in varijs cistis asservaret
pecuniam, & jam præ senio cæca esset,
domi autem suæ duos domesticos habe-
ret; factum est, ut vel ipsi domestici,
vel etiam alieni ipsi occultè subductis

clavibus ex cistis subtraherent pecuniam; advertit illa tandem defectum & vehementer indoluit. Observavit hoc antiqvus hostis, & tribus diebus illam ad desperationem sub prætextu magnanimitatis incitabat. Proposuit, quam olim gloriosa, dives, & felix fuisset vivente Marito, & nunc famosa esse posset, si cultrum ventri suo infigeret; sic enim fore ut nomen ipsius ita morientis ubique divulgaretur. Fecit illa tandem, sed quia culter brevis, & venter pinguis fuit, abdomen non penetravit, neque ilia læsit. Quod conspiciens parvus puer domesticus, accurrit, & dentibus cultrum extraxit. Mulier fidem Catholicam suscepit & pænitentiam egit. Vixit deinde satis diu sanata. Testes hujus rei tota Civitas, & ego ipse qui tunc Ziatecij adfui in reformatione religionis.

Contigit Pragæ ad tabulas Regni, dum ijs præsideret Vice-Judex Dominns Joannes Heuricus Chanowsky, qui hæc subsequentia retulit. Vir erat equestris Ordinis, ætate grandævus, qui definitione Judi-

dicum, aut caussâ cadere, aut suam Sententiam justam esse juramento confirmare compellebatur: quamvis & ille, & Judicij Assessores privatâ notitiâ non ignorarent, eum falsam causam tueri. Nihilominus homo perjurus suam pertinaciam urejurando confirmare voluit. Dum gitur hoc ageret, manum dextram elevavit, sed brevissimo tempore erectam tenere non potuit, quin sinistram in auxilium dextræ adhiberet; sed neque eâ ratione eam erectam retinere potuit, qvin tremeret & vacillaret. Insuper tiam, ut falsarius, vix medio anno in vita superfuit, præmaturâ morte sublatus.

In Pago Hradisstie, subditus D. Aexij Chanowsky, festo Divi Martini creas reficiebat. Quod cùm conspiceet vir quidam pius, eum admonuit, videet, quid ageret; non licere festo celebri . Martini servilia opera exercere; cui superbè respondit. S. Martinus mihi creas non reparabit; sed ecce paulò ost sibi ipsi, nescio quo casu, oculum bulâ elisit.

I 2 Illu-

Illustrissimus D. Franciscus Baro à Sternberg rem aliàs notam de se ipso narravit. Dum esset infantulus, incuriâ obstetricis umbilicum ità malè habuit affectum, ut computruerit, adeò ut medici de vita ipsius desperarent. Unde humanis medijs deficientibus, Domina Mater Maria, Comitissa ab Hohenzollern ad divina confugit. Est Pragæ, ubi tunc morabantur, in templo Salvatoris PP. Societatis JESU imago S. Ignatij, quondam à Philippo Spinello S. R. E. Cardinali (in cujus insignibus 6. Stellæ radiant) Anno 1603. curata, ad quam cerei votivi applicantur, & lumina multa micant & per B. Ignatij intercessionem multi recuperant ex varijs morbis sanitatem. Eò igitur prædicta Domina confugit, lampadem tam diu ibi arsuram posuit, donec filiolus convalesceret; & sanitatem optatam filio impetravit. Quotiescunque ergo Medici puerulum tractabant, toties puerulus dormiebat, ut nullum dolorem ab attrectatione sentiret. Mirabantur Medici & disertè fatebantur impossibile

fu-

uisse humanâ arte, & manu infantem uvari id solius DEI opus esse, atq; adeò nagnum miraculum, quòd puer sanatus uerit.

Anno 1639. in Pago Lažianeck Doninij Domini Joannis Genischek, quiam rusticus sat senex, Dæmonem per liquam imprecationem nominavit, ut ioris est in ea gente. Contigit autem espere, cùm jam lumen extinxissent, & ibitum concederent, auditus in area repitus fuit. Timebant in hypocausto itantes milites adventare. Et subitò tefactæ fores hypocausti & lumen recensum ostendit tres intrantes in illud biculum specietenus insignes milites, iorum unus resedit, & liripipio musicam hibuit, alijs duobus saltantibus. Post tum unus innixus humero junioris urati Patrisfamilias, cum uxore illius n dormiente aliquid cæpit loqui. Moit illum prædictus Paterfamilias, ut iret vias suas, cùm nihil haberet ad andum in domo illius. Et tunc dixit ius illorum Seniori Patrifamilias. Re-

cordare, quid proximè fueris locutus; non manebis diu hic. Et statim abiverunt, lumen etiam per se extinctum fuit, humerus autem rustici, cui dæmon innixus fuerat, valdè niger apparuit, ut & uxoris alterum uber eâdem nigredine tinctum.

Appendix.

ANno Domini 1638. in mense Junio in Civitate Zitavviensi in Lusatia hoc contigit. Erant ibi milites Saxonici, quorum quidam observavit certum hominem centum florenos accepisse, & cum illis peregrè proficisci. Quare prævenit illum, & in quadam silva spoliavit. Vir ille rediјt in Civitatem & accusavit militem de furto. Miles coram suo Capitaneo negabat jure jurando, & dæmoni se devovebat. Dum ergo sic contendunt, ingreditur conclave Capitanei quidam, ut apparebat, politus miles rubeô indutus pallio. Offensus autem Capitaneus, quod sine jussu illius intrâsset, illum objurgabat. Respon-

ondit se nunquam intraturum fuisse, nisi vocatus fuisset; & subitò pallium ad mensam posuit, & elevans militem concussit, & ecce pecunia, quam adhuc secum habebat, in terram excidit, & dæmon relictô palliô animam cum corpore accepit. Corpus tamen ipsius postea repertum fuit in silva eo loco, ubi illum miserum pecuniâ spoliârat. Exemplum contra mendaces & perjuros. Domini Locumtenentes S. C. M. Pragæ ex Lusatia scriptum acceperunt.

Auctarium.

ANno 1503. Cum feriâ quintâ majori, seu in Cæna Domini, quidam Equestris Ordinis homines non procul Boëmo-Broda ad Pagum Cluczio-vra 13. Aprilis venarentur manè, aêr subitò in nubem coaluit, fulmenque erupit, quod famulorum unum cum equo occidit; in cujus rei memoriam eo in loco lapis est erectus.

Anno 1512. Pragæ ad S. Benedictum

in Hradeğan miraculum contigit, quod in templo illo eſt depictum, ac deſcriptum ſequentibus verbis.

Eo tempore, quo Sanctarum reliquiarum Pragæ memoria recolitur, ipſo die S. Georgij, Proceres Regni volentes Prædones viarum (quorum plerique fuêre Nobiles) exterminare, mandârunt ex illis duos Equeſtris Ordinis in loco Pohorželez dicto, palis infigi. Uni eorum, cui Chlevvecz nomen, palus juxta humeros, capite ſalvo permanente penetravit. Is verò devotè ſeſe usque ad veſperam DEO commendabat. Subſequente autem nocte palus, quo trajectus fuit, in parte inferiori juxta corpus, fractus, quo cum reptando pervenit in Račžin atque in fimeto requievit. Manè facto ſurgens, ædem penes templum Sancti Benedicti (quod modò à Patribus Clericis Regularibus S. Pauli Apoſtoli, vulgo Barnabitis unà cum dicta æde poſſidetur) ſitam, ingreſſus eſt, vocavitque Sacerdotem ex templo Metropolitano Pragenſi, cui peccata ſua devotè confeſſus retulit,

ſe

ſe absque confeſſione, atque corporis, ac Sanguinis Chriſti ſub una ſpecie, juxta ritum Sanctæ Eccleſiæ, communione mori non potuiſſe ideò, quod fide Chriſtianā hunc morem habuerit, orare quotidie in honorem DEI omnipotentis, unum Pater, & in honorem B. V. Mariæ, unum Ave Maria, & in honorem S. Barbaræ Virginis & Martyris unam brevem Orationem; & quòd ab illo tempore eam ſpem & fidem habuerit, ſe propter hanc in S. Barbaram devotionem, ac ipſius interceſſionem, absque Sacramentis non moriturum. Quæſivit ab eo Sacerdos, quænam eſſet hæc oratio, eam ſibi indicaret. Reſpondit hanc eſſe.

Domine DEUS omnipotens, rogo te ut interceſſio Sanctæ Virginis & Martyris tuæ Barbaræ, ſemper mihi ſit auxilio, ne ſubitaneè moriar, ſed ante diem mortis meæ Sacramentis ſalutaribus muniar, & ab omnibus inimicis meis viſibilibus & inviſibilibus protegar, atque à malignis Spiritibus defendar & ad gratiam vitæ æternæ perducar, per Chriſtum Dominum noſtrum Amen.

I 5 Hæc

Hæc Sacerdos audiens venerabile Sacramentum illi porrexit, quo accepto eodem die, non multò post è vita migravit, & penes templum S. Benedicti multis lacrymantibus sepultus est.

Olomucij in Moravia quædam, quòd infantem suum occidisset, aquis adiudicata, suffocari in eis non potuit, eò, quòd Sanctam Barbaram Martyrem quotidie invocâsset, donec ad templum S. Blasij adducta, peccatis per Sacramentum pænitentiæ positis Sacratissimâ Synaxi fuisset refecta. Hinc in templo illo hodiéque altare S. Barbaræ, & magna ad eam Olomucensium devotio.

Juxta Albim quinque milliaribus infra Pragam silva est cujus ligna omnia sunt curva, id quod divinitus accidit, hac occasione. Cùm fundos illos Laici sub tempore Hussiticæ hæresis occupâssent, qui priùs ad Archiepiscopum Pragensem pertinebant, velletque non nemo territorij illius possessor ad arcis ædificium ligna silvæ illius adhibere, omnes silvæ ejus arbores divinitus sunt incurvatæ, ut nulla earum

arum ædificio esset utilis: atque in rei ujus memoriam DEUS voluit, ut hodié-uc silvæ hujus arbor nulla recta inve-iatur.

Sed & silva alia Vetero - Boleslaviæ roxima nullam dicitur habere rectam rborem, idque esse memoratur etiam ælestc monumentum, grandis illius pro-igij, quo arbores silvæ illius universæ S. Wenceslao Boëmiæ Duci illac eunti se : inclinâsse, eique honorem eo flexu ha-uisse narrantur.

CAPUT VII.

Præsagia Mortis.

IN familia Rosensi & Novodomensi, quorum illi albam, isti flavam Rosam pro insignibus gestabant, quædam)omina, nomine Perichta fuit. Hanc erunt pro'.. le ex familia Dominorum chwamberg junctam matrimonio cuidã Losensi, uti cognitum fuit ex quibusdam itteris datis Monasterio Virginum Crum-

loviensi. Hæc quod Thesaurum magnum auri & argenti abscondisset, grave multis annis purgatorium sustinuit. Nam post obitum inter familiam Crumloviensem & Novodomensem totâ arce vagabatur nemini nociva, nisi quis illi injurius fuisset. Dominum Petrum Wok Rosensem ultimum ex familia, adhuc puerulum nutricibus subducebat, ulnisque suis circumgestabat: quin & loco Thesauri in Arce Trebonensi abditi designato nutrices rogabat, ut ubi adolevisset, Thesaurum levaret, ut illa quiete poti-retur; id quod tamen ipse non fecit. Ante mortem itaque cujusvis viri aut fæminæ prædictarum familiarum in alba veste tristis apparere solebat: quod signum fuit aliquem certò ex ijs moriturum.

In familia Dominorum Strogeticky super templum, aut aliquod castellum Jurisdictionis eorum albus passer visebatur, quod ipsi plurimis annis suæ familiæ prognosticon mortis habebant.

Familia Dominorum Genissek de Augezd

gezd habebat hydriam ſtanneam, quæ fuit quaſi prodromus mortis ejus familiæ. Nam ultro aperiebatur, & claudebatur, & ipſo ſtrepitu homines attentos reddebat, & mortis admonebat.

Simile quid eſt in familia Dlavhoweskyorum, qui ſunt Dlauhowsky, Cžaſtolarij, & Chanowsky omnes ejusdem familiæ, nempe ciſta quædam magna.

Ex qua familia cum fuerit P. Chanowsky, de hac ciſta retulimus in ejus vita cap. 15.

In familia Přichovvskiorum varia præſagia mortis ſunt. Nam ſi quis moriturus eſt venator, canes, tubæ, & voces venantium audiuntur: ſi quis equos amavit: hinnitus perſtrepit equorum: ſiquis muſicâ oblectabatur, cant⁹ perſonat. Hæc omnia aguntur in caſtro Skočžicz, ità ut diſtinctius in hac, quàm in alijs familijs notetur is, qui à DEO ex hac vita brevi evocandus eſt: quod in magnis DEI beneficijs ponendum eſt.

In familia Nebylovvskiorum in templo Parochiali ad caſtrum eorum Poli-

na, uno milliari Clattoviâ ad Missæ Sacrificium lumen extingvitur.

Familia Klenovvskiorum dicitur obſervare ante mortem ſuorum, fæminam habitu lugubri proſpicientem per feneſtram.

Aliæ familiæ conſpiciunt lumina in ſuis templis: aliæ tumultus, & ſtrepitus audiunt in ſuis ædibus.

In Arce Schvvamberg, cùm aliquis ex familia Schvvambergica eſt moriturus, apparet alba Domina inter familiam, nullíque niſi injurio, nocet.

In Chudenicz Arce Dominorum Czernin, ante mortem cujusvis illorum auditur ſtrepitus, quaſi aliquid arenæ vel ruderum funderetur.

In Arce Kamen, quæ antiquitus ſemper fuit Dominorum Malovvecz, prænuncia mortis ſingulorum erant tria lumina miraculosè accenſa, & circumeuntia in terra in hortulo quodam dictæ arcis.

Familia Dominorum Kolowrat habet uno milliari à Luna Civitate Monaſterium Rožovv, cujus Fundator fuit ſub Ca-

rolo

rolo 4. D, Albertus à Kolowrat, qui illic ſepultus jacet. In eo tumulo mirabiles ſubinde motus audiuntur, & lapis ſepulchralis ſudat; quæ ſigna ſunt mortis alicujus ex prædicta familia. Quare Prior Religioſus S. Auguſtini, qui illi loco præeſt, hæc viſa & audita ſolebat toti familiæ denunciare, & Domini eò convenientes confitebantur, & ſe ad mortem parabant, ac tum ſibi vale dicto recedebant qvisque mortem exſpectans.

Quibus omnibus DEUS per Angelos Cuſtodes familiarum monet mortales ad agendam pænitentiam: quod non ſolùm in Boëmia, quin etiam in alijs Provincijs reperitur. Sic in familia Comitum Hohenzollern tabula ſtrepens, mortem illorum deſignat.

NOTÆ, & AUCTARIUM.

ANima illa, de qua initio capitis hujus dictum eſt, à veſte candida, in qua apparere ſolet: *Alba Domina* paſſim dicta nondum apparere ceſſat, in arcibus illis, in quibus olim Roſenſes & Novodomen-

ſes

ſes Magnates habitabant. Et in arce quidem Bechinenſi majorum noſtrorum ætate apparebat tam frequens diu noctúq;, ut quodammodo ibi habitare videretur, ita horis integris in Gynæcæo inter ancillas verſabatur, & in Sella aliqua ſedebat; veſpere per Arcem obambulans candelam præferebat, ita, ut incauti ſubinde eam accederent, lumen ab ea accepturi. Audita eſt nonnunquam dum Gynæcæum ingreſſa, quaſi longiſſimo ex itinere fatigata, ſe componeret in ſellam cum ſuſpirio & gemitu dicere: O quantum ego hodie Spatium percurri!

Eſt & hodie admirabile, quòd in Arce Novodomenſi, niſi ſingulis annis feriâ quinta in Cæna Domini lautum detur pauperibus prandium, quorum milleni, confluunt, mox alba illa Domina, Arcem totam tumultibus impleat & homines infeſtet. Habetur de illa, ut dicunt, revelatio, eam in Purgrtorio fore usque ad Diem Judicij aut ſaltem donec Arx Novodomenſis diruatur. Ante mortem Domini Joachimi ſtirpis Novodomæorum Ro-

Roſenſium ultimi, in Collegio Societatis JESU ibidem Patri Rectori Nicolao Piſtorio apparuit, hortataque eſt, ut omnia pro extremis neceſſaria approperaret.

In familia Comitũ de Martinitz Arx eſt Smecĝna dicta (unde vulgo ejus Domini Smecĵansky vocati) quæ ab aliquot ſæculis hucusque manet in illa familia. Illic eſt vetuſtiſſimum Sacellum S. Annæ Aviæ Chriſti, in quo ſingularia quædam præſagia videntur ante obitum perſonarum adultarum: nam vel lumina à nullo accenſa apparent, vel inſignia ex alto ex ipſo muro decidunt & ſimilia. Recentiſſimum accidit ſignum mortis paulò poſt ſubſecutæ Dominæ Barbaræ natæ Comitiſſæ de Martinitz Uxoris Sereniſſimi Chriſtiani Wilhelmi Marchionis & Principis Brandeburgici olim Coriphæi, nunc Refutatoris acerrimi hæreticorum, magni Patrui moderni Sereniſſimi Electoris Brandeburgici. Nam ex Inſignibus fæmineis, quæ in fornice è regione Inſignium maſculinorum ſunt ex ſolido lapide ſuſpenſa, deciderunt quæ-

dam

dam nullo movente in pavimentum & rupta ſunt, omnibus omen ſiniſtrum in perſonam Muliebrem ex hac familia præſagientibus. Obitum quoque Excellentiſſimi Supremi in Regno Boëmiæ Burgravij Domini Comitis Jaroslai, hujus Dominæ Barbaræ Patris ſigna varia tam illic in Sacello, quam alibi præceſſêre.

Przichovvskiana familia habet & hoc Eſt Pržeſticÿ in templo duobus Clattoviâ milliaribus, in quodam ex dextro latere altari ſtatua S. Joannis Evangeliſtæ, quæ quotiescunque ex dicta familia eſt quis moriturus, in terra absque ulla læſione invenitur, cùm tamen in ſummitate ferè Altaris ſit collocata, ubi viſuntur tria capita anſerina, quæ ſunt inſignia ejus Familiæ.

Familia Dominorum de Sternberg mortis ſuorum præſagia habet in templo Parochiali Nepomuci, in quo noctu lumina viſuntur à parte dextra, ſi moriturus eſt maſculus; a parte verò ſiniſtra ſi fœmina.

Familia Baronum nunc & Principum de Lobkowitz mortis ſuorum habet prænun-

uncium sonum campanulæ: atque ita D. Idalricus de Lobkowicz ante paucos annos defunctus, cùm esset Brunæ in Moravia noctu audivit argenteam suam campanulam intra cistam inclusam bis personare, Conjuge ejus, & si vigile, nihil audiente. Ex quo mox ille sibi filiolóque mortem instare collegit, quæ etiam utriusque post aliquot menses est subsecuta.

CAPUT. VIII.

Fontes.

QUadrante milliaris à Civitate Sutticensi ad occasum, est mons & silva altissimo situ, nomine Swatobor, quasi dicas, Sanctum pascuum, vel sanctum pinetum. Illic visitur copiosus fons salubris aquæ, quam multi frequenter visitant, & oculos suos & corpora lavant. Nonnunquam etiam Sacerdotes piam Processionem eò instituunt, & concionem habent ad populum. Origo hujus fontis dicitur hæc fuisse.

Virgo

Virgo quædam pia morti proxima Amicos rogabat, ut corpus ipsius demortuæ, currui imponerent, & duos boves jungerent. Qui cum ad prædictum venissent locum nullo modò ulterius progredi voluerunt. Illic igitur sepulta, ubi usque hodie signum Sepulchri visitur. Et statim juxta Sepulchrum fons aquæ copiosius erupit. Non est dubium, quin olim locus iste magnæ venerationi majoribus nostris fuerit, & illic varij morbi curati sint. Fons nominatur Wodolanka: suspicor, à nomine illius Virginis, quia olim in Boëmia multi viri vocabantur proprio nomine Wodolan & fortè nonnulla fæmina Wodolana. Et ita probabile videtur hanc ita vocitatam & ab illa fontem dictum derivatè more Boëmico, Wodolanka. Quamvis & fons à Pago vel Pagus proximus à fonte dicitur Wodolany.

Ex Wodolankà sæpius rustici tempore siccitatis hauriunt aquam, & in suos puteos & fontes infundunt, certam concipientes spem, se ex nubibus Cæli pluviam

am habituros; & obtinent ſperatam. Hic, num cauſæ naturales operentur, an miracula, an ſuperſtitio, doctiores diſputent & judicent. Eſt ad partem alteram ejusdem Civitatis Sutticenſis fons, cujus aqua medetur varijs morbis: valdè laudatur.

Reperitur & alius fonticulus ad Sacellum Sanctæ Kunhutæ circa oppidum Straʒiow in monte propè fines Boêmiæ & Bavariæ, quò oppidani in maxima penuria aquarum & ſiccitate, cùm Proceſſione confugiunt. Et poſt cantum pium & ſacras preces, turbant aquam fonticuli. Quo facto vix unquam regrediuntur domum ſinè pluvia. Hæc retulit R. Dominus Simon Simonis Parochus prædicti oppidi, qui etiam ipſe fuſis precibus & motâ aquâ veluti Angelus ad probaticam piscinam unà cum populo pluviam impetravit.

Stoboraʒienſis pagus una cum Parochiali templo S. Ægydij Domini Henrici Kocz altiſſimo loco ſitus eſt uno milliari à Civitate Clattovienſi. Hîc etiam in

tam

que ubi ad Nigow pervenissent, visum est illis paululùm subsistere; & ecce fons ante conspectum illorum ebullijt, quo illa Virgo oculos lavit, & lumen Solis subitò conspexit, & DEO maximas gratias egit; ac pro memoria hujus facti elegantem, & magnum Crucifixum ad eum locum fieri curavit, qui intuentibus magnam sui adfert venerationem.

Susceperat Uir quidam Sub-Diaconatum, volens etiam brevi Sacerdos fieri: interea excæcatus fuit. Hic veniens ad prædictam aquam piè DEUM veneratus, oravit, oculos aquâ abluit, & continuò lumen oculorum recepit.

Pagus Březan sub Dominio Horaždiovicensi est, & ab ipsa Civitate distat circiter medio milliari. Circa hunc Pagum visitur fons in campo, & colliculo, circumdatus novâ ædiculâ ex muro, ubi plura sinè dubio miracula contigerunt, quæ notata non sunt, præter unum, quod ipse bonæ memoriæ Dominus Adamus Pernglo, cui accidit, narrare consueverat, cujus rei narratæ testes plurimi

mi Nobiles etiamnum supersunt. Dominus igitur Adamus Pernglo Eques Boëmus cum Cive quodam Planicensi ex Psalmo 113. cujus initium: *In exitu Israël de Ægypto*, cantârunt: *Simulacra gentium, argentum & aurum; aures habent & non audiunt, oculos habent, & merdam videbunt.* Ita DEO displicuit hæc sacri textûs inversio, & abusus, ut illico uterque excæcaretur: quod illis maximo dolori fuit. Quare indè profecti, cùm venissent ad prædictam salutarem aquam, è curru descendentes flexis genibus culpam suam defleverunt, & suppliciter DEUM pro sanitate deprecati sunt. Deinde aquâ oculos abluerunt. Et ecce subitò alter alteri cum gaudio narravit, quæ loca circumposita redonato â DEO lumine cerneret, quæ itidem alter se conspicere affirmabat: atque ita genibus flexis, gratijs ferventer actis, sani in oculis domum redierunt.

Joannes Planicensis Opificio Braxator, cùm in gravi morbo nullum appetitum ad comedendum quatuor diebus haberet,

nec

nec quidquam cibi gustâsset, voto se obstrinxit, si convalesceret, se ad illum fontem perrecturum, & iuxta illum curaturum ædiculam in modum Sacelli: & statim convalescere cæpit. Ubi ad aquam accessit, hausit paululùm ex illa & subitò appetitus ad comedendum redijt, & ipse perfectè sanatus fuit.

Pragæ circa templum Sancti Wenceslai in nova Civitate est fons copiosæ & recentis aquæ, quem plurimi Pragenses quotidie frequentant, partim aquam illic bibunt, partim in domos suas referunt, & plurimum illâ haustâ recreantur. Videntur etiam quidam relevari in suis defectibus & morbis corporalibus.

Inter Civitatem Strakonicensem & castrum Rʒepice fons est aquæ salubris, ubi complures suis oculis medicinam repererunt. Ex quibus Domina Anna Hexowa civis Strakonicensis filium Nicolaum cæcum effectum, quem plurimi existimabant semper cæcum, & lumine cassum mansurum, adduxit ad prædictam aquam, & oculos filij abluit, & subitò

apparuit albugo, tanquam pellicula, quæ eſt circa albumen ovi, quam illa detraxit, & ſtatim viſus filio eſt reſtitutus, qui etiam nunc vivit junior Notarius Civitatis Strakonicenſis. Et quamvis in uno oculorum quoddam vitium ſeu defectum habeat, hoc tamen illi, dum è puſtulis laboraret, contigit. Hoc noſtro tempore Dominus Joannes Raus ædiculam quandam curavit illic exſtrui, quâ fontem ipſum maxima ex parte incluſit.

Ad Pagum Prioratûs & Dominij Strakonicenſis nomine Krty, viſitur item fons ad quem columna Crucifixi. Cujus origo hæc eſt. Fuit aliquando in eo Pago Materfamilias, nomine Anna, in domo Petražiowicz, contra quam Maritus adeò irâ & odio exarſit, ut illam ſummè affligeret, & verberibus crebrò exciperet, & capillis huc, illucque traheret; unde illa ob magnam afflictionem, & continuam vim lacrymarum, ratione, & viſu privata fuit, & amens in Silvam Pago proximam profugit. Ubi monitu & ductu Angeli ungvibus manuum terram egerere

rere cæpit, donec foveolam quandam efficeret, in qua cùm humorem sentiret adesse, oculos abluit, & rationis ac visûs pariter compos facta fuit. Abijt ergo in Pagum Brzezan & læta vicinis DEI virtutem & omnem suam actionem circa prædictam aquam exposuit. Et ecce subitò confluxit illuc multitudo magna ruralis plebis, invenerúntque fonticulum aquæ, quam unus pileus caperet, & DEUM laudantes adoraverunt. Et quia mulier inventrix aquæ Anna vocabatur, promulgârunt celebrem eò peregrinationem in festo S. Annæ unam, & festo S. Mariæ Magdalenæ alteram, & fontem profundiorem effecerunt, muro circumdederunt, & juxtà ædiculam extruxerunt eâ spe, ut successu temporis inibi templum ædificarent. Erat eo tempore quidam dives rusticus in prædicto Pago, qui ad dictas Processiones, & Peregrinationes Sacerdotes evocabat, & laute tractabat, qui aquam quotannis benedicebant, Sacra ibi celebrabant, & Conciones habebant, ubi multi cæci, & lippien-

tes oculis, multi item ſcabioſi ſanitate donati ſunt. Hinc adeò celebris ille fonticulus factus eſt, ut peregrinationes frequentes eò fierent, non modò incolarum Diſtrictûs Prachenſis, ſed etiam ab alijs longè remotis Diſtrictibus, qui cùm morbidi fuiſſent, optatâ Sanitate potiti ſunt. Silvula autem illa tota exciſa, & agri valde vicini aquæ ſpectantur, quibus nè aqua noceat, ipſa non longe à fonte in terram ſe abdit, & ſub agris ad viam erumpit, & ulterius ſine damno pergit: nihilominus tamen agros, ſub quibus fluit, valdè fæcundat. Quam Proceſſionum celebritatem interruperunt proximè exorta bella, ubi plura ſine dubio miracula facta oblivioni data ſunt. Hoc tamen narratur unum, quod quidam (quo animo, vel quibus in peccatis incertum eſt) totus nudus fontem ingreſſus, corpus ſuum lavit & ſtatim aqua evanuit. Quare incolæ denuo altiùs foderunt, & rurſum aquam provocarunt & reduxerunt.

Circa Montem viridem ad medium milliare verſus Septentionem eſt in Silva

Sa-

Sacellum S. Adalberti ubi ipse sæpe locum transiens, quiescebat, ubi visitur, in ipso Sacello lapis in quo jacebat, & alter in quo sedebat. Non longè indè in altera Silva est fons, quem dicitur idem S. Adalbertus Martyr & Pontifex benedixisse, unde dicitur & creditur aqua illa sanitates nonnullas operata: quare sæpius, maximè ferijs majoribus Paschatis, & festo ejusdem Sancti, quod est 23. Aprilis, quibus diebus locus ille majori frequentiâ hominum, colitur, populus aquam visitat, & oculos abluit.

Fontem in suburbio Civitatis Clattoviensis dicitur olim invenisse quædam Virgo nomine Klattovvka, sive Klattka filia Bytiz illius, qui in Pago suo Bytiz in Districtu Podbrdensi mandato Principis fuit ob excessus quosdam suspensus, cujus filius & frater prædictæ Virginis Wostrata, pagum Wostřetiez, & ejus frater Lubec pagum Luby ædificârunt, ut habet Historia Civitatis Klattoviensis. Hæc, inquam, Virgo aquæ bonitate delectata, tugurium illic exstruxit, &

 ha-

habitationem ſtatuit. Ubi ſucceſſu temporis Civitas fundata ab ea Virgine dicta eſt Klattovia. Aquam indè multi ægri accipiunt, & ejus refrigerio recreantur. Sed utrum morbos aliquos pellàt mihi non conſtat.

De fonte Straſſinenſi ab ipſa Sanctiſſima Cœli Regina digito facta dictum eſt in vita P. Alberti Chanowsky cap. 3.

CAPUT IX.

Loca Sacra.

PRagæ multa ſunt loca Sacra, & imprimis antiquæ Urbis forum; illic enim multum Sangvinis Chriſtiani per totum illud forum effuſum fuit, quando nimirum Drahomira impia Dux per ſuos Ethnicos curavit. Chriſtianos mactari.

Hoc forum aſſerebat ſe P. Chanowsky nunquam ſine magna Reverentia ob memoriam Martyrum eo loco interfectorum tranſire.

In eadem Antiqua Urbe ad initium Pontis ex opposito templi & Collegij Societatis JESU est columna & super illam statua S. Wenceslai. Hæc denotat translationem corporis S. Wenceslai. Nam cùm Boleslaus fratricida corpus S. Wenceslai curâsset Boleslaviâ veteri occultè Pragam deferri, ut Sanctitas ejus minueretur & miracula Boleslaviæ fieri consveta, cessarent, cùm jam bis trajecissent aquas sine ponte & navi, solo DEI nutu & miraculo, cùm venissent ad locum dictæ Columnæ steterunt, & quia tunc pons illic nullus erat, cogitare cæperunt, quomodo Moldavvam transituri essent, ne proderentur, quid veherent. Et cùm hæc cogitarent, in nictu oculi viderunt se esse trans flumen in parva parte virtute divinâ constitutos. Pro memoria hujus rei est erecta dicta Columna. Cùm autem progrederentur per minoris Pragæ forum ante publicos carceres, mox currus cum Sacro illo Corpore ita substitit, ut nullâ vi, nec plurimis boum jugis loco potuerit moveri, donec omnes

carcere illo detentos dimisissent. Ita S. Martyr etiam post mortem voluit in miseros esse benignus. Eo in loco nunc templum est Parochiale eidem Sancto dicatum juxta templum S. Nicolai.

In præurbio Pragensi, nomine Pohorźalecz ante domum, quæ vocatur ad globum aureum, est locus nunc murali columnâ conspicuus; ubi Drahomira impia Mater Sancti Wenceslai à terra fuit absorpta ante templum Sancti Matthæi, quod ædificari curavit Spitihneus Dux, Patruus S. Wenceslai.

Hospitale & templum S. Antonini juxta Scharkensem portam ædificatum est à S. Wenceslao pro pauperibus & pupillis, quos ille Sanctus loco filiorum habebat, ijsque subministrabat cibum ex culina sua.

Templum S. Procopij in Parva Parte illic, ubi olim rusticus limen primum Pragæ, & postea primam domum ædificavit (unde *Praga* à Libussa dicta fuit Boëmicè quasi *Limina*, id est *Praba*) est positum jussu ipsiusmet S. Procopij, qui Ci-

vi

vi domûs illius hero Sulislao, & uxori Dobromilæ apparuit, locumque illum sub suo nomine, DEO jussit consecrari Anno 1213. id est ab obitu ipsius Sancti Procopij Abbatis Annó 160. ab ejus Canonizatione Anno Octavo, à fundata Praga Anno 490.

Radomisslij templum est S. Joannis, ubi Domina Margaretha Czegkovviana magnos cruciatus ventriculi pati solita, cùm jejunâsset & ad templum id DEUM precatura accessisset, ab ijs doloribus fuit deinceps libera.

Circa idem oppidum in colle sunt ædificata sex templa invicem conjuncta, quamvis populus novem templa, nescio quo errore, nominet. Hæc curavit ædificari Dominus P. Nicolaus Kržižek Parochus ejus loci Cruciger, & postea Prior Crucigerorum Melitensium Anno 1570. pecuniâ in ea optima Parochia collectâ: Quamvis alij putent ab eo Thesaurum magnum in agro inventum & indè eum ædificâsse. Obijt Prior existens in Conventu Strakonicensi Anno

 1589.

1589. Sepultus Radomisslij in Templo S. Joannis à se fundato.

Hîc olim fiebant magna miracula & magnæ Peregrinationes; quin etiã modò mittunt illuc imagines partim pictas partim fictas, cereas, & fatentur se à varijs morbis curatos. D. Margaretha Horcžicžiana nata Kaniczkiana D. Georgij Horcžicze uxor, in tolorabili colicâ sæpius laborans, ex bonis suis Cžekanicz ad unum milliare nudis pedibus pergens, sanata fuit, ut nunquam postea ex eo morbo laboraverit. D. Catharina Plotiana nata Cžeikiana, sæpius per intercessionem S. Joannis & ad prædictum locum peregrinationem, multa bona obtinuit: quæ si singula diligenter conscripta fuissent, forsitan justus liber exstitisset.

Est pagus Milecz non longè distans ab oppido Nepomuk & Arce Zelena hora, ubi in Ecclesia Parochiali est sculpta imago S. Virginis & Martyris Barbaræ stantis supra suum persecutorem & Tyrannum. Ibi homines, maximè ex oculis laborantes, jejunando communiter

tri-

tribus ferijs sextis & orando ante dictam imaginem, sanitatem perditam recipiunt, & dona varia, uti lintea, linum & cereos offerunt. Quam Ecclesiam hoc Anno 1640. renovavit, & ornavit Illustrissimus D. Joannes Junior Rzicžansky Kavvka. Ex oculis laborantes isti nostro sæculo sanati sunt. Andreas Bubulcus ex Mohelnicz Pago, filia item Judicis Hagny ex Pago Kramolin: & quædam fæmina ex Koczenic; item Bartholomæus Zika ex Pago Milecz tredecim septimanis lumine cassus, dicto medio lumen recepit; & Joannes filius ejus septem hebdomadibus & Magdalena Uxor dicti Bartholomæi, etiam septem septimanis videndi virtute ptivata, beneficio & intercessione B. Barbaræ sanitate donati fuerunt. Apud eandem gloriosam Martyrem, quas miraculorum virtutes Dominus fuerit operatus in hominibus incolis, prædictæ Civitatis Nepomuk Senatus ipse collegit, & conscripta suo sigillo munivit, quæ hic seqvuntur.

1. Dorothea Fantowa in pleno Se-

natu testificata est de Martha Matre sua, quòd cùm illa sex hebdomadis visu caruisset, noctu quiescentem quidam puerulus allocutus fuit, mandans, ut voveret peregrinationem ad D. Barbaram, sanitatem illi promittens. Quare summo manè accipiens suos liberos, etiam prædictam Dorotheam, ad dictum templum profecta ante altare S. Barbaræ genu flexit, & cùm ipsius imaginem attingere non posset, imaginem vultûs Domini strophiolo attigit dicens: Domine JESU Christe, scio quod neque sis sculptus neque pictus, sed vivus, dignare me sanare: & tergens eo strophiolo oculos suos, statim quasi squammæ ab oculis illi reciderunt, & rectè vidit, & ampliùs minimè viæ ducem requirens domum redijt.

2. Judith Krogiczkowa habuit Dorotheam filiolam duorum annorum eodem defectu oculorum laborantem. Igitur exemplo supra dictæ Marthæ eam ad dictum templum detulit, procaque ante sacram imaginem D. Barbaræ, DE-
UM

UM & D. Martyrem exoravit, & filiæ sanitatem impetravit.

3. Catharina Hawliczkowa ob tollendam sterilitatem suam in matrimonio, vovit peregrinationem ad S. Barbaram, & illic Sacramentaliter confessa, & cælesti pane refecta, & supra altare S. Martyris Barbaræ unam mappam obtulit, paulò post fructum suæ peregrinationis experta, feliciter cum Marito suo Hieronymo Anner prolem habuit. Aliàs eadem habens filiolum ægrum, illum adduxit ad templum & altare idem S. Virginis Barbaræ pro illo orans, qui sanitate recuperatâ etiam modo vivit.

4. Paulus Swoboda Senator ætatis annorum 60. etiam testatus fuit, quòd defuncta uxor ejus Veronica multo tempore oculorum dolorem sentiens, hujusmodi peregrinatione ad altare B. Barbaræ sanitatem recepit.

5. Erasmus Schlechta, Civis & Senior populi, testatus fuit, quomodo ante annos viginti, cùm esset æger oculis jam quinque annis, & cùm non posset ullo

alio remedio ſanari; trium dierum ſuſceptô jejuniô & peregrinatione ad ædem S. Barbaræ in Milecz, ſecundùm conſilium quorundam piorum hominum, illicq; ante altare D. Barbaræ flectens oravit, & particula mappæ altaris oculos extergens, illico ſenſit ſui visûs aliquam ſanitatem, & exinde nunquam amplius oculorum dolorem expertus. Actum in Prætorio Nepomucenſi 16. Junij. Anno 1640.

Ad Arcem & oppidum Sſwihow eſt in colle templum, quod aliquando Parochiale fuit in honorem S. Ægydij conſtructum. Hoc magnas fertur olim primâ Septembris habuiſſe peregrinationes & miracula, uti D. Martinus N. Loci Parochus & alij teſtabantur.

In Dominio Krʒiwoklatenſi, cujusdam Pagi incolæ moliebantur templum erigere in medio ſui Pagi, in DEI & S. Gothardi honorem; ſed quidquid lapidum advectum fuit de die, amiſſum eſt de nocte, & ad colliculum amænum, juxta piſcinam quandam non adeò remotam

è

è prædicto Pago translatum. Quod animadvertentes rustici illic templum exstruxerunt. Visuntur adhuc fossæ & terra ex ijs egesta in prædicto Pago, ubi jam jam fundamenta jacienda erant.

Simile quid contigit in Pago quodam nunc Equitibus de Ziakawecz subjecto, duobus milliaribus Clattoviâ dissito, ubi templum est D. Vito Martyri dicatum, quod olim Cænobio Doxanensi Virginum Præmonstratensium erat subjectum. Id cæptum erat alio in loco ædificari, sed quidquid per diem erat erectum, id per noctem disjectum, lapidesque eo in loco priori opposito, reperiebantur, ubi nunc templum illud visitur. Ædificantes ergò, ex hoc miraculo, DEI voluntatem interpretati, templum ibi exstruxerunt, quò lapides translatos invenerunt. Magna in hoc templo sub ferijs S. Viti exercetur Populorum pietas, huc ex locis vicinis accurrentium numero ingenti.

Est Milinum oppidum in districtu Podbrdensi medio milliari à Civitate Pržibram dissitum, cujus incolæ ante mul-

tos

tos annos, cùm vellent templum & Parochiam ædificare, propè suum oppidum, ubi modo stat columna lapidea memoria Passionis Domini, quidquid de die lapidum eò convexerunt, id totum per noctem miraculosè translatum fuit ad eum locum, ubi modo templum S. Petri visitur. Quod cùm incolæ advertissent eò loco terram pro fundamentis eruere cæperunt. Et ecce statua lapidea longa unius magnæ ulnæ, valdè gravis, similis imagini S. Petri Apostoli profundè in terra reperta est. Templum itaque in honorem S. Petri ædificatum: quod aliàs vocatur *Ssliwice*, quod latinè sonat: *iverunt plures*: eò quòd, quantumcunque multi eò homines unquam convenerint, nunquam tamen templum repleverint, quin adhuc plures possent intrare. Tempore autem, quò Hæresis in Boëmia regnabat, Prædicans loci illius prædictam imaginem, ex templo accepit dicens: *Petre, veni mecum, non est hic locus tuus*; & posuit illum ad suam Parochiam. Paulò pòst nescio qua de causa reversus ad templum,

plum, Imaginem invenit ſtantem præ foribus templi, cui ille: *O Petre, non eſt hîc tuus locus. Veni mecum, ego te ita hinc amovebo, ut nunquam amplius hùc revertaris.* Et ecce Imago invaſit illum, & ità compreſſit, ut brevi moreretur. Ad hunc locum olim celebres fiebant peregrinationes.

Auctaria.

DE hac ſtatua narrant, eam nonnunquam tam gravem factam eſſe, ut nulla humanâ vi loco moveri poſſet: aliquando etiam templo illo egreſſa viatoribus in vijs publicis obviabat. Illud etiam de templo illo eſt vulgatiſſimum, quòd nullâ unquam populi multitudine repleri poſſit, quin pluribus ad huc locus ſuperſit; cujus ſtupendi miraculi modum deprehenſuri nonnulli vicini nobiles, conſpiratione factâ ſubditorum ſuorum multa millia undique ad certum diem ſimul adduxêre & templo catenam circumdedêre ferream, viſuri, num fortè parietes diſcederent, ut tanto Populo ſem-

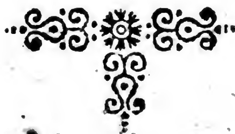
ſemper in templo locus ſupereſſet. Sed immotâ catenâ immotíſque parietibus ingreſſo Populo illo univerſo ſuperfuit locus pluribus ingreſſuris.

In Arce Viridis montis amplum eſt templum S. Adalberto dicatum, qui in loco illo, ubi nunc ſumma templi ejus ara eſt, ſtetiſſe, & Boëmiæ benedixiſſe dicitur.

Eſt & ſumma in Metropolitano Arcis Pragenſis templo ara ſepulchro D. Martyris Viti adjuncta inter ſacrà Boëmiæ loca reponenda, in qua ſæpius adverſum eſt eos Sacrificium miſſæ peragere non potuiſſe, qui cum anima peccato mortali fæda acceſſiſſent, id quod de ſe palàm ſæpe teſtatus eſt Reverendiſſimus Dominus Joannes Sixtus de Lerchenfels Litomericenſis Præpoſitus, dicebatq; ſe quâdam vice in Sacrificio medio quaſi excæcatum, ut nullo modo poſſet progredi donec contritione viribus omnibus quibus poterat, ſæpius elicitâ, tantulum ſibi lumen affulſiſſet, ut quaſi per caliginem intuendo reliqua Sacrificij vix abſolveret,

&

& mox finito Sacro peccata Confeſſione expiaret. Quin & temporibus Rudolphi ſecundi Cæſaris caſus ejusmodi Sacerdoti cuipiam ſeculari accidit, quem cùm ad altare cæcitate ita percuſſum præſentes adverterent, ut Miſſam non poſſet abſolvere ullo modo, eorum aliqui ad antiquam usque Civitatem ad Collegium Societatis JESU (magna enim tunc etat adhuc Catholicorum & Sacerdotum Pragæ paucitas) decurrerunt, indéque Patrem Marcum Soldanum Congregationis Italicæ Præſidem advocaverunt, qui per tantum ex Collegio ad Arcem usque ſpatium tandem accurrens Sacerdotem illum ad ipſam Aram Sacramentali Abſolutione à peccato illo liberavit: quo facto Sacerdos mox oculorum recepit uſum, Sacrificiumque nullâ difficultate peregit:

CA-

CAPUT X.

Mixta.

VIdi in Dominorum Nebylowsky castro Polina unum Nummum argenteum ex ijs triginta, quibus Christus Dominus à Juda Proditore venditus fuit. Fertur quidam Nebylowsky olim cuidam summo Pontifici pluribus annis fideliter serviviſſe & pro magna gratia eum nummum impetrâſſe. Contigit ut plures fratres in dicta familia & bonis, hæreditatem inter se dividerent, & pro magna parte unius hæreditatis nummum illum ponerent. Ille ergo, qui ex illis, unà cum nummo illo accepit minimum hæreditatis, brevi tempore alijs fratribus ditior fuit. DEUS illi benedixit, sicut Domui Obededom propter Arcam fœderis.

Cùm in Monasterio Miliwsko, Ordinis Præmonstratensium, Religiosis per hæreticos expulsis, intempestâ nocte jaceret in lecto, circa annum Domini 1600.

Do-

Dominus David Bechinie Vir Ordinis Equestris, apparuit lucida Processio Monachorum, quæ circumibat cubiculum interius, & quoties quis ad ejus lectum veniebat, toties singuli per ordinem ei è capite aliquid capillorum evellebant, cum addito quodam Boëmico dicterio, quod Domino illi erat familiare: donec decalvaretur ad formam Monasticæ coronæ totum caput, cui etiam postea ad mortem usque capilli eo loco non succreverunt.

Mira DEI providentia circa quosdam spectata Anno 1639. Nam circa Civitatem Pržibram, cùm omnia & hostis Panir Svecus & noster miles devastâsset, coacti rustici in Silvas se recipere, quidam circa finem Februarij domum reduces messem instituerunt: alij post Pascha idem fecerunt, atque copiosam messem & panem habuerunt. Quidam in Pago Dubno nomine triginta Messores conduxit: alij alibi totidem: fæminæ etiam rusticanæ linum & canabim totâ hyeme in agro stantem repererunt, & pro suis usibus

usibus facilè parvo labore cum magno fructu aptaverunt.

Pragæ sub fenestra in Arce Cancellariæ Boëmicæ in fossa sunt tres cruces, memoriâ Domini Jaroslai Borzitæ de Martinicz, nunc Supremi Burgravij Regni; & Domini Wilhelmi Slawatæ nunc Supremi Cancellarij; & Domini Magistri Philippi tunc Secretarij Regni, quos rebellantes Hæretici ob fidem Catholicam & fidelitatem S. C. M. ex fenestra Cancellariæ deorsum præcipitaverunt, quibus tamen ille lapsus parùm nocuit.

Circa Civitatem Pergraichstein supra Sutticium montes sunt ad meridiem, versus Bavariam, ubi incipit Hercynia Silva, quæ cingit Boëmiam: sunt etiam ad Septentrionem alij montes oppositi & profunda vallis interiacet inter utrosque: tantáque est differentia, ut nonnunquam ad septentrionem æstas, ad meridiem verò hyems esse videatur: illic nullæ nives, hîc maximæ reperiantur. Quod ipse Anno 1639. expertus fui, cùm illas magnas nives transirem; eam ob-

ob causam multò citiùs in una parte montium messis, quàm in altera absolvitur.

Idem reperitur inter Dominium Biessin & Dominium Czachrovv, ubi campi sunt continui, quos unus tantum quodammodo sulcus dividens facit, ut dum in parte Czachrowiensi, sunt frigora hyemalia, in agro Biessinensi sit calor æstivus, hic messis, illic frumentum immaturum conspiciatur. Quæ causa sit tantæ diversitatis disputent Philosophi.

Auctaria.

INnumera sunt naturæ miracula pariter & munera intra Boëmiam. Nam soli illi montes Boëmiæ Septentionales, dicti Gigantæi, tomum exigerent. Ego hîc paucula obiter, ut se memoriæ obtulerunt consignabo.

Prope oppidum Mitl'waldium, quà versus Ziambergam iter est, mons eminet, cujus latus unum sæpe est nivibus plenissimum, quando alterum est floribus amænissimè conspersum.

In districtu Cubitensi locus est in fundis Excellentissimi Comitis Hertwigi

de Nosticz Boëmiæ Cancellarij, igne subterraneo perpetuo fumans, crebróque flammis coruscans.

In eodem Districtu mirâ varietate sunt thermæ multiplices partim noxiæ, partim adversus varios morbos mirè salubres; tepentes aliæ, nimio fervore bullientes aliæ.

Hîc præterea aquæ, quas dicimus acidulas, sunt toto sparsæ districtu, viribus medicis, & sapore admodum diversæ.

Sed & fluminum Boëmiæ mira est differentia: nam solus Moldava Pragam triplici colore varius pervadit, eâ siquidem parte, quâ veterem allambit Urbem, tetro, quem à flumine Sazaua hausit, squallore sordidus incedit; ripam verô adversam, candore, quem à fluvio Misa accepit, speciosus abluit, medius verò suo nativo virore gratiosus delabitur:

Watawa margaritarum auríque ferax christallineis ubique pellucet undis. Quin Salmones ipsi aquarum Boëmiæ diversitatem notant, qui è mari per adversum Albim huc eluctati, Moldawam deinde

&

& Aquilam ac Watawam magno frequentant numero, Egrâ, Sazawâ, Misâ Lužnicâ penè desertis relictis

Lapides pretiosi circa Gitcžinium & alibi ingenti numero, sed & ingenti magnitudine colliguntur: nam & ego vidi unum Rubini coloris cubitali magnitudine & alterum Topazium mole æmulum, Romam destinatos, ut ibi statuæ ex illis efformarentur.

In districtu Prachensi minutæ gemmæ Granatæ ita sparsim per solum jacent, ut eas anseres cum gramine deglutiant; quales ego ex unius anseris stomacho circiter 60. exemptas vidi.

Habet præterea Boëmia Adamantes, Jaspides, Sapphyros, Crystallum. Sed & Carbunculi sunt hîc quandoque inventi, ut & gemmæ aliæ generis diversi.

Illud autem est in metallis admirandum, quod aurum & argentum in Boëmia sæpiùs è terra in altum, virgarum & culmorum instar excrevit; nam & fodinæ Kuttenbergenses originem, noménque inde putantur habere, quòd Mo-

nachus quispiam Cisterciensis, cùm per silvas errans in Virgam argenteam è terra frondis instar egressam incidisset, vestem suam religiosam, Germanis Kutthen dictam, ex ea, nè loci memoriam amitteret, suspenderit tantisper, dum celeri pede in cœnobium regressus Abbati suo rem nunciaret.

Sic Rudolphi secundi Cæsaris temporibus in Prachensi districtu messorum unus, dum frumentum demeteret, inter spicas culmum aureum demessuit, qui cum frumento reliquo excreverat de terra.

Quandoque etiam vitibus se aurum filatum circumplectit è terra excrescens; aliquando verò intra arbores invenitur circa medullas & venas instar tenuissimi funiculi in altum eductum. Posterioribus annis rusticus Excellentissimi D. Humberti Comitis Czernin subditus, sæpius in agro suo filum aureum aratro circumplexum abrurptum collegit, eóque falculæ suæ messoriæ manubriũ, stolidus, circumligabat, donec ex occasione Judæi,

dæi, qui filamentorum illorum ſegmina, tanquam rem nullius pretij, ab eo ſæpius impetraverat, re palàm factâ, prædictus Excellentiſſimus D. Comes, ex tota filorum illorum congerie pretio à ruſtico illo comparata, ſcyphum ſibi aureum pro uſu ſuo, tanti naturæ miraculi memoriæ causâ, conflari curâſſet.

Vitrum Moſchowiticum etiam circa Kaczow inveniri poteſt.

Terra ſigillata, tanti in re medica uſûs, albi pariter, & rufi coloris propè Jablonam & Brunduſij, ac alibi eruitur.

Sal ſæpius in Boëmia repertus, ut & temporibus Ferdinandi primi Cæſaris in Diſtrictu Reginæ Hradecenſi; ſed abundantia ſalis exteri Reges ab eruendo patrio avertit.

Mala aurea, mala granata, mala citrina, ficus, piper, aliaque ejusmodi fructuum & aromatum genera intra hortos Boëmiæ proveniunt: certè crocus Majorum noſtrorum ætate Libochowicij tantâ colligebatur copiâ, ut quotannis

aliquot urnarum vas impleret, cujus ſinguli ſextarij floreno uno venibant.

Goſſypium etiam, tam rarum naturæ donum, eſt in Boëmia deprehenſum.

Nec minus & atrociſſima venena germinat Boëmia, nam & Napellus, venenorum Rex, cæruleus pariter ac albus magnâ copiâ provenit; in quo miratus ſum aliquando naturæ providentiam, quæ pecoribus; nè peſte hâc gramini permixtâ exanimarentur, illud indidit, ut Napellum mox toto è gramine & pabulo evolvant, evolutúmque ore detrudant ad latus, nec eo ullo modo paſci velint.

Monſtra, variáque animantium prodigia ſæpè in Boëmia viſa; quale & illud eſt quadrupes quod in horto Virginum Carmelitanarum in Parva Praga depictum ſpectatur.

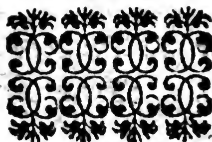
Animalium verò genera ſunt plurima in Boëmia, inter quæ Aquilæ, Lynces, Bubali, Taxi, Caſtores, Lutræ, Martes, Muſtelæ, Putorij, Urſi, Scorpiones, Serpentes & quidem etiam non nulli caput

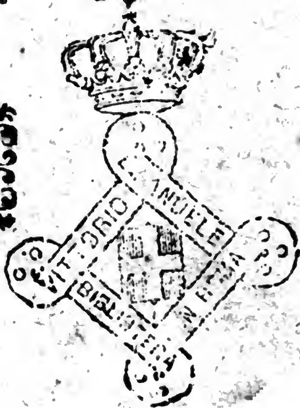
put diademate ornati, quale unius diadema apud me ſpectaculo ſervo.

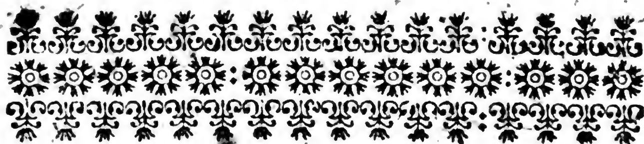
Piſcium etiam tot genera eſt reperire, ac formas, ut Illuſtriſſimus Dominus Franciſcus de Sternberg Horazdiovvicij è ſolo fluvio Watavva exemptorum in uno eodémque prandio habuerit ſuper menſam viginti duo genera diverſorum.

Eſt etiam intra Boëmiam vocale quoddam genus minutorum piſciculoram, qui ubi ſe clauſos à piſcatoribus advertunt, ſibilis gemitibusque ſortem ſuam intra aquam ac etiam aquâ extracti mirum in modum deplorant.

A. M. D. G.

INDEX CAPITUM.

§. II.

FINIS.

